„MAJČICA"

SVETE TEREZIJE OD DJETETA ISUSA

1861—1951

14955

„Majčica"

SVETE TEREZIJE OD DJETETA ISUSA

MAJKA AGNEZA OD ISUSA

1861 - 1951

ZAGREB
1961

Prema francuskom originalu:

La "Petite Mère" de S.Thérèse de Lisieux
Mère Agnès de Jesus
1861-1951. Carmel de Lisieux

Priredio Samostan Bosonogih karmelićanki
u Brezovici kraj Zagreba

Imprimatur:

Nadb. Duh. Stol. Br.2905
Zagreb, 2. XI. 1961.

Generalni vikar:
Dr. Josip Lach

Izdavač: Samostan Bosonogih karmelićanki
u Brezovici kraj Zagreba.

Umnoženo: Ciklostilom Nadb. bogosl. sjemeništa -
Zagreb, Kaptol 29.

Odgovara: Dr. Dragutin Hren - Zagreb, Kaptol 31.

ZAGREB 1961

f Agnès de Jésus

Biografske crtice o Poštovanoj Majci Agnezi od Isusa, doživotnoj Priorici Karmela u Lisieux-u i "Majčici" Svete Terezije od Djeteta Isusa daleko su prešle ograde samostana Karmelskog Reda, za koje su bile odredjene, bile smo zamoljene da ih objavljujemo u obliku brošure.

To je razlog ovome izdanju, koje u dodatku pruža nekoliko misli iz spisa naše blagopokojne, nezaboravljene Majke.

Bosonoge Karmelićanke
u Lisieux-u

Godine 1953.

P r o l g o v o r

hrvatskom izdanju

Nedavno su naši Oci Bosonogi karmelićani u Remetama kraj Zagreba izdali hrvatski prijevod izvornih rukopisa Svete Terezije od Djeteta Isusa, Bosonoge karmelićanke u Lisieux-u", pod naslovom "Povijest jedne duše". Knjiga je bila primljena velikom radošću. A to je i razumljivo, jer mila karmelska Svetica odavno je osvojila kršćanska srca u našoj domovini.

Sveta Terezija je u svojoj autobiografiji koja je u svom prvom dijelu posvećena Časnoj Majci Agnezi od Isusa, njezinoj rodjenoj sestri Paulini, više puta izjavila, kako je duhovno usko povezana s njom. Stoga će zacijelo svakoga štovatelja drage mlade Svetice zanimati kako je protekao život one, koja je uz osobito djelovanje milosti Božje najvećim dijelom oblikovala "najveću sveticu našega vremena". Ovo je zanimanje i potpuno opravdano. Karmel u Lisieux-u udovoljio mu je godine 1953. izdavanjem ove brošure o Časnoj Majci Agnezi od Isusa.

Časna Majka Agneza od Isusa umrla je u devedesetoj godini života nakon što je kao doživotna priorica dugi niz godina upravljala svojom redovničkom zajednicom. Na njoj su se ispunile riječi, što ih je njezina sveta Sestrica izrekla u posljednjim danima svoga života, 25. rujna 1897.: "Kad bih i umrla sa 80 godina, i bila opterećena odgovornim službama, osjećam, da bih ostala isto tako malena kao danas." Svojom divnom poniznošću i drugim svojim krepostima, kojima je ostvarila duhovitost svoje Sestrice, Časna Majka Agneza od Isusa je dokazala istinitost ove izjave.

Njezin je poziv bio, da u skrovitosti pripravi sveticu, a da je zatim otkrije svijetu. To će zauvijek biti njezin plemićki naslov "Moja Majko", pisala je sveta Terezija, "Vi znadete, nikad Vam ne ću moći izreći svu moju zahvalnost, što ste me kao andjeo s neba vodili stazama života. Vi ste me naučili, da upoznam Isusa i da Ga ljubim!"

Dok je bila duhovna učiteljica svoje svete sestre, Majka je Agneza ujedno postala i njezina revna učenica. Doista, nitko nije bolje od nje shvatio i proživio "Mali put". Priorica iz Lisieux-a rekla je na apostolskom procesu 1915. godine, da se Terezija "ušuljala u dubine Boga da Mu otme Njegove tajne savršenosti i ljubavi i da ih zatim otkrije svijetu".

Neka ovo djelce, koje pružamo štovateljima Svete Male Terezije i prijateljima Karmela ujedno bude i maleni kamenčić u duhovnoj zgradi velike zahvalnosti, koju čitav reformirani Karmel o skoroj 4oo-godišnjici svoga opstanka podiže svojoj velikoj Majci i Obnoviteljici svetoj Tereziji Avilskoj. Majka Agneza od Isusa bila je jedna od njezinih najdostojnijih kćeri, koja je dala da u njoj u ova naša vremena zasja lik bosonoge karmelićanke kako ga je zamišljala naša Sveta Majka.

Neka bude i mali dokaz duboke zahvalnosti samoj Časnoj Majci Agnezi od Isusa, koja je našu domovinu poznavala, ljubila i za nju molila. Neka bude napose izraz zahvalnosti dragoj "Majčici" na pažnji, koja je za života iskazala prvom samostanu Bosonogih karmelićanki u našoj hrvatskoj domovini, kad mu je u godini njegova osnutka - 1939. - kao zalog osobite ljubavi i brige njezine svete Sestrice poslala na dar dragocjenu lijepo uokvirenu relikviju Svete Terezije od Djeteta Isusa, što ju je sama te godine za blagdan svete Agneze dobila iz Rima.

Konačno nam je draga dužnost da na ovom mjestu zahvaljujemo svima, koji su pomogli, da ovo djelce ugleda svijetlo svijeta. Napose čč. gg. bogoslovima zagrebačkog Bogoslovskog sjemeništa, koji su se požrtvovnom ljubavlju prema svojoj velikoj zaštitnici trudili, da ga na vlastitom ciklostilu umnože.

Na loo. godišnjicu rodjenja Časne Majke Agneze od Isusa, uoči Male Gospe, dne 7. rujna 1961.

Samostan Bosonogih Karmelićanki
u Brezovici kraj Zagreba

Prvo poglavlje

Ž I V O T U S V I J E T U

Budjenje jedne duše. - Pitomica samostana od Pohodjenja u Mansu. - Majčina smrt. - Dom u Buissonnetsu.

Kad je sv.Terezija od Djeteta Isusa započela pisati svoj život, "radovala se što može objaviti milosti, koje joj je Isus posve nezasluženo dao." "On je učinio, piše ona, da se rodi mali cvijet na svetom tlu prožetom djevičanskim mirisom; Njegovom voljom mu je predhodilo "osam ljiljana" blistajući bjelinom."

Htjeli bismo u kratkim crtama opisati život ljiljana koji je drugi po redu, onoga,čija je veoma plodna stabljika bila ljubazni zaštitnik i hranitelj njene svete sestrice.

Marija Paulina Martin rodila se u Alençonu, u rue Pont-Neuf 7.septembra 1861., a krštena je 8. u staroj crkvi Saint Pierre de Montsort.

God. 1875. gdja Martin u nježnoj prepisci sa svojom mladjom kćerkom podsjeća je na taj dogadjaj:

"U srijedu je dakle Bezgrešno Začeće. Veliki je to blagdan za mene. Blažena Djevica dala mi je mnogo velikih milosti na taj dan.

"... Nisam zaboravila onaj 8.decembar 1860., kad sam molila našu nebesku Majku da mi dade jednu malu Paulinu; ali uvijek se smijem kad mislim na to, jer sam bila baš kao dijete koje traži lutku od majke, a tako sam to i shvatila. Htjela sam upravo takvu Paulinu ka-

kvu sad imam, i brižljivo sam stavljala točke na "i" u strahu da blažena Djevica ne će možda razumjeti što želim. Naravno, u prvom je redu morala imati lijepu dušicu, kadru da postane sveta, ali htjela sam takodjer da bude i vrlo ljupka. Što se toga tiče, lijepa baš nije, ali meni je lijepa; upravo sam takvu željela.

"Ove ću godine takodjer potražiti blaženu Djevicu rano u jutro, hoću da budem prva. Ne ću je više moliti za male djevojčice, molit ću je samo da one koje mi je dala budu sve svete, a ja ću ih slijediti iz bliza, ali one moraju biti bolje od mene."

Ostavimo ovu poniznu i dobru mamu, koja ne zna za svoje zasluge, i poslušajmo lijepo svjedočanstvo, što je kćerka Paulina, kasnije Majka Agneza od Isusa dala o svojim roditeljima na procesu za beatifikaciju sv.Terezije od Djeteta Isusa:

"Uvijek su mi izgledali kao sveci. Osjećali smo prema njima najveće poštovanje i udivljenje. Kadkada sam se pitala, može li biti još takvih ljudi na zemlji."

Kažimo odmah, da je Paulina od svih svojih sestara bila psihički i moralno najbliža gdji Martin, radi čega je bez sumnje medju njima vladala velika intimnost.

Mamina su pisma puna ispravnih sudova o svojoj djeci. Poslušajmo je dakle kako opisuje svoju Paulinu, koja je došla iza Marije rodjene 22.februara 1860. God.1863. ona piše g.Guerinu, svome bratu i kumu mladje kćerkice govoreći o njoj:

"Ti ne znaš kako je ona draga i umiljata.

Svaki čas me zagrli i poljubi bez da joj se to kaže, i šalje poljupce dragom Isusu. Još ne govori, ali sve razumije; u stvari, ona je feniks!"

U martu god. 1864. Paulina ima dvije i pol godine; već je čula govoriti o svojoj teti redovnici od Pohodjenja u Mansu, s.Mariji-Dositeji, starijoj sestri gdje Martin. Na sv.petak u crkvi, zaboravivši na svetost mjesta i na obred malo predugačak za nju, digla je iznad glave malu sličicu s likom spomenute redoynice i povikala iza glasa: "Ovo je moja teta!"

Malo iza toga teti je došla u posjet njezina sestra i ona piše bratu:

"Došla me je posjetiti Zelia sa svojom malom Paulinom; već u dva sata morala je otići radi te male nestaške, koja nam nije dala mira ni časa. Ali je veoma draga i zavolit ćeš je čim je upoznaš" (25. maj 1864.).

Ako je kum zavolio svoje kumče, i ona je za njega gojila naivno udivljenje, kako to iznosi mama:

"Mala je Paulina uvijek jako zabavna. Voli bockati Mariju. Svaki dan joj pokazuje tvoju sliku govoreći: To je moj kum; lijep je pogledaj, Marija, ima tako lijepu kosu, a tvoj nema. Govori to zato, jer je njen djed ćelav."

Sve to nije sprječavalo njeno napredovanje u kreposti. Teta redovnica veoma se veselila dok je g.Guerinu pisala o dogadjaju kojeg su joj pripovijedali:

"To se dijete ni malo ne protivi kad joj sestre hoće uzeti igračke i kad joj kažu: Daj im, mila moja, to je jedan biser u tvojoj kruni" (6.januar 1866.).

Poslušajmo sada od same Majke Agneze nekoliko uspomena iz njenog djetinjstva:

"Kada sam bila još posve malena, mama me je uzimala na krilo i pričala priče iz života svetaca. Jednom mi je rekla, da će na nebu samo djevice svuda slijedi Isusa, neokaljanog Janganjca, da će biti okrunjene bijelim ružama i da će pjevati novu pjesmu, koju drugi ne će moći pjevati. Tada sam joj kazala, da i ja hoću biti djevica sa lijepom bijelom krunom i upitala sam je, kakva će biti njena kruna, jer me je poučila, da oženjene osobe ne će imati bijelu krunu. Odgovorila mi je, da će sigurno imati krunu od crvenih ruža. Tada sam povikala: O, mama, ja se ne ću nikada udati, samo da ne bi na nebu imala crvenu krunu."

"Kad mi je bilo pet ili šest godina, vidjela sam u snu svoga andjela čuvara. Bio je velik i lijep, sa bijelom haljinom i krilima. Držao me je za ruku i vodio uskim puteljkom tako zasjenjenim, da sam vidjela samo lišće oko sebe i iznad glave. Put mi se učinio dugačak po tom puteljku. Nisam se usudila govoriti, ali sam bila veoma sretna. Konačno smo stigli na veliku, povišenu i pustu livadu. Usred livade vidjela sam našega Gospodina, kako visi na križu. Andjeo mi dade znak da kleknem, i nestane ga.

Zaključila je:

"Mislim, da je taj san u mnogom pogledu slika moga života."

Majka Agneza od Isusa nastavlja:

"Gotovo u istoj dobi vidjela sam u noći, ne u snu, nego u zbilji, presvetu Djevicu - oh,

kako je bila lijepa! - kako se blago naginje nad moj krevetić i nježno me gleda, kao majka koja bdije nad svojim djetetom. Ja sam je također gledala sva očarana i mislila: to je blažena Djevica.

"Ne govoreći mi ništa, stavila je u moje srce neizrecivo slatki osjećaj čistoće. Bilo je to jedne subote.

"Drugo jutro pozove Lujza, naša djevojka, Helenu, njezinu sestricu, koja je umrla 22. veljače 1887. i mene, da nas obuće. Bila sam veoma sabrana i nisam joj kazala ni riječi. Ona se želila smijati i zabavljati. Tada sam je zamolila da me ostavi na miru, jer sam vidjela blaženu Djevicu. Odmah mi se stala rugati, umarajući me pitanjima.

"... Bila sam nesretna i nisam mogla izbrisati duboko uvjerenje da sam vidjela blaženu Djevicu. Nisam ništa povjerila mami, zadržao me neki osjećaj straha. Ali blažena je Djevica dopustila tu šutnju, jer bi naša pobožna mama bez sumnje pridala preveliko značenje milosti koja mi je bila dana. Ja bih to bila primjetila i možda bih izgubila izvjesnu intimnu sreću, koju vrijeme nije moglo izbrisati."

+

Porodica se povećala dolaskom Leonije, Marije-Helene i prvog sina Merije-Josipa, koji je ubrzo morao odletjeti na nebo. God. 1867. stigao je njegov imenjak, kome je Paulina bila kuma, ali se uskoro pridružio svom starijem bratu u nebu.

Iscrpljena svojim materinskim dužnostima i

neprestanim žalostima, mama pomišlja da odgoj svojih dviju starijih djevojčica povjeri redovnicama od Pohodjenja u Mansu, gdje je živjela kao redovnica njena starija sestra, s. Marija-Dositeja. Tamo su djeca najboljih porodica i okružnog plemstva dobivala solidno obrazovanje i najozbiljniju kršćansku formaciju. Mons.Mermillod, mons.de Segur i dom.Gueranger bili su kućni prijatelji i savjetnici samostana zajedno s časnim biskupom iz Mansa, mons.d'Oubremont.

Marija i Paulina postale su dakle pitomice 1868. Kući su dolazile samo o Uskrsu i Božiću i za velike praznike.

Obadvije su veoma trpjele radi toga, ali mladja, koja je već bila energična, znala je na polasku suzdržati suze misleći da bi, ako se pridruži Marijinom plaču, još više ožalostila ljubljene roditelje.

Njeno se malo srce ipak gušilo. Sama priča: "Kad mi je bilo već teško čekati praznike, potražila bih za vrijeme odmora Mariju i rekla joj: Pričaj mi, Marija, o praznicima. Nikad mi nije ništa odbijala i odmah bi stala pričati o našem povratku u Alençon:

"Netko vani zvoni. To je gdja Martin došla po Mariju i Paulinu. Mi izlazimo, grlimo mamu! Idemo na kolodvor i tada: Bum, bum, bum! lokomotiva dahće, vlak nas čeka i mi ulazimo. Zatim na put! Ona mi nabroji sve stanice, i konačno kod stanice Borg-le Roi, koja je zadnja, moje srce poskoči od radosti. Marija se i sama oduševi. Nakon što je povikala Alençon, Alençon i opisala, kako smo izljubile tatu i sestrice uzdahnula sam, kad je žalosno dodala: "Nema više Helene!"

Evo prvog pisma male pitomice, što je pisala ocu i majci. Ona je već tada shvatila, što će kasnije tako duboko utisnuti u svoju svetu sestricu, da se ljubav posvjedočuje djelima. Donosimo taj odlomak, poštujući djetinji stil i česta ponavljanja, koje u svojoj jednostavnosti tako mnogo govore:

"Dragi moji roditelji,

Uvijek ću vam činiti veselje, nastojat ću da ovaj tjedan dobijem počasnu nagradu. Veoma sam radosna što vam pišem prvo pismo, znam, da će vas veseliti.

Volim vas cijelim srcem i zbog toga ću vam uvijek činiti veselje; ovog sam tjedna dobila nagradnu vrpcu. Cijeli ću život svojim roditeljima činiti veselje."

Vaša poslušna kćerkica Paulina Martin
Samostan od Pohodjenja, 22.novembra 1868.

Nisu to bile prazne riječi, jer teta, koja je brižno bdjela nad nećakinjama piše gdji Martin 22.oktobra:

"Paulina je mali biser od djeteta, vesela je kao vrabac, marljiva i daje sve od sebe."

Samo jedna sjenka: pretjerana živahnost.

"To dijete, piše opet redovnica svom bratu, 30.decembra 1868. htjela je zaista biti "Isusovo dijete za Božić, ali nije mogla. Već pet sedmica nije dobila pohvale, jer je previše živa i nestašna. Ako je učiteljica slučajno ostavi koji čas bez posla, ona ne može izdržati i ode".

Djevojčica već zna što hoće, zato je teta šaljivo zove "jogunicom". Blažena upornost, koja

će budućoj poglavarici dati sigurnost i ustrajnost u njezinim pothvatima.

Čak i u ono doba njena joj je volja pomogla da postane marljivo dijete, zato je majka sva ponosna pisala njenom kumu:

"U petak sam bila u Mansu, da posjetim djecu. Teta i učiteljice su veoma zadovoljne s njima. Marija je odlična učenica, a Paulina nauči sve što hoće i mnogo se trudi. Najbolja je od djece njene dobi. Jedanaest joj je godina, a ima ih i od četrnaest, koje su iza nje. Jednom, kad je Marija razgovarala za vrijeme učenja ona joj je rekla. "Ne smijemo gubiti vrijeme, jer to tatu i mamu košta novaca". Obje nam služe na čast." (3.januara 1872.).

Paulina sama izjavljuje:

"Bila sam sklona pobožnosti. Volila sam sve što su mi govorili o dragom Bogu. Često sam se prije spavanja zagnjurila u pokrivač i govorila samoj sebi: Razmišljat ću, kako dragi Bog nikad nije imao početka, niti će imati svršetka."

"Još sam mogla nekako shvatiti da nikad neće imati svršetka, ali da nije imao početka, to me je toliko zadivljavalo i nadilazilo moje pojmove, da sam brzo izlazila ispod pokrivača da se rastresem i ne mislim na tajnu koja me je pritiskivala."

God. 1872. 2.srpnja, kad je imala jedanaest godina, prvi puta je pristupila k svetome Stolu:

"Čini mi se, da sam bila vrlo dobra prvopričesnica, zapisala je, već sam tada pomišljala da postanem redovnica."

Živo je željela da u ime svih pročita tekst kod posvete blaženoj Djevici. Budući da se učenica, koja je bila prije izabrana razbolila, imala je sreću da je zamijeni.

Slijedećih novogodišnjih praznika, 2.siječnja 1873. došla je na svijet mala Terezija. Taj je događaj obradovao cijelu porodicu. Nakon više od šezdeset godina Majka Agneza će nam pričati o svojoj radosti, kad se probudila i čula tatu kako govori penjući se uz stepenice: "Djeco, imate sestricu." Sjećajući se toga, glas joj je bio prigušen od uzbudjenja... Kakvo je mjesto u Paulininom životu morala zauzeti ona koju je g. Martin nazvao "Malom kraljicom"!

Premda je sva bila upravljena Bogu, žarka je narav djevojčice upoznala ljudsku privrženost prema nekim njenim učiteljicama, radi čega se kasnije duboko ponizivala:

"Kako je bijedna ova pretjerana osjećanost! O, Bože moj, zašto nisam jedino Tebe ljubila! Zašto sam pustila da mi opriži i odsiječe krila varavi plamen "tašte osjećajnosti prema stvorenjima. Uzela sam taj jaki plamen za pravo svijetlo sreće, ali on se utrnuo, a ja sam ostala ranjena očekujući da mi Tvoje milosrdje dade "sjajnija i lakša krila", da poletim Tebi, Gospodine, božanska vatro, koji jedini goriš a nikad ne izgaraš."

Moramo kazati da neke od njenih prvih simpatija nisu bile prolazne i ostala im je dugo vjerna. Najbolja njena prijateljica iz penziona-ta otišla je u grob šest mjeseci prije nje. Ganutljivo je bilo slušati, kako neprestano doziv-lje svoju dragu Paulinu.

Pitomica si predbacuje i druge male po -

grješke samoljublja:

"Gotovo su sve moje drugarice iz penziona-ta bile plemkinje i upravo je nevjerojatno koliko je taštine bilo u tim glavicama. Znam to iz iskustva.

"Jedna me je djevojčica mučila pitanjima, imamo li bar nekog plemenitog rodjaka u porodici. Razmišljala sam i srećom pronašla ime g.de Lacauve. (rodjak g.Martina).

"Nije se zadovoljila time."Kakve je boje salon vaših roditelja, njihov kanape?" O Bože drągi, šta ću sad! Uopće nisam poznavala naš salon ni kanape. Kako da to priznam? Nisam imala hrabrosti. Ali bila sam dosjetljiva i odmah sam pomislila na neku počivaljku od slame, što se nalazila u vrtnom paviljonu. Ona je žuta,pomislim, i izgleda kao kanape. Smjesta izadjem svojim otkrićem: Naš je kanape žut. - To je vrlo otmjeno, odgovori mi mala učenica. Taština nad taštinama!..."

Nakon ovih lojalnih priznanja, možemo još više vjerovati ovo što nam povjerava o svojim intimnim osjećajima:

"U junu ili julu, kad je bilo jako toplo, učiteljica bi nas odvodila u polje, da tamo izmolimo večernju molitvu - imali smo prostrano ogradjeno polje i krave. Kako je bila poetična ta zajednička molitva pod lijepim čistim nebom, gdje bih izabrala jednu srebrnu zvijezdu, kojoj sam znala ime i koja me očaravala. Srce mi je bilo puno glazbe..."

"Za novu godinu sam dobila na dar lijepo uvezanu i pozlaćenu knjigu. Bila je to Fabioli na povijest. Oduševila sam se tom lektirom.Oča-

ravale su me sve priče o junacima i mučenicima."

Učiteljice su sve više cijenile njene kvalitete: inteligentna i studiozna, bila je izvrsna učenica, naročito u nekim granama, kao što su francuski, crtanje i kozmografija, nauka koja ju je uvijek interesirala. Ali aritmetika, priznaje ona, bila je uvijek za nju kamen spoticanja. Ipak gdja Martin piše sretna supruzi svoga brata:

"Redovnice me uvjeravaju, da ona (Paulina) ima izvanredne sposobnosti, ne za neku stvar, nego općenito za sve".

S. Marija-Dositeja kaže sa svoje strane:

"Paulina se većma razjačala, samo uopće ne raste; ostat će malena, što joj se nikako ne dopada. Dobra je ona djevojčica, zlatnog srca."

"Mali Pavo" kako su je zvali u porodici, bila je, mora se priznati, svačije ljubimče. Roditelji, Marija, njene sestrice, svi su je volili zavidnom ljubavlju. Čim je mala Terezija počela shvaćati, kad su je zapitali na koga misli, redovito bi odgovarala: na Paulinu.

Teta Vizintandinka ovako govori o privlačnosti mlade pitomice:

"Pravi je užitak imati ovakvo dijete; svi je vole, tako je umiljata i ljupka. Ako je dragi Bog ostavi na životu bit će sretna smrtnica; svemu se prilagodi, sa svime se slaže... Meni je dovoljno da je vidim, pa da osjetim radost; tako je uvijek vesela, i na tako lijep način."

Najznačajnije je kod toga, da ovi porivi nježnosti i simpatije, koji su je pratili cijelog života, nisu Paulini ni malo naškodili; ni-

kad se nije uzoholila, nego im uvijek odgovarala jednakom iskrenom jednostavnošću i kao dijete i kad je bila slavna.

U oktobru 1875. pošla je sama u konvikt, jer je njena draga Marija završila školovanje. Bila je to za nju teška žrtva, jer su bile nerazdružive, i premda tako različitih karaktera, medju njima je postojala istinska duševna povezanost, koja se nikad nije prekinula...

Od tog su se doba neobično umnožila pisma izmedju mame i njene osamljene pitomice; u njima se ona otkriva onom divnom spontanošću, koja će se kasnije naći u pismima Majke Agneze od Isusa. Citirajmo neke izvadke iz te prepiske sa majkom:

"Ne mogu ti kazati, koliko me usrećilo tvoje zadnje pismo; vidjela sam napore koje poduzimaš, da nas unatoč svoje prirodjene živahnosti sve obradjuješ. Znam koliko nastojiš. Kad bi znala koliko te ljubim, sve me u tebi privlači."

"Očarana sam što vidim da si uvijek na počasnom mjestu; time sam nagradjena za sve svoje sitne jade. Kad pomislim da u Mansu imam Paulinu, koja će mi se uskoro vratiti, jako sam sretna.

"Zbogom, draga moja Paulino, ti si mi istinska prijateljica i daješ mi hrabrosti da strpljivo podnesem život."

Ili:

"Tvoje me je zadnje pismo obradovalo više nego ostala, i da moja radost bude potpuna, teta mi piše, da je s tobom veoma zadovoljna, da si veoma poslušna i draga. Hvala ti, moja

Paulino, što si nam svima na radost. Bog će te nagraditi na ovom i na drugom svijetu, jer smo i u ovom životu mnogo sretniji ako valjano vršimo svoju dužnost."

Paulina je daleko od toga da se uznese ohološću zbog te pažnje i ljubavi. U njima je nalazila podstreka da bude još bolja i tako svoju dragu mamu utješi što više može. Zato joj g. 1877. piše:

"Draga moja majčice bila sam veoma sretna na dan kad su se dijelile nagrade. Zaista nisam očekivala da ću imati sve ocjene odlične. Kakva će radost biti za moju majčicu, ako budem mogla dobiti bijelu krunu; zato ću uložiti sve napore da je dobijem. Teta je bila veoma zadovoljna s mojom svjedodžbom; ona se nada, da će uskoro vidjeti svoju Paulinu kao Marijino Dijete. S velikom nestrpljivošću očekujem 2.februar."

U to je doba trpjela od silnih i neprestanih glavobolja, koje su je veoma umarale, pa su je morali prisiliti na potpuni odmor, što ju je žalostilo. Dobra majka nastoji da je umiri:

"Preporučam ti, da se ne uznemiruješ radi ocjena, ni radi bijele krune; ja tražim samo to, da tvoje učiteljice budu zadovoljne s tobom i s velikim zadovoljstvom vidim da tako jest, jer mi je danas pisala s.Marija-Lujza de Gonzague."

Ipak je kod dijeljenja ocjena, uoči svog odlaska iz konvikta Paulina doživjela veliko razočaranje. Sama govori o tom ovim riječima:

."Očekivala sam, da ću zajedno s ocjenama dobiti i bijelu krunu", znak da su svi zadovoljni s učenicom, koja izlazi iz penzionata. U devet godina, kako sam bila u penzionatu, samo sam

jednom vidjela kako su je podijelili.

"Za to je bilo potrebno, da učenica čitavu zadnju godinu ima najbolje ocjene, da dobije sve pohvale, medalju za dobro vladanje i t.d.

"Bez riječi sam ispitivala svoje ocjene, i vidjela, da će me bijela kruna mimoići. Ali za čudo, na to nije nitko mislio osim mene."

Došla sam po nagradu. Nema bijele krune ni za Paulinu, ni za koga drugog. Kad sam konačno pošla plačući da zagrlim Poglavaricu, rekla sam joj razlog radi kojeg plačem: Mama je teško bolesna i bila bih tako sretna da sam joj mogla donijeti bijelu krunu."

"Jadna Poglavarica bila je veoma iznenadjena. Zatim su mi pokušali objasniti, da u zadnjem tromjesečju nisam imala jednu ocjenu iz vladanja. Znala sam to, ali kako su kasnije priznali da nisam lično bila kriva u jednoj maloj aferi s jednom novakinjom, zbog koje je cijeli razred bio kažnjen, rekla sam samoj sebi, "da bih ipak imala bijelu krunu, da sam se povjerila glavnoj učiteljici. A tako je i bilo.

"Kad je mama vidjela, koliko me to žalosti rekla mi je: Ma nemoj se toliko žalostiti, mala moja Paulino, meni je to sasvim svejedno. Veoma sam zadovoljna s tobom, i ako hoćeš kupit ću ti jednu bijelu krunu. Da, ali to ne bi bila ona kruna, koju sam željela."

Zadnja godina koju je provela u Mansu bila je žalosna zbog smrti pobožne tete Marije - Dositeje, koja je umrla 24. februara 1877. Nećakinja je upotrijebila svu svoju nevinu pobožnost kako bi je zadržala na zemlji. Neka o tome govori ovo pismo, koje je pisala 4. februara:

"Draga moja majčice, konačno sam postala Marijino Dijete. Kako sam sretna, što da mogu javiti ovu novost. Puno sam mislila na tebe taj dan, puno sam molila za sve vas. Da je još teta ozdravila, moja bi radost bila potpuna; nadala sam se cijelim srcem i nitko mi nije mogao oteti tu nadu. Sad sam prisiljena da se pokorim volji Božjoj, jer On to nije htio. Vidjela sam je odmah nakon svečanosti. Otišla sam joj za vrijeme vespera; bila je tako sretna kad je vidjela plavu vrpcu i zvijezdu, koju sam tako željela. Cijeli taj dan draga se teta osjećala bolje. Danas sam je vidjela na čas, ali ne izgleda tako dobro. Zaista, Otac de Colombiere ne želi da ga proglase blaženim. Kada dodjem u nebo pitat ću dragog Boga gdje je njegovo mjesto, da ga ne tražim previše, i kad ga nadjem ponizno ću ga zamoliti da me sasluša bar pet minuta, jer hoću znati zašto nije ozdravio moju tetu i jesu li njegovi razlozi ozbiljni... Rekli su mi, hoću li postići čudo da moram imati vjeru; u redu, mogu reći, da sam je imala toliko da sve planine svijeta prenesem na mjesec. Nikad nisam imala toliko pouzdanja; redovnice su izgledale kao da sumnjaju, čak i naša Časna Majka, samo sam ja vjerovala i nadala se. Zato nas O. de Colombiere nije htio uslišati.

"Drago mi je, što tebi mogu to kazati, draga moja majčice, jer ne mogu biti sretna dok tebi sve ne povjerim; samo ti potpuno razumiješ svoju Paulinu

Tvoja kćerkica
Paulina "Marijino Dijete."

Poštovana bolesnica dodala je olovkom ove riječi:

"Naša se Paulina jako iznenadila, što ni-

je postigla čudo; vjerovala je, da ću u tri sata biti zdrava (u to je doba bila primljena). Kad joj je naša Časna Majka kazala da nisam ozdravila, bacila se na nju kupujući je svojim suzama i nije mogla izmoliti uobičajenu prigodnu molitvu."

Paulina je sačuvala živu uspomenu na svetu Vizitaciju.

"Kroz cijele praznike, piše ona, imala sam utjehu, da uza se nosim Raspelo, što je pripadalo mojoj dragoj teti. Nisam ga ostavljala ni na čas. Vjerujem, da je to bila najveća radost koju mi je mama ikada učinila. Bilo je upravo tako kao da sam sa tetom; svuda me je pratila, pa smo nas troje, Gospodin, teta i ja bili sretni, što smo zajedno proveli tih petnaest dana. Često smo razgovarali o nebeskim stvarima..."

X

Dolazila je žalost mnogo veća nego ona za s.Marijom-Dositejom. Herojsku gdju Martin zahvatila je bolest, koja joj je već dugo prijetila i čiji je nagli razvoj ubrzo slomio njen život. Videći da će njena materinska zadaća ostati nedovršena, molila je nebo za ozdravljenje, koje je njoj i njenima izgledalo potrebno ali dajući ipak svojoj molitvi divnu notu predanja.

God. 1877. na prijedlog mužev poduzela je hodočašće u Lurd sa trima starijim djevojčicama, uvjerena da će blažena Djevica prije čuti njen glas ako se u njega upletu nedužne molitve njene djece.

"Ne znam zašto, ali na tebe računam više

nego na druge", priznala je ona svojoj dragoj Paulini, koja je tada imala sedamnaest godina.

Ova je opet zbog tog pouzdanja tako čvrsto vjerovala u čudo, da se razborita mama pobojala i pisala svome bratu:

"Paulina me hoće na svaki način prisiliti da joj kažem da ću ozdraviti, jer su joj kazali, da je siguran znak ozdravljenja kad bolesnik ima veliko pouzdanje. Ali ne ću joj udovoljiti u tom, jer moje pouzdanje nije toliko da bih bila sigurna. Ako ne ozdravim u jednom času, ne znam što će biti od jadne Pauline. Previše si je to uzela k srcu i udarac će biti tvrd."

Na žalost, Paulina nije "skakala od radosti", kako je to samoj sebi obećala, jer nije došlo do ovog toliko željenog čuda. Hrabra majka nastoji da ih sve utješi:

"Bolest se je pogoršala radi puta, piše ona g.Guerinu. Ipak ne očajavam ni malo, vjerujem da ću ozdraviti; ta mi je ideja došla, kad sam spilji rekla posljednji zbogom, zato sam na povratku bila veoma vesela. Ja sam jednako pjevala na povratku kao i na odlasku, ali djeca ne, bila su očajna. Imala sam mnogo muke dok sam ih umirila. Paulina nije htjela jesti, pa sam joj jedan sat nakon polaska morala kazati: Zaista vjerujem da sam ozdravila. Smjesta joj je radost obasjala lice. Rekla je da je gladna, zatim je dobro jela i zaspala".

Kad se mlada djevojka vratila u Mans dobila je slijedeće pisamce:

"Htjela bih znati kako si raspoložena i je li se još ljutiš na blaženu Djevicu. Nemoj očekivati previše zemaljske sreće, imat ćeš mno-

go razočaranja... Hrabrosti i pouzdanja! Moli se s pouzdanjem Majci milosrdja i ona će nam priteći u pomoć s dobrotom i blagošću najnježnije Majke".

Paulina se nije mogla ljutiti na blaženu Djevicu, kad je bila njeno tako nježno dijete. Videći da hodočašće nije uspjelo uvrtila si je u glavu, da će vlastitim trpljenjem kupiti toliko željeno ozdravljenje. Gdja Martin je ljubezno pecka radi toga:

"Kažeš, da želiš trpjeti radi mene?Najradije bih se naljutila radi toga; ti dakle ne ćeš da ja zaslužim nebo, nego ga cijelog hoćeš za sebe... Ti se, moja Paulino, ni malo ne uznemiruješ radi toga! A ja ću možda morati ispaštati sto godina u čistilištu. Zar i ti želiš dobiti to radi mene? Hoćemo li tome izbjeći moramo sve primiti".

Prvih dana mjeseca augusta Paulina je napustila svoj dragi samostan od Pohodjenja s nadom, da će u njemu jednom prikazati svoj život Bogu. Roditeljsku je kuću zatekla u velikoj tjeskobi, jer je majci bilo veoma slabo. Stigla je još da primi njene u neku ruku posljednje preporuke. Bolesnica je dvjema starijim kćerima povjerila odgoj njihovih mladjih sestrica, ali bilo je očevidno, da materinsku ulogu namjenjuje onoj drugoj po redu na gotovo proročanski način.

Paulina je bila sama kod njenog kreveta, kad ju je ona uzela za ruke, poljubila ih s poštovanjem i rekla:

"O, moja Paulino, ti si moje blago.Dobro znam da ćeš biti redovnica, da ćeš postati sveta. Nisam dostojna da imam kćer kao što si

ti, Ti si moja sreća i moja slava."

"Bila sam veoma zbunjena zbog tih iskaza, priznaje ponizno Majka Agneza od Isusa, jer sam dobro znala, kako ih malo zaslužujem".

Ipak je ona bila ta, koja je dobila znak u tajanstvenom snu, u noći nakon smrti ove "neusporedive" majke, koji je bio utjeha za sve njih. Vidjela je andjela, kako se naginje nad jednom površinom pijeska sjajnijom od svijetla i piše po njoj: "Blaženi koji plaču,jer će se utješiti".

Znademo iz "Povijesti jedne duše" onu spontanu gestu, kojom se mala Terezija bacila u njeno naručje izabravši je za svoju "Majčicu". Terezijino udivljenje prema njoj potječe iz najranije dobi. Ona piše sjećajući se svog ranog djetinjstva:

"Ponekad sam slušala kako govore, da će Paulina biti redovnica. Tada sam mislila, i ne znajući pravo što to znači: "I ja ću biti redovnica". Bio je to dakle njen primjer,koji me je u dobi od dvije godine privlačio Zaručniku djevica."

*

Kad je porodica napustila Alençon i nastanila se u Lisieuxu, život se nastavio pod ljubaznim vodstvom gospodina Martina. Da, u toj idealnoj sredini kraljevala je ljubav, gdje je svatko davao Bogu prvo mjesto i gdje je svakom na srcu ležala sreća drugoga.

Paulina se kao i njena mama pokazala sjajnom odgojiteljicom svojih malih sestrica, zaodjevajući svoju čvrstoću blagošću, i ne dopuštajući da joj izmakne bilo koja pogreška;

nikad se nije vraćala na ono što je jednom naredila. Mlada je djevojka intuitivno pronalazila pravi način odgoja te mlade duše, da im na dohvat postavi najuzvišenije istine, a da ipak ne traži previše od njih. Nikad ih nije prisiljavala da im ne oduzme hrabrost. Njena sveta Mala Terezija dala nam je dovoljno detalja, pa se ne trebamo vraćati na to; njenoj je izabranoj naravi upravo trebala sestrina ruka da je oblikuje, kako bi postala remek - djelo, "divna miniatura svetosti" (Papa Pio XI. koja je očarala svemir.

Majka Agneza dala nam je sa svoje strane utiske o svojoj materinskoj ulozi:

"Brinula sam se za njenu lijepu nebesku dušicu, za njeno prvo poučavanje, za sve što se odnosilo na nju. Sama je kazala, kako sam je odgajala. Ali sad si spočitavam neke strogosti, koje zaista nisu bile potrebne tom malom nebeskom stvorenju.

"Brinula sam se i za Celinu i pripravljala je za prvu sv.Pričest. Toga sam dana bila zaista nagradjena, jer je Celina bila kao ljiljan nevinosti. Svi su bili dirnuti. Na večer, kad smo se vratili u Buissonets ujak mi je rekao: "Kako je ovo dijete dobro obavilo svoju prvu Pričest! Paulino, to je tvoje djelo."

Zatim ponizno nadodaje:

"Zadržala sam si taj komplimenat; uzela sam ga kao da dolazi od dragog Boga".

Gospodin Martin dao je svojim starijim kćerkama potpunu slobodu: Mariji u upravljanju kućom, a Paulini u njenoj dužnosti prema mladjim sestrama. I on se pokoravao odlukama mudre odgojiteljice, odustajući na pr. da po-

vede "malu Kraljicu" na šetnju, ako to nije dozvoljavala njena "Majčica". A koliku je vrijednost imao taj nepokolebivi ali ljubezni autoritet u očima same učenice! S kakvim je oduševljenjem pokazivala tati koju ocjenu ili nagradu. "Tata, to je Paulina prva kazala". Znači da je zasluženo.

Marija, koja je bila uzor požrtvovnosti pogodila je kakvo bi veselje bilo za Paulinu da napravi od čipaka albu za njihovog duhovnika, velečasnog gospodina Ducelliera, prvog vikara u katedrali sv.Petra, pa joj je nastojala ostaviti što više slobodnog vremena. Dvije godine radila je vješta čipkačica osam sati dnevno na tom finom poslu, koji se sad čuva u karmelskoj sakristiji i koju je nosio kardinal Pacelli - budući Pio XII. - dok je bio legat u Lisieuxu god. 1937.

Pobožna i sposobna je djevojka i u ovome naslijedila odlike svoje majke.

Gospodin Martin, sretan što može ohrabriti taj talenat, nikad nije propustio da joj s puta u Paris ne donese najbolji pribor za njeno slikanje na pergameni ili bjelokosti.

Ako je trebalo koga razveseliti, poslužila bi mašta naše umjetnice, jer je zaista imala dara za sve. Slagala je stihove u čast oca ili teti Guerin, koje su recitirale njene sestrice. Kod svečanosti djeljenja ocjena, koju je ona organizirala u Buissonnetsu za svoju jedinu učenicu, ocjena kod kojih je zadržala najstroži kriterij, skladala je sonete, a uloge je podijelila mladim glumicama Celini i Tereziji i njihovim rodjakinjama. Jednom riječju oživljavala je i sijala radost oko sebe, što će joj ostati do kraja života.

Može se šta više kazati, da je Paulina i na duhovnom području bila inspirator. Kad je izašla iz internata, otac joj je ponudio da izabere dar po svojoj volji; ona je izabrala zbirku knjiga "Liturgijska godina" od dom Guérangera, što su odmah i kupili. U penzionatu je nekoliko puta imala priliku vidjeti tog slavnog Benediktinca i njegov pogled pun pronicave inteligencije učinio je jak utisak na nju. Već je tada mogla duboko uživati u njegovom djelu.

Njezinim su dakle posredovanjem provodili večeri u Buissonnetsu uz sveto štivo "Liturgijske godine". Kasnije će u Karmelu Majka Agneza od Isusa uvijek nalaziti hrane za svoj duhovni život u ovom djelu.

Gospodin Martin nazvao je Mariju "svojim dijamantom", jer je njeno žarko srce sve obasjavalo svojim sjajem. Paulina je bila "njegov fini biser", jer je njeno bogatstvo duše, duha i osjećaja bilo prikriveno skromnošću i zaogrnuto blagošću. U tom se imenu osjeća sva njena delikatnost. Nekadašnji draguljar dobro se razumije u to.

....=.=.=....

D r u g o p o g l a v l j e

PRVI POČETCI U SAMOSTANU

Karmelićansko zvanje. - Postulat i redovničko oblačenje. - Zavjeti. - Marijin dolazak u samostan.

U listopadu godine 1881. ušla je Terezija u benediktinsku opatiju kao vanjska učenica. Čini se, da je Paulina izvršila svoju dužnost prema njoj; imala je dvadeset godina i mislila je da se više ne smije oglušivati na božanski poziv, kojeg je već tako davno čula.

Sve do tada privlačio ju je njen dragi samostan od Pohoda u Mansu. Pitala je s koliko godina može ući unutra. "S dvadeset dvije, dvadeset tri godine," odgovorili su joj.

Pokorila se tom propisu i mirno čekala, kad je god. 1882. odlučujuća milost promijenila njene planove. Ona to ovako iznosi:

"Prisustvovala sam Misi u šest sati kod sv. Jakoba u kapeli naše Gospe od Karmela s tatom i Marijom. Odjednom mi udje u dušu živo svijetlo, dragi Bog mi je jasno pokazao, da me ne želi u Redu od Pohoda nego u Karmelu... Moram kazati, da mi je na um došla jedna prijateljica, koja je bila odredjena za Karmel i umrla prošle godine. Sigurno je molila za mene. Uvjeravali su me, da je ona trebala ući u Karmel i dobiti ime s. Marija Agneza od Isusa.

Sjećam se, da sam osjetila kako se crvenim od uzbudjenja, i idući na Pričest i vraćajući se bojala sam se, da će se to uzbudjenje vidjeti. Nikad nisam pomišljala na Karmel i

odjednom sam osjetila kako me nešto neodoljivo tamo privlači."

"Čim sam se vratila u Buissonnets, odmah sam svoju tajnu povjerila Mariji. Ona je samo primijetila kako je u Karmelu strog život, te da moje zdravlje nije dovoljno jako da ga prigrlim. Tata, od kojeg sam isti dan zatražila dozvolu, dok se nalazio na Belvederu, rekao mi je gotovo isto što i Marija. Ali vidjela sam, da je u duši veoma ponosan zbog mog poziva.

"Poslije podne sam ga srela, kad se uspinjao stepenicama, izgledao je malko žalostan. "Nemoj misliti, moja Paulino", rekao mi je, "da i ako sam sretan što te dajem dragom Bogu, ne ću trpjeti što se moram s tobom rastati". I poljubio me dirljivom nježnošću. Sve njegove riječi i postupci bili su jednostavni kao njegova lijepa patrijarhalna duša".

Kad bi Paulina donijela neku odluku, sva bi se dala na to, da je što prije ostvari. Kad je dobila očevu i Marijinu privolu, razgovarala je sa svojim duhovnikom, zatim s gdjom Guerin i nigdje nije naišla na protivljenje.

"Ali jao", piše ona dalje, "svojom sam šutnjom raskrvarila duboko i nježno srce naše Terezije. Ah, da sam znala da će toliko trpjeti koliko bih drugačije postupila, kako bih joj bila rado sve povjerila! Zar nije već u devetoj godini posjedovala mudrost za koju nisam ni slutila? Danas se nakon tješim mišlju, da je moja pogreška poslužila planovima Božjim. Pokazao je to milostima što su uslijedile."

Časna Majka Gonzaga, tadašnja poglavarica, dobrohotno je dočekala simpatičnu djevojku.

Paulina nije vjerovala da će u Lisieuxu biti prazno mjesto, zato je samo molila, da bi je preporučili u Karmel u Caenu. Kolika je bila njena radost i iznenadjenje, kad su joj kazali da će joj naći čeliju u Lisieuxu. Kad je drugi puta došla dali su joj ime s.Agneza od Isusa, što joj je bilo veoma drago.

* * *

Ulazak u samostan bio je odredjen za 2. oktobar 1882. "Dan suza i blagoslova", pisat će kasnije sv.Terezija od Djeteta Isusa.

Gospodin Martin, koga su pratile Marija i gdja Guerin, doveo je lično svoju Paulinu u Karmel. Na pragu klauzure nalazili su se g.kanonik Delatroette, samostanski superior i velečasni gospodin Ducellier. On je kao duhovnik uputio nekoliko dirljivih riječi svojoj duhovnoj kćeri. Zatim su se samostanska vrata zatvorila, a zajednica je prigrlila novog člana. Bila je tako blijeda od uzbudjenja, da su joj ponudili da sjedne. Ona je odlučno protestirala: Pa nisam bolesna. Nasmijali su se i po tom prvom reagiranju shvatili, da mladoj postulantici ne će manjkati energije.

Sutradan, videći je nešto zamišljenu, učiteljica novicijata, Majka Genoveva od sv. Terezije (osnivateljica Karmela u Lisieuxu) upita je:

"Jeste li žalosna?"

"Da, Majko."

"A zašto?"

"Jer mislim da sam prestara došla u Karmel".

Znademo, da je imala dvadeset i jednu godinu.

Premda je potpuno žrtvovala porodicu, veoma je trpjela zbog boli, koja je podgrizala malu Tereziju.

Lako ćemo pogoditi njenu žalost za vrijeme čudne bolesti "ovog svetog djeteta, čije je srce ostalo privezano uz njenu "majčicu" u toj mjeri da nikud od sebe nije puštala svoju veliku sestru Mariju, nego jedino kad je išla na Misu ili k Paulini.

Bližio se dan oblačenja: 6.april 1883. Hoće li "maloj majčici" biti uskraćena radost da vidi svoju ljubljenu Tereziju? Nije se mogla s tim pomiriti i poruči maloj bolesnici, da je na dan svojih zaruka hoće posve zdravu.

Njena se želja ispunila. Tereziji je bilo nešto bolje, pa su je mogli dovesti u govornicu prije oblačenja. Slušajmo blagoslovljeno dijete, kako nam priča:

"Mogla sam zagrliti moju dragu majku, sjesti joj na koljena, sakriti se pod njeno velo i osjetiti njeno slatko draganje; mogla sam promatrati kako je lijepa pod svojim bijelim uresom. Bio je to zaista lijep dan usred moje mračne kušnje; ali taj dan, ili bolje taj sat prošao je brzo i uskoro sam se morala popeti u kola, koja su me odnijela daleko od Karmela".

Sutradan su ponovno započele njene muke, sve do čudesnog posredovanja naše Gospe, 13. maja. Kako je bila radosna mlada novakinja,

kad je do nje dopro odjek o toj nebeskoj viziji, što joj je najprije Marija ispričala.

"Kako je dobra blažena Djevica, piše ona maloj odabranici. Kako mi je teško čekati da vidim tvoje lišce, koje je tako drago mom srcu. Istina, ja ga vidim i odavle, ali od nekog vremena moj dalekozor nije više dobar, dok si bila onako bolesna, pustila sam da na njega padne jedna suza, i on je odjednom potamnio.

"Napokon, blažena Djevica stavila nas je zajedno pod svoj ogrtač, čuva nas na svom srcu, blagoslivlje nas i ljubi i miluje istom rukom. Kako se onda može kazati da je Terezica daleko od Agneze i Agneza od Terezice?

"Zbogom, ljubimo jako blaženu Djevicu, ljubimo je jer je ona Majka. Pod njenim pogledom, pod njenom rukom barčica tvog srca uvijek je u sigurnosti i mirno putuje prema nebu."

Uskoro iza toga došla je pred rešetke Terezija, da joj ispriča pojedinosti o svome ozdravljenju.

Ojačana tim marijanskim žarom u svojoj želji za svetošću, redovnica se na kraju te milosne godine povjerava ocu:

"Molim dragog Boga, da te još mnoge sretne godine sačuva tvojoj maloj porodici, čiji si ti uzor, oslonac, zaštitnik i andjeo čuvar.

"Kad bi išle tvojim stopama, sve bismo sretno prispjele gore. A ja, koja sam sve do sad razmaženo dijete dragog Boga i svog zemaljskog oca, bila bih najviše kriva kad bih se pokazala nezahvalnom i ne bih nastojala umnožiti jedan talenat na sto talenata.

"O, moj tatice, kako ja to želim, kako

bih htjela biti sveta! U tom je sva moja a
bicija, jer znam da je sve drugo prolazno,
ovdje dolje ništa nije stabilno i zato se
ću sve više vezati uz Boga. Koliko je to mi
losrdje s njegove strane, da me je tako mla
prvu privukao k sebi. Kažem prvu, jer volim
pomisao, da će Njegov božanski pogled oča
još neke male golubice iz tvoga gnijezda,
ljeni i odabrani oče."

"Čekajući na to moli za sve nas; moli a
tvoja mala Karmelićanka, tvoj jadni mali "
ser" zaista bude u očima Božjim i u očima
djeoskim dragocjeni biser, koji će se jedn
postaviti na tvoje čelo i tamo sjati kroz
jelu vječnost."

Idućeg se proljeća pravom majčinskom
gom prihvatila da izdaleka pripravi srce
je kćerkice za prvu Pričest. Njena pobožna
mašta pomogla joj je kod sastavljanja divne
knjižice, koja je bila cijela njoj posvećena
i gdje svi cvjetovi u prirodi u mističnoj sim
bolici sačinjavaju veliku kitu kreposti.

S druge opet strane izuzetno su im dozvo
lili medjusobno dopisivanje u kojem je ona
potsticala Terezijine ustrajne napore:

"Vidim, da moja Terezica dobro pripravlj
srce za ovaj veliki dan. Treba nastavit
sustati ni jednog časa, jer svaki izgubljen
čas znači jedan cvijet manje u malom vrtić

"Ti ćeš zaista biti mala golubica, koja
donosi srce dobrom Isusu. Na tebe mislim, dok
stavljam u knjigu ovu sličicu; no znaš li, što
će ti Isus uzvratiti sa svoje strane? On će
tebi donijeti svoje Srce. Moglo bi se bez sum
nje pomisliti, da Terezijino srce ne može po-

stići nego malo mjestance u Srcu Isusovom, ali
nije tako, jer će mala Hostija, Srce Isusovo
tražiti da udje u Terezijino srce. Oh, kako
je to divno! Zar su dva i pol mjeseca previše
da misliš na to i sadiš cvijeće za dolazak o-
ve slatke Hostije, koja sadržava nebo?

"Zbogom, moj Benjamine! O, ne daj da te
vrtljarstvo zamori, dani prolaze brzo, a Isus
se približava."

Delikatnost providnosti je uredila, da
su se ove dvije sestrinske duše dale Isusu u
isti dan, 8. svibnja 1884. - Mala Terezija u
sjedinjenju s Bogom - Hostijom, a s. Agneza od
Isusa prikazanjem djevičanstva u redovničkim
zavjetima.

Uoči toga dana Paulina piše svom ocu:

"Ljubljeni moj tatice,

"Tvoj andjeo Terezica ne smije doći sama
da ti se baci pred noge i zatraži oproštenje
i blagoslov uoči svog najvećeg dana. I tvoja
Agneza, dragi tata, ne može se maknuti od ol-
tara dok ne zadobije oproštenje tvog srca. Dva-
deset i dvije godine je mnogo, veoma mnogo na
žalost i dosta je bilo vremena i žalosnih pri-
goda da zadam boli najboljem ocu. Ali ako dra-
gi Bog sve oprašta čim nam je iskreno žao, i
moj će ljubljeni otac sve oprostiti, znam to
i osjećam i ostaje još samo da mu se bacim u
naručje da dobijem blagoslov, koje je iza Bož-
jeg blagoslova prvi i najsladji mome srcu.

"Do sutra, drago moj tata, do sutra! Ah,
priznajem, da jedva zadržavam suze dok izgova-
ram te riječi. Predstavljam si svečanost na
zemlji i onu drugu na nebu: ovdje ljubljeni o-
tac kao da za ruke vodi svoje dvije kćerke na

oltar, a gore ljubljena Majka prima tu žrtvu i prinosi je neokaljanom Janjetu djevica. O, kakvog li prizora, kakve li svečanosti! Gdje su zemaljske svečanosti i radosti, koje bi se mogle usporediti s ovom."

"Šta bismo još dodali da opišemo dan ovoga dvostrukog i tako potpunog prikazanja? Terezija, koja osjeća da cijelo nebo stanuje u njenoj duši i "njena Paulina, koja je tješnje sjedinjena s njom nego ikad", plakat će od radosti dok će kao zaručnica Isusova u potpunom miru stavljati svoje zavjete u ruke Majke Genoveve od sv.Terezije. Bilo je to u oratoriju Presvetog Sakramenta, jer je poglavarica bila bolesna pa nije mogla doći u kapelu. Da pokaže sjedinjenje dviju odabranica, Zajednica je sve okitila nježnom simbolikom isprepletenim krunama, golubicama i monogramima Terezije i Pauline.

Na drugoj strani teksta svojih zavjeta, novo je zavjetovana napisala:

"Po rukama Marijinim na ovaj najljepši dan primi, moj Isuse, svoje janješce.

"Sve Bogu za ljubav.

"Živjeti za ljubav i umrijeti za ljubav.

"O,Isuse, sakrij me u tajni svog Lica i bit ću spašena".

Predvečer je gospodin Martin doveo u Karmel svoju prvopričesnicu. Terezija nam ovako to priča:

"Vidjela sam moju Paulinu, koja je postala Isusova zaručnica; vidjela sam je s velom bijelim poput mojega i s krunom od ruža. Moja je radost bila bez gorčine; nadala sam se, da ću joj se uskoro pridružiti i zajedno s njom doći u nebo."

M. Agneza od Isusa nije bila manje utješena:

"Vidjela sam moju malu Tereziju s velom bijelim poput mojega. Gledala me je tako dubokim i slatkim pogledom. Kakav trenutak za nas obadvije!"

"Svadbeno ruho ovog čistog cvijeta, t.j. njena odjeća iz bijelog muslina učinila mi se zgužvana i nekako potamnjele bjeline. Kazala sam to Zajednici, koja ju je došla vidjeti i nitko nije to primjetio, naprotiv. Danas mislim, da se materijalna bjelina, pa bila kao snijeg, ne može usporediti s vrhunaravnom bjelinom srca, koje se Bogu svidjelo i gdje On po Pričesti kraljuje. Budući da sam gledala božansku bjelinu jednog serafskog srca, svaka je druga bjelina izgubila svoj sjaj.

"Izašla sam iz govornice posve utješena, onako otprilike kao apostoli kad su silazili s Tabora. Okruživala me je nebeska atmosfera. O, moj Bože, ako me je pogled na jednog zemaljskog andjela mogao toliko ojačati i utješiti, kako će tek biti kad budem vječno gledala Tvoju nestvorenu ljepotu u koju utječe sva ljepota svetaca".

Godine novicijata s. Agneze od Isusa protekle su normalno. U teškoćama je tražila svijetlo kod Majke Genoveve, koja joj je za njeno povjerenje uzvratila svojim povjerenjem. Jednog joj je dana stavila ruku na glavu i rekla s dobrim smješkom: O, to dijete, ne mogu se suzdržati da joj ne povjerim svoju dušu. Mlada se redovnica znala dobro okoristiti tim savjetima, da je tako utjecala na zajednicu te su je nazvali "andjelom mira".

Od početka njenog života u Karmelu kori-

stili su njen umjetnički talenat. Ona sama precizira:

"Posvetila sam se tom radu za Zajednicu, koja je bila siromašna i to me prilično umaralo. U doba prvih Pričesti znala sam kadkad naslikati dnevno četiri slike na pergameni, koje su predstavljale prvu Pričest Alojzija Gonzage, a na njima su bile naslikane tri osobe. Zatim sam izradjivala minijature na bjelokosti. Slikala sam takodjer sveto Lice, blaženu Djevicu i svece, čak i na ornatima."

"Ah, da ti znaš, piše ona Celini, kakav mir uživa čovjek kad radi samo iz poslušnosti; tako je slatko to iskusiti, jer bi bez toga dosadilo. Ne mogu više raditi svoje portrete, ali nije li konačno Isus stavio kist u moju ruku? Od kakvog je onda značenja hoću li biti smatrana umjetnicom, ako umjesto toga postanem umjetnica u kreposti."

Ocu piše:

"Upravo pišem lijepe sentence po zidovima naše spavaone [illegible] Karmelu se više ne mogu podići oči, a da se čovjek ne sjeti Boga i Domovine koja nas čeka. Mome je srcu to veoma drago i veoma volim svoj posao".

"Željela bih napisati onaj stih iz psalma: "Gospodin me uzeo za ruku i izvukao iz bujice", jer je to s nama zaista učinio. O, kako je sladak oslonac ta Gospodinova ruka!"

"Dvjema malim golubicama, koje su ostale u Buissonnetsu želim istu milost, koju uživaju njihove starije sestre. Znam, da one to žarko žele. Neka se jednom ispuni želja našeg neusporedivog oca".

"Zbogom, mili moj [illegible] tice, kakva je sreća biti tvoja kći.

"Diamant" te grli".

Mnogo kasnije, saopćavajući te uspomene Majka Agneza od Isusa će kazati:

"Kist je već odavna ispao iz mojih ruku. Zajednica ne treba više moj rad; njoj su potrebne samo žive slike našeg ljubljenog Zaručnika. Neka budem takva slika."

Njena dužnost sve više postaje oblikovanje duša. Njeno nam je zadnje pismo pokazalo, da je njena sestra Marija u Karmelu.

S.Agneza je bila sigurna za njeno zvanje i mislila je da se predugo zadržava u svijetu. Vjerujući da je Celina već u dobi da nju zamjeni kod oca, trudila se da pospješi Marijin dolazak u samostan. Početkom god.1886. piše joj:

"Neka ova godina bude za tebe i za mene v e l i k a g o d i n a. Ah, da znaš koliko želim i kako sve više osjećam, da je tvoje mjesto kraj mene, u ovom blagoslovljenom malom samostanu."

Aspirantici se nije toliko žurilo da prekine svoje veze: otac ju je ljubio, i ona je sama mnogo trpjela što će ga ostaviti. Njena nezavisna narav - poznate su nam njene riječi iz djetinjstva: "Ja sam posve slobodna" - plašila se podložnosti redovničkog života tim više, što je već imala preko dvadeset i šest godina i već devet godina bila gospodarica u kući. Njene nutarnje borbe bile su teške, ali kao velikodušna i ispravna duša, podvrgavajući se savjetu svoga ispovjednika, R.P.Pichona, Isusovca, prihvatila je Božju volju. To je potaklo Paulinu da kaže:

"Zaista ti se ukazala zvijezda života, novog života za tebe; zvijezda, čiji je jutarnji izlazak okupan suzama, ali čiji će zalazak biti tako lijep. Zbilja si sretna, što se na tvom putu našao andjeo, da ti pokaže blagoslovljenu zvijezdu.

"Majka Genoveva mi je kazala, da samo na tebe misli. Ona je svetica, čije molitve zaista nešto vrijede. Pričala mi je, da Majka X, prošla kroz iste borbe kao i ti, ne samo prije svog ulaska, nego sve do zavjeta. "Pa šta, nadodala je, bila je najsretnija Karmelićanka koju sam poznavala."

"Zbogom, moja Marijo, htjela bih znati boli li te još srce kao jučer? Časna Majka i ja samo za tebe molimo."

A malo kasnije:

"Kako bih te željela uvijek vidjeti sretnom; žrtvovala bih za to, kad bi bilo moguće, cijelu svoju sreću, da, cijelu, ali dragi Bog ne bi htio moje žrtve. On je uostalom dovoljno bogat da obadvije obogati, i još više, budući da je početak i svršetak svake radosti, Njegova ljubav nužno donosi sreću."

Majka Agneza od Isusa znala je utješiti oca uzvišenim i vrhunaravnim mislima:

"Znaš li, dragi tatice, da možeš biti ponosan? Ne radi mene niti radi koje druge posebno, nego radi Božjeg izabranja i predodredjenja, koje se pokazalo na svima nama. Kad bih pisala tvoju povijest, učinila bih kao naša Majka sv.Terezija, koja nije dala da se na njenu povijest stavi riječ život. "Ovo nije knjiga mojega života, govorila je, ovo je knjiga smilovanja, knjiga o veličini Božjoj".

"I naša je povijest, ljubljeni moj tatice, knjiga smilovanja Gospodinovih. Volim misliti na to. Sladak je to motiv za zahvalnost i ljubav. Završit ću tim dvjema riječima, koje obuhvataju sve moje osjećaje za mog Oca na nebu i za mojeg zemaljskog oca.

"Tvoj biser, ja sam mali Jakob, koji je ukrao prvenstvo starijeg".

15. oktobra 1886. prinjeo je g.Martin svoju drugu žrtvu paljenicu, dajući Bogu onu koju je s radošću zvao "svojom velikom kćerkom, svojom prvenkom".

Svijesna svog duhovnog materinstva prema svojim sestrama koje je približila Karmelu, s. Agneza od Isusa okružila je budnom pažnjom svoju dragu Mariju, svoju pouzdanicu iz konvikta i Buissonnetsa. Dobro je poznavala žestinu njene duše i onu na izgled ponešto oporu vanjštinu, kojom se ona prilagodjivala novoj okolini. Ali blagošću i uvjeravanjem Majka Agneza snažno ju je povukla na strmi put potpunog odricanja. Kad je sama napuštala novicijat, ostavila joj je sliku naše svete Majke Terezije na čijoj je prednjoj strani pisalo: "Bog jedini dostaje", a na drugoj je strani bio tekst kojeg je sama sastavila:

21. juna 1887.

"Dragoj mojoj sestrici kao uspomena na moj odlazak iz novicijata.

"Ulazeći potpuno u redovnički život više nego ikad osjećam potrebu za Isusom, samo za Isusom. Nemojmo željeti zemaljske utjehe. Preveliko je naše srce da bi ga ovdje zadovoljili. Gdje ćemo biti za nekoliko godina? U grobu. A tko je onaj koji će nas ljubiti do tog časa i

iza tog časa? R a d i m o i t r p i m o, ostalo je taština. O, sveta Terezijo, majko moja, ne dopusti da se moraš crveniti rad[illegible] tvoja dva djeteta. One hoće biti sv[illegible] sliši njihovu želju."

Koliko je sugestivno i ovo pisa[illegible] ga je pisala pod jednim duhovnim vježba[illegible] koju radi njenog bijelog vela na[illegible]

"Malo janješce misli na [illegible] bi priopćila svojoj golubici, ali to bi [illegible] lo previše vremena. Ukratko: ne tražimo [illegible] sti ovoga svijeta, jer su najbolje i [illegible] kao voda iz Jakovljeva zdenca i Sa[illegible] tužila da prečesto mora crpsti iz njega i d[illegible] je uvijek žedna. Naša je Majka zračak Božje do brote, potočić bistre i prozirne vode, što [illegible] tiče iz vječne rijeke; možemo se na njemu napo jiti, ali ako želimo da ne budemo više žedne, moramo se uspjeti do izvora." (Radi se o M. Gonzagi, čiji je čar u izvjesnim časovima zarobio njihova mlada srca).

"Dodjite, mala golubice, da zajedno s janješcem pijete od te vode, što utječe u vječni život.

"Ne dajte više suzama na oči, jer sve prolazi.

"Volite jako Isusa, jer vas on nikad [illegible] ostaviti.

"Letite svukuda kud vas Isus zove, budite svagdje prava, u svemu najvjernija. Zaboravite prolaznu radost i Isus će vam dati vječnu.

"Kad prodju moje duhov. vježbe, nadam se da ću vam dati primjer. Jasno vidim što Bog želi od nas. Laku noć, mala golubice, Isusovo vam janješce šalje svoje srce."

=.=.=.=.=

T r e ć e p o g l a v l j e

SVIJETLO I SJENE

S. Agneza od Isusa upravlja Terezijinim koracima.- Dirljivo duhovno sestrinstvo. - Bolest g. Martina i pobožnost prema presvetom Licu.

Uskoro će se Karmel otvoriti ljubljenoj Benjamini, "Tereziti", kako su je zvali radi sličnosti s malom nećakinjom svete Terezije Avilske.

Zajednica ju je primila uglavnom veoma dobrohotno, jer je znala za njene rano sazrele vrline. Njena joj je "majčica" neosporno pružila najviše podrške. Ipak je iz opreznosti nastojala ublažiti njen žar, ali budući da je bolje od ikog sagledala divne Božje planove na tom preodabranom djetetu, nije više oklijevala da joj pomogne cijelom svojom aktivnošću.

Nije na nama da ovdje iznosimo povijest teškoća, na koje je Terezija naišla od strane svog ujaka, karmelskih poglavara, biskupa iz Bayeuxa, pa sve do njene hrabre molbe Papi Leonu XIII.

Inspirator svih ovih podhvata bila je s. Agneza od Isusa. Sama se u početku suprotstavila ujaku Guerinu, obrazlažući mu moralne i psihičke teškoće u koje je njegovo odbijanje bacilo najmladju nećakinju.

G. Delatroette, kojeg su kritike jedne utjecajne porodice, čija je kćerka takodjer tražila dozvolu za Karmel učinile samo još nepo-

pustljivijim, nije htio popustiti molbama gospodina Martina, ni molbama Majke Gonzage, pa ćak ni molbama Časne Majke Genoveve. Samo je biskupski autoritet bio kadar da digne njegov veto. Na tu je dakle stranu sestra Agneza obratila svoja nastojanja. Očevu je privolu dobila saopćavajući mu jedan razgovor s karmel.. skim kapelanom vlč. Youfom:.

"Dražesno je ona dijete, rekao joj je. Ah, ja bih veoma želio da ona dodje. Budući da je požrtvovni otac bio toliki heroj da bi je odveo do preuzvišenog biskupa, neka ode ravno u Bayeux, nadam se da će postići povolj no rješenje.

"Evo, dragi tatice, što mi je rekao g. Youf skoro od riječi do riječi. Priznajem, da me dirnuo interes kojim se zauzeo za tu stvar. U tom sam vidjela svećenika, koji potpuno razumije, da je Bogu slobodno pozvati dušu u dobi, koja mu se svidi. Ako je voće sazrelo prije vremena, nije li pravo da se božanska ruka pruži da ga ubere?

"Cijeli Karmel moli za oca našeg ljiljana, za to plodno stablo koje znade radjati samo djevice... Molimo takodjer i za mali ljiljan, čije su latice danas pune dijamanata. Neka ne gubi hrabrosti, neka se nada, ništa nije izgubljeno.

"Bojim se, da bi bilo presmiono ponovno te moliti da otputuješ u Bayeux, ali ipak je potrebno, ako ne ćeš da veliko Benjaminovo putovanje - put u Rim - bude zastrto oblakom tuge".

"O, kako si dobar, kako te ljubim! Da znaš kako mi se srce razmiježi kad pomislim šta sve hoćeš učiniti za svoju Kraljicu, i na sve

što si učinio za nas. Podji, ništa se ne boj, u Karmelu nema nezahvalnosti. Znat ćemo se sjećati tvojih dobročinstava, a Bog računa s njima. Kakvu ti je krunu pripremio!

... "Koje li sreće kad ćemo jednom gledati kako se konačno radja dan vječnosti, nakon ove mračne noći. Tada ćemo si čestitati radi naših časovitih žrtava, a vječni Božji smiješak bit će nam nagrada.

Čekajući na to, tvoj smiješak je meni Božji smiješak."

U Bayeux-u neuspjeh. Kakvu će taktiku zauzeti Rim? Terezija je željela govoriti s Papom. Najprije su oklijevali, zatim joj savjetovali da šuti, dok lo. studenoga sestra Agneza nije poslala svojoj maloj putnici ovo povjerljivo pismo:

"Rekla sam ti da ništa ne govoriš Svetome Ocu. Danas ti naša Časna Majka i Majka Genoveva savjetuju da govoriš, naravno, samo u onom slučaju, ako ti želiš.

"Neka se tvoje malo srce ne plaši; ne brini se za sav onaj svijet, što će se nalaziti oko tebe, što onda ako će te slušati. B a š n i š t a.

"Pitaj Isusa kako da počneš, neka te On pouči, jer ćeš radi Njegove ljubavi govoriti.

"Misli da govoriš samom Isusu, to će ti pomoći. Nekada, za vrijeme Njegova smrtnog života, židovi se nisu stidjeli da mu usred mnoštva otkriju svoje potrebe; ni ti se nemoj crveniti, govori i ništa se ne boj.

"Naročito pazi, da g. Reverony ne sazna za ovo pismo; bilo bi to veliko zlo. Pišem ti što

mislim tek nakon što sam promislila. Jučer mi je Majka Genoveva rekla: "Nikako je nemojte spriječavati da govori sv.Ocu. Naša Časna Majka je istog mišljenja. Dužnost mi je dakle da p o v u č e m z a b r a n u. Uostalom, to je z a t e b e; učini samo ono, što ti Isus bude sugerirao, ali istina je, da je p r i l i k a v e o m a p o v o l j n a.

"Hrabro! Naročito ne daj da te odvrati prvo odbijanje; misli na Kananejkinu upornost. Ako sveti Petar bude izgledao kao da će kazati ne, ti opet počni: O, sveti Oče, vi me ne možete odbiti, jer znate da je Isus kazao: "Pustite k meni malene".

U ovome jasno vidimo glavne karakteristike Majke Agneze od Isusa kada se nečega prihvatila: Ustrajnost, gipkost, jednostavnost u postupcima, traženje ispravnih sredstava u savladavanju teškoća, hrabrost, lojalnost, a iznad svega veliki smisao za vrhunaravno. Molitva i pouzdanje su oružje i baza svakog pothvata. Stavljala je uza se Boga i tada se nije plašila nikakve borbe.

Pogledajmo kako je reagirala kad je trebalo čekati pobjedu, čujmo kako tješi Tereziju nakon gorkog razočaranja u papinskoj audijenciji.

"O, moja Terezijo, zar nisi ponosna, zar nisi sretna radi preodabranja koje ti je Isus iskazao? Tako mlada, petnaest godina, a već te našao dostojnom da nosiš Njegov križ; našao te dostojnom da trpiš. Kakva čast za tebe; kad bi ti znala kako tvoja duša u tim kušnjama napreduje na putu svetosti.

"... moraš se posve predati; u tome je

Božja volja za tebe. Kako je to lijepo! Čini se, da u tvojoj maloj barki Isus spava, ali ništa se ne boj, Njegovo Srce bdije."

I srce "majčice" takodjer bdije! Čim se Terezija vratila u Lisieux sugerirala joj je da ponovno piše biskupu u Bayeux, zatim strašnom generalnom vikaru, kojeg je trebalo vješto predobiti. S ljudske se strane sve pokušalo; sad je trebalo čekati Božji čas.

On je konačno zazvonio za novu Terezitu i sestra Agneza od Isusa je savjetuje da pristupi s pouzdanjem.

"Ljubimo Isusa, koji je nas toliko ljubio. Neka se mala zaručnica ne plaši slijediti svog ljubljenoga na putu Kalvarije... neka se ne plaši da mu bude slična, da dostojno nosi ime zaručnice; ljubav treba uvijek zasvjedočiti trpljenjem."

Isto tako nije zaboravila staviti melem na ranu očinskog srca:

"Jučer sam vidjela nešto melankolično u tvojim ortama i suze u očima. Nemoj plakati, dragi moj oče, ili bolje, prolijevaj suze radosnice, jer nas nisi žrtvovao smrtnome mužu nego Bogu koji "ne umire". Jednom ćeš u vječnosti skupljati plodove slave sa ovog drveta križa, koje na zemlji daje samo gorke plodove. Ali kako je ta žrtva slatka srcu, koje Boga ljubi. Sveci su željeli trpljenje, jer su jasno gledali; oni su unaprijed uranjali svojim pogledom u vječnost, i jednako im je bila otkrivena taština sviju stvari kao i istina onog jedino potrebitog.

Zbogom ti, koji si iza Isusa sve naše. "Tvoj jadni mali biser".

\+ + +

U jutro 9.aprila 1888, na blagdan Blagovijesti, koji je bio prenešen na ponedjeljak iza Bijele nedjelje, Terezija je ušla u Karmel u svoj svježini svoje mladosti i čistoj velikodušnosti svoje ljubavi.

U svojim izlaganjima za Proces, Majka Agneza od Isusa potvrdjuje to ovim riječima:

"Prilikom njenog ulaska u samostan, Sestre, koje su u njoj gledale posve obično dijete, obuzelo je kao neko poštovanje u njenoj prisutnosti. U cijeloj njenoj pojavi bilo je nešto tako dostojanstveno, tako odlučno i jednostavno, da sam i sama bila iznenadjena.

"Jedna je od sestara kazala: "Kolike li neopreznosti uzeti u Karmel tako mlado dijete. Kakve su to ideje sestre Agneze od Isusa, razočarat će se." Kasnije mi je priznala da se prevarila."

Ista je redovnica dodala: "Neobična je sestra Terezija od Djeteta Isusa; svima nam je to pokazala."

"Nakon adoracije pred presvetim Sakramentom i nakon što su je odveli u njenu ćeliju, nastavlja naša Majka, s. Terezija od Djeteta Isusa rekla mi je s takvim izrazom smirenja i radosti da to nisam nikad zaboravila: "Sad sam ovdje zauvijek". Ovaj vrhunaravni mir nije je nikad ostavio, unatoč svih trpljenja, koja je morala podnijeti.

"Karakteristična crta ovog razdoblja, što se proteže od njenog ulaska u samostan sve dok joj nisu bile povjerene novakinje, jest poniznost i briga da bude vjerna u najmanjoj stvari, unatoč neprestane suhoće. Znala sam to, jer mi je povjeravala stanje svoje duše u

one dane kad su nam pravila dozvoljavala da se porazgovorimo.

"... U rekreaciji i ostalim prilikama odricala se našeg društva i obično tražila sestre koje su joj bile manje simpatične."

Ti iskazi, koji su dani pod zakletvom, slikaju nam odnos mlade svetice prema dvjema starijim sestrama, koje je tako nježno ljubila. Ali zar u ovome nije pohvala i za njih, koje su se isto tako odricale? Budući da su joj obadvije zamjerjivale ljubljenu majku, možemo lako shvatiti, koliko ih je stajalo, kad su vidjele da je ponekad ne razumiju ili ne postupaju onako kako je zahtijevala njena mladost. Majka Agneza od Isusa priznaje, da je zbog toga pretrpjela pravo mučeništvo; ipak je nastojala upozoriti s.Mariju od presvetog Srca na tu napast. Ona joj piše, bez sumnje nakon jednog ovakvog incidenta:

"Ovaj nam mali dogadjaj pokazuje, da se zaista ne trebamo ni malo zauzimati oko sestre Terezije od Djeteta Isusa. Što se mene tiče ostavila bih je da radi što hoće, neka moli što hoće i neka joj dopuste sve što traži; mi ni za što ne odgovaramo. Čuvajmo svoj mir, čuvajmo svoju dušu... dovoljno je da se brinemo za sebe. Dragi Bog će nas blagosloviti ako budemo tako postupale. Idimo ravno svojim putem. Inače ćemo naći toliko prilike za muku, da ne ćemo moći podnijeti. Imamo mnogo razloga da se radujemo; kakvog li odredjenja: Bog i naša duša. Sve ostalo prepustimo Njegovoj dobroti, Njegovoj providnosti i ljubavi".

God. 1888., 22. svibnja sestra Marija od Presvetog Srca polagala je zavjete i njemu je [illegible] imalo sreću da joj položi na čelo [illegible]

od ruža.

Zatim je došlo oblačenje sestre Terezije od Djeteta Isusa, lo.siječnja 1889. Pod duhovnim vježbama dozvolili su joj da otvori dušu svojim sestrama. Ganuta njenom pripravom njena joj je "majčica" odgovorila:

"Draga sestrice, nemojte reći da ste u mraku; čini vam se tako, ali u vama sja vječno svijetlo. Zar biste bez njega mogli tako osjećati? Ne bi. Vi mi ispunjate srce radošću; plakat ću od sreće gledajući kako moja najdraža kćerkica ne zadržava ništa od svoje žrtve paljenice.

Godina je novicijata bila produžena, kako bi se izbjeglo ponovno suprotstavljanje g.superiora. Majka Agneza od Isusa nalazila se u dvorani kapitula zajedno s Majkom Marijom Gonzagom, radeći na jednom velikom sagu za svetište, kad im je rekao da zavjete s. Terezije od Djeteta Isusa treba odgoditi i pozvao je da je sam obavjesti o tome.

"Ponovno gledam, piše Majka Agneza od Isusa, to jadno dijete kako ide sva blijeda, lica oblivenog suzama. Ali nam je povjerila, da se uskoro sabrala i vrijeme što je bilo pred njom nije joj se učinilo predugo, da uljepša svoju svadbenu haljinu.

Konstatirajući izuzetnu duševnu zrelost svoje svete sestrice, njeni su savjeti uskoro prešli u izmjenu uzvišenih misli, koje su trebale usporiti njen let. Ove je redke upravila mladoj redovnici prije njenih zavjeta, 8.septembra 189o:

"Pripremite se, malo moje zrnce pijeska, pripremite se ne pripremajući se, t.j. priznajući da ste nesposobna da se uresite za ovu nebesku svečanost. Da sam bijela golubica znala bih što bi učinila: položila bih glavicu na Isusove grudi, ne na grudi proslavljenog, nego trpećeg Isusa. Tu bih, ne govoreći ni riječi, čekala da padne na mene nekoliko sjajnih bisera i dragocjenih rubina: suze i krv Isusova. Evo, mala golubice, to će obogatiti vašu dušu i učiniti je tako lijepom, da će zablještene oči andjela možda jedva podnijeti vaš sjaj, i oni će vam pjevati: Ustani u svojoj ljepoti, podji i kraljuj.

"Ne brinem se više radi one sitnice od sinoć. Moj Bože , kako ovdje sve prolazi! To nam daje hrabrosti. Oh, tisuću sreća duši koja se uzdiže iznad takvih promjenljivosti. Teško je to, ali milost stvara čudesa u vjernom srcu.

" Zahvalite, dijete, svome Zaručniku, jer vam je dao da od svoje najnježnije mladosti idete tim putem vjernosti. On vas ne tješi, jer ste u Njegovom naručju; vi ne hodate nego vas On nosi; zar dijete u očevom naručju treba još neku utjehu?

"Majčice moja, oh, hvala vam, odgovorila joj je svetica. Kad biste znali, što je vaše pismo reklo mojoj duši."

Potpuno medjusobno razumijevanje njihovih duša nije nikad prestalo. Ipak, ovo treba snažno naglasiti: Ako je Majka Agneza od Isusa i hrabrila Tereziju na njenom putu pouzdanja i predanja, ako ju je i upravljala prema odricanju i odcjepljenju od prolaznih stvari i prema potpunoj poniznosti, svaka je od njih ipak sačuvala vlastitu osobnost. Najbolji je dokaz za to, što je Majka Genoveva od sv.Terezije pozvala jednom s.Agnezu od Isusa i upozorila je

na duhovnost s.Terezije od Djeteta Isusa, koja joj se činila smiona, moleći je da je ona ublaži. Znači da se toga nije bojala kod starije sestre, koju je poznala u dušu.

Ova opaska ipak nije uplašila "Majčicu", koja je mirno pustila svoju kćerkicu da pod Božjim utjecajem traži svoj vlastiti put, ne sputavajući je ni u čemu.

Zato će svetica kasnije kazati jednoj svojoj novakinji kad ova bude pitala, tko ju je poučio u njenom "Malom putu":

"Isus sam. Nije me učila nikakva knjiga, nikakav bogoslov."

Ona u svojoj skromnosti ne bi propustila da spomene utjecaj M.Agneze od Isusa, da ga je smatrala važnim, kao što je to posvjedočila za svoju pobožnost prema presvetom Licu našega Gospodina.

Ovaj je predmet tako važan da se ne bojimo zaustaviti kod njega. Evo činjenice, koja mnogo toga osvjetljava: Majka Agneza od Isusa pričala nam je mnogo puta koliko su neke propovijedi u duhovnim vježbama uznemirile s.Tereziju od Djeteta Isusa.

"Za vrijeme jednih zajedničkih duhovnih vježbi, priča ona, posluživala sam u refektoriju i bila sam zaprepaštena zbog onog izraza tjeskobe na njenom licu; nije mogla jesti. Kad sam je zapitala šta je, povjerila mi je da je u to stanje bacaju pouke vodje duhov.vježbi; vjerujem da bi umrla, da su svete egzercicije potrajale dulje."

"A vi, majko, pitali smo je, šta ste vi osjećali kod takvih propovijedi?"

"Uglavnom sam bila zadovoljna i nisam imala nikakvih poteškoća. Bile su prožete duhom straha, a naša svetica, čija se duša otvarala samo u pouzdanju gušila se u njima.

"Za to je uživala toliki mir u duhovnim vježbama Oca Alexisa, franjevca, koji je pustio da leti punim zamahom na valovima pouzdanja i ljubavi."

Vratimo se na dan 8.septembra 189o. Čitamo redkle Majke Agneze od Isusa:

"Blagdan je bio bez oblačka; ni jednog jedinog nije bilo na nebu, a tisuće lastavica cvrkutalo je od ranog jutra na našim krovovima. Nikad nismo vidjele sličnu vojsku ovih malih ptica selica. Te godine izabrale su naš samostan kao polaznu točku za svoj let u blažu klimu.

"Nije li to daleki simbol svih onih tako mnogobrojnih duša, koje će kasnije radosno dolaziti ovamo, da ovdje zamijene zemlju svojih grijeha za lijepo nebo vjere i svete slobode djece Božje."

* * *

Nastavimo crpsti iz njenih sestrinskih uspomena:

"Sada nekoliko riječi o našoj velikoj porodičnoj boli, iako je teško sada opisati trnoviti grm, kad se to trnje za nas pretvorilo u ruže milosti i slave.

"Početak je bio naročito trnovit. Kakvih li pisama, kakvih li okrutnih razgovora! Sjećam se, da sam prije nekih razgovora na koljenima molila ovu molitvu: Moj Bože, hoću čuti sve što će mi kazati, ali Ti mi pomozi. Tada

su mi mogli zdrobiti srce, ja sam imala jednu tajnu snagu.

"Kada ljudi nemaju takta, tada često u, najboljoj namjeri, umjesto utjehe u ranu zabadaju žalac; desilo se to nekoliko puta, izuzetak je jedino bila Majka Genoveva. U prvom času naše velike boli, kad je izgledalo, da se tata sasvim izgubio, ona nas je cijeli dan čekala u svojoj bolesničkoj sobi, da nas utješi, Bile smo tako slomljene da nismo napuštale mjesto kuda nas je Majka Gonzaga u svojoj dobroti sklonila.

"Konačno smo na večer otišle Majci Genovevi. Pružila nam je ruke i rekla sa suzama u glasu: "Dodjite, jadna moja djeco! O, kako mi je dan izgledao dugačak ne videći vas." Govorila nam je kao netko "tko zna šta znači trpjeti". Zatim je dodala: "Ne plačite, vašeg oca dobro čuvaju. Jutros, dok sam molila za vas i za njega čula sam ove riječi: Reci im, da će se sutra vratiti i da mu nije ništa. To se i ostvarilo, unatoč svih predvidjanja.

"Tatina bolest sa svim onim ponižanjima i tjeskobama za nas, veoma je ojačala naše duše. Što se mene tiče, ni jednom nisam izmolila Križni Put a da mi nisu došle na pamet one riječi iz "Nasljeduj Krista": Nitko nema u srcu muku Isusa Krista, dok sam nešto slično ne pretrpi."

"I ako je bio prolazan, kao sve što je u vremenu, taj križ nije trajao jedan dan nego tri duge godine, u kojim je šutnja sve više ovijala žasno ime onoga koga smo toliko ljubile.

"... Vani su mnogi nas krivili za tu nesreću prouzrokovanu, kako su oni tvrdili, Terezijinim ulaskom u samostan.

"Volim one riječi, što ih je naš Gospodin rekao s.Mariji od svetog Petra: "Bliži se svršetak tvoga hodočašća; uskoro ćeš moje Lice gledati na nebu." Ponavljala sam ih u svojoj boli. U času naše velike kušnje stavljen je pred blagoslovljenu sliku, izmedju dva svijećnjaka, jedan ex-voto. Na njemu je bio ukbsan natpis: Sit nomen Domini benedictum. F.M. (familija Martin). Činilo mi se, da jako slavimo Boga zahvaljujući mu na taj način, što nam je udijelio ovako težak križ."

Ako otvorimo njenu porodičnu prepisku iz tog bolnog razdoblja naći ćemo isti odjek.

God. 1889. 12.februara g. Martin je morao ostaviti svoje i povjeriti se tudjim rukama. Taj je datum za njegove kćeri ostao godišnjica milosti, koju su one zvale "svojim velikim bogatstvom". Nekoliko dana kasnije pisala je s. Agneza od Isusa s.Mariji od Presvetog Srca, koja je tada obavljala duhovne vježbe:

"Siromašna osamljena golubice, vaše su misli u tolikoj mjeri moje, da vam ne mogu opisati što osjećam čitajući ih na vama... Imajmo pouzdanja u Boga. Do sada naš jadni otac nije znao što znači trpljenje. Bilo je to zato što još nije došao njegov čas; sada je on kucnuo. Ali kako na ovom svijetu sve prolazi kao bljesak, uskoro će kucnuti drugi čas, čas vječnog blaženstva. Ali tko će doći u svadbenu dvoranu? Oni, koji su svoje haljine umočili u krvi Janjeta, t.j. koji su mnogo trpjeli. Tu će naš tatica biti smješten u prve redove, tamo će moći kazati: Nisam više ondje gdje su me ostavili... Sve se izmijenilo, ovdje sam ja kralj, gledajte kako je sve oko mene lijepo; ovo je vječno

proljeće.

"Mala golubice, plačete li još uvijek radi onoga radi čega ćete se smiješiti kroz cijelu vječnost? Pustite Buissonnets neka ga raskomadaju, pustite neka se sve sruši, pustite propadljivo propasti. Mi idemo tamo gdje možemo biti već ovdje na zemlji, idemo u pravu Domovinu, vraćamo se u naše kraljevstvo. Nemojmo gledati ništa nego nebo i pustimo, da sidje u nas po vjeri i ljubavi. Uskoro ćemo poći onamo, da uživamo u samoj ljubavi. Ovdje na zemlji vjerom dolazimo do ljubavi.

"Oh, tata, tata! On sanja sada strašan san; uskoro će se probuditi u drugoj zemlji, u istinskoj palači Dobroga Spasitelja. Gospodar palače približit će se svom izabraniku i kazati: "Došlo je konačno vrijeme, dobri i vjerni slugo, udji u radost Boga Svojega:"

A svojoj siromašnoj Celini, koja je u svijetu koracala bolnim križnim putem piše:

"Budimo svete, Isus to traži od nas. Njemu je to potrebno; potrebne su mu posve odane, posvećene duše, koje se posvema prepuštaju Njegovim božanskim nacrtima. Otvorimo širom svoje duše i pustimo Ga da udje, ili bolje: prisilimo Ga da se zaustavi u najintimnijem njenom svetištu. Recimo mu kao učenici u Emausu: Ostani s nama, Gospodine, gle, kasno je. Noć se spušta, nemoj lutati ulicama u toj noći grijeha, kuda prolaze zlikovci. Ah dodji, mi ćemo Te zaštiti od njihove izdaje. Ali, Gospodine, zašto puštaš da toliko molimo? Kako? Zar je [illegible] društvo toliko tegotno! A Isus će [illegible] smiješkom s križa kojeg nikad ne [illegible] "Djeco moja, mnogi me pozivaju poput [illegible] ih [illegible] zadrže, jer me ve-

ćina ljubi bez moga križa i rijetki mu dopuštaju da Ga zasadim u njihovom srcu. Pa ipak, ja samo po križu izgradjujem svoje stalno boravište. Ako me ljubav traži samo me patnja zadrži.

"O, Isuse, mi hoćemo Tvoj križ. Udji i ostani. Ovdje si kod kuće. Ovo je druga Betanija, gdje ćeš naći vjerna srca. Tu je sjedokosi starac skršen bolešču, a ipak se naziva Tvojim prijateljem; tu je skup djevica čiji si Ti Zaručnik, krvavi ali uvijek obožavani Zaručnik".

"Zbogom, mila moja, radujmo se što trpimo".

Nije li ovako prihvaćeno trpljenje ugaoni kamen velikih duša? Terezija je mogla pisati za sebe i za svoje sestre:

"Kasnije će nam u nebu biti drago razgovarati o ovim mračnim danima progonstva. Da, tri godine mučeništva našeg oca činile su mi se najmilije i najplodnije u našem životu; ne bi ih zamijenila za najuzvišenije ekstaze, u prisutnosti toga neprocjenjivog blaga moje je srce zahvalno klicalo: "Blagoslovljen da si, Bože moj, zbog godina milosti, koje smo proveli u patnji" (Ps.LXXXIX, 15).

I drugi jedan rastanak izmučit će ta nježna srca. God. 1891. 5. decembra, Majka Genoveva od sv.Terezije ostavila je nakon dugih godina patnje svoj Karmel, da se preseli u nebo. Sestra Agneza od Isusa, koja joj je bila tako djetinje odana, obavještava svoju sestru Celinu ovim riječima:

"Naša nas je svetica ostavila danas u subotu, na prve zvuke Pozdravljenja u neshvatljivom miru, ali nakon tako strašnih bolova, da

smo svi cijelim srcem zazivali taj čas oslobodjenja.

"A sada je sve svršeno! Njeno nobo je počelo, patnje su zaboravljene i ona je u vječnoj radosti.

"Celinice moja, ne mogu ti više kazati, previše sam uzbudjena. Suze mi teku. Ah, taj život! Kako njoj sad izgledaju njenih osamdeset šest godina? Budimo svete!"

S aparatom, što joj je posudila Celina fotografirala je crte ove ljubljene majke i razaslala brojne slike kao spomen na pokojnicu. Takodjer je imala utjehu da napiše okružnice za karmelske samostane, iako ih je potpisala M. Marija Gonzaga.

Majci Agnezi od Isusa dali su njenu sestricu kao pomoćnicu u mnogim poslovima, u refektoriju na pr. ili kod slikanja. Ali u svojoj kreposti natjecale su se da ne traže nikakve osjećajne utjehe u tim zajedničkim službama. Naprotiv, u toj apsolutnoj vjernosti izgledalo je kao da je njihova nekadašnja intimnos[illegible]adila. Zato je Terezija malo prije svoje smrti, sjećajući se tih uspomena priznala "majčici": "Nisam vam mogla otvoriti svoje srce, tako da me više niste poznali".

Samo na izgled, jer je dovoljno pogledati svjedočanstva, koja je Majka Agneza od Isusa dala na nekoliko procesa, bilo u njenom konceptu, bilo u onima koja su registrirana u Sommariumu, da zaključimo da nikad nije prestala shvaćati svoje dijete do dna duše i "promatrati je kako raste u mudrosti i milosti, i da te stvari čuva u svom srcu", do dana kad će ih trebati otkriti.

Ima jedna pobožnost, koju je ona otkrila s. Tereziji od Djeteta Isusa na početku njenog života u Karmelu, a kasnije je dala svjedočanstvo o tome:

"Odvela sam je na jednu galeriju, pokazala joj kip Djeteta Isusa i ukazala joj na ljepotu tog imena sjedinjenog s imenom Terezija. Zatim sam joj objasnila kolika je ljepota i čast nositi takodjer ime presvetog Lica. Govorila sam joj o tajni presvetog Lica onako kako to ona iznosi u "Povijesti jedne duše", i u njenom sam pogledu vidjela da shvaća sve što sam joj htjela kazati... izgledala mi je zaista kao andjeo."

U svojim intimnim bilješkama ona sama opisuje početak ovoga kulta, koji je kasnije toliko hranio njenu dušu:

"Bila je to Majka Genoveva, koja me je odmah po dolasku u Karmel privukla toj pobožnosti. Rekla mi je koliko je bila dirnuta kad je u životu s.Marije od svetog Petra iz Karmela u Toursu vidjela, da je naš Gospodin izabrao Karmel, da otkrije svijetu svoje presveto Lice.

"Istog časa sam se i sama oduševila.Činilo mi se, da nam Isus svojim presvetim Licem otkriva svu ljubav svoga Srca, i tražila sam na koji bi način mogla častiti tu sliku. Slika u koru uskoro je dobila malu svjetiljku, a malo za tim pravu iluminaciju."

Tu je sliku počeo častiti g.Dupont,sveti čovjek iz Toursa, a izdala ju je naklada koju su u Karmelu veoma cijenili. S.Terezija od Djeteta Isusa veoma ju je voljela i u njoj je našla inspiraciju za svoj stih: "Živjeti od ljubavi znači brisati Tvoje Lice" iz pjesme:

"Živjeti od ljubavi". Slika se danas nalazi u bolesničkoj sobi, koja je već bila posvećena presvetom Licu.

"Jednog dana kad sam mnogo trpjela, piše dalje Majka Agneza od Isusa, vidjela sam u snu presveto Lice na nebu - onom crvenkastom nebu, kojem se divimo nakon oluje. Bila sam sa sestrom Genovevom[x], kao na nekoj pustoj obali promatrajući prizor, i odjednom čujem glas, kako mi šapće na uho: strpljivost."

Vidjeli smo, da su u školi Božanskog Lica, poniženog i izmučenog, sestre Martin naučile trpjeti, t.j. u predanju punom ljubavi posvećivati veliku Očevu kušnju koja se tako duboko dojmila njihovih duša.

To božansko Lice pokriveno pogrdama zaista je bilo progonjeni Bog, ali u isto vrijeme i zalog vječnosti. Tu nam misao ponovno saopćava Majka Agneza od Isusa:

"Kako sam sretna, što je Celina prema uzorku sv. turinškog Platna tako savršeno napravila istinsko sveto Lice našeg ljubljenog Zaručnika.

"Ali moj Isuse, još nijesmo gledale Tvoje proslavljeno Lice. Oh, kad ćemo Ga gledati u radosti? Jer "ne ćemo se nasititi dok nam se ne ukaže ta slava."

---

[x] Njena sestra Celina. Ovaj detalj iznenadjuje tim više, što je nekoliko godina nakon ovog sna s. Genoveva izradila vrlo lijepu sliku presvetog Lica prema uzorku svetoga Platna iz Turina.

Četvrto poglavlje

ISKAZI JEDNE SVETICE

Prvi puta poglavarica. : "Povijest jedne duše". - "Novissima Verba".

Sve do sada je sestra Agneza od Isusa izgradjivala svoju krepost u sjeni. Dok je bila još vrlo mlada, sa svega 31 godinom, Bog je postavio to svijetlo na svijećnjak.

Nekoliko mjeseci prije svoje smrti Majka Genoveva se potpuno povukla radi bolesti i činilo se, da je Osnovateljica nešto povjerila Majci Mariji Gonzagi. Ova je nekako tajanstveno promatrala mladu sestru, dajući joj na znanje da je upravo ona bila predmet njihovog razgovora, a kasnije joj je kazala, da ju je Majka Genoveva označila kao buduću prioricu.

Uoči imenovanja, 2o. februara 1893., Majka Gonzaga je vrlo lojalno pripremila izbore Majke Agneze od Isusa, koju je cijenila i iskreno ljubila. Potvrdjujući imenovanje, Superior joj je rekao: Pomoći će vam vaša sveta Majka Genoveva; vi ćete nastojati da nasljedujete dragocjeni primjer, kojeg vam je ona ostavila. Mogu vam kazati, a da ne povrijedim diskreciju, ako vam je većina susestara dala svoj glas, bilo je to zato, što su vidjele da nastojite oko kreposti, koje ste vidjeli da ona vrši."

Ali karakter Majke Marije Gonzage nije mogao dozvoliti da nova priorica potpuno preuzme svoj autoritet i odgovornosti; trebalo je ostati pod njezinim starateljstvom, za volju općeg mira. Zato je sv. Terezija od Djete-

ta Isusa sažela jednom sretnom riječi držanje svoje ljubljene Majke za vrijeme ovog mučnog trogodišta: "Oponašali ste Davida, koji pred Saulom svira na harfi".

Za Majku Agnezu od Isusa, koja je bila osjetljive i vrlo osjećajne naravi, bio je to tragičan položaj. Ona piše:

"Priznajem da mi je taj jaram bio potreban. Pod njim sam sazrela i duša mi se otrgnula od želje za čašću."

Uistinu ona je bila vrlo obzirna, ali i razborita. Tako na pr. misleći da iz poštovanja mora Majku Mariju Gonzagu imenovati učiteljicom novakinja, vješto joj je pripojila sestru Tereziju od Djeteta Isusa, najstariju novakinju, da joj pomaže u toj dužnosti, znajući, da će njen spasonosni utjecaj mudro izravnati ono, što bi kod prve moglo biti pogrešno. Nije se prevarila u svom očekivanju, jer Majka Gonzaga primajući nakon tri godine ponovno pastirsku palicu i zadržavši ujedno upravu nad novicijatom, - što je mirno mogla povjeriti Majci Agnezi od Isusa, - zadržala je Malu Sveticu kao pomoćnicu.

Možemo shvatiti vrhunaravnu radost, koju je osjećala sestra Terezija od Djeteta Isusa kad je njena "Majčica" bila izabrana za priloricu. Redci, što ih je napisala istu onu veče i koji su objavljeni u svesku njenih pisama, izvrsno to potvrdjuju. Ipak se u njezinu djetinju sreću umiješao i neki strah, kojeg se ne ustručava izraziti, pridodajući mu svoj s vj t: "Sada ćete prodrijeti u svetište duša, izlit ćete na njih milosti, kojima vas je Is obas o. Trajet ćete bez sumnje... premalene ć da prime skupocjeni miris ko-

jeg ćete htjeti staviti u njih, ali i Isus ima s mo malene muzičke instrumente da svira svoju m lodiju ljubavi; ipak se znade poslužiti svim o im što Mu se ponudi. Bit ćete kao Isus, sestrice, draga Majko, moje srce, srce vašeg djeteta e posve malena lira; kada se umorite od svirania na harfama, doći ćete da uzmete svoju malu liru i čim je dotaknete ona će proizvesti zvuove, koje zaželite... na sam dodir vaše materinske ruke ona će s h v a t i t i i njena e slabašna melodija stopiti se s pjesmom vaše a srca."

Na prvi blagdan Svete Agneze 21. januara 894. sestra Terezija od Djeteta Isusa naslikala je jednu sličicu "San Djeteta Isusa". Njoj je dodala ceduljicu s objašnjenjem i pismo, u kojem je vrlo lijepa ocjena Majke Agneze od Isusa, kakve nema više u njenim pismima:

Draga moja Majko,

"Pročitat ćete 'san', kojeg je vaše dijete htjelo napraviti za vaš imeni dan. Ali nažalost, samo bi vaš umjetnički kist mogao naslikati ovu slatku tajnu!

"Vas sam, draga Majko, i vaše kreposti htjela prikazati ovim cvjetićima, što ih Isus privija na svoje srce. Cvjetovi su uistinu samo za Isusa! Da, kreposti moje drage Majke ostat će zauvijek sakrivene s Isusom u jaslicama; ipak, usprkos poniznosti, koja ih je htjela pokriti, tajanstveni miris što se širi iz tog cvijeća daje mi naslutiti ljepote, koje ću jednom ugledati u vječnoj domovini, kad će mi biti dopušteno da promatram blago nježnosti, što ga sad prosipljete na Isusa.

"O, moja Majko, vi znate da vam nikad ne ću moći iskazati svu svoju zahvalnost, što ste me poput nebeskog andjela vodili putevima života; vi ste me naučili poznavati Isusa i ljubiti ga. Sada, kada ste mi dvostruka majka,ah, vodite me uvijek ljubljenome; učite me kako da vršim kreposti, da na nebu ne budem suviše daleko od vas i da me možete prepoznati kao svoje dijete i svoju sestricu.

Terezija od Djeteta Isusa
nevr. karmelićanka"

Kako da ne objavimo ono, što je Majka Agneza od Isusa kazala ---------- na procesu za beatifikaciju.

"U vrijeme dok sam bila priorica, jednog dana kada je Službenica Božja ostala kod mene cijeli jedan sat, što se dogadjalo vrlo rijetko, jer sam nju vidjala manje od svih sestara, bila sam vrlo iznenadjena njenim napretkom u kreposti; što mi je više govorila o svojoj ljubavi prema dragom Bogu, o svojoj želji da trpi za njega i da živi na zemlji skrivena, sve sam više bila kao zahvaćena poštovanjem i udivljenjem, toliko je u njenim riječima bilo žara i istine. Izgledala mi je kao neki andjeo, koji mi otkriva svoje tajne. Povjerila sam sestri Tereziji od sv.Augustina, koja me našla s njom, koliko me iznenadio njezin napredak. Ova je sestra mislila, da će sestra Terezija od Djeteta Isusa biti jednom priorica. "Nemate pravo", rekla sam jój, vidjet ćete, da je ne ćemo imati dugo uza se; previše je sveta da joj dragi Bog ne bi uskoro dao svoje nebo." U to se doba ona vrlo dobro osjećala i mogla je imati 21 : 22 godine."

Za rodjendan svoje ljubljene Majke, 7.rujna 1895. sestra Terezija od Djeteta Isusa ponovno je otvorila svoje zahvalno srce u pjesmi nazvanoj "Mojoj ljubljenoj Majci, lijepom andjelu moga djetinjstva". U njoj je opširno opisana sva požrtvovnost njene Pauline:

Bien loin du beau Ciel, ma Patrie,
Je ne suis pas seule ici-bas,
Car, en l'exil de cette vie,
Une bel ange guiede mes pas...
Ce bel ange, o profond mystere!
M'appelait sa petite soeur...
Il avait les traits d'une Mere,
Et je reposais sur son coeur!...

Daleko od lijepog neba, moje domovine,
Nisam ovdje više sama,
Jer u progonstvu ovog života
Jedan lijepi andjeo čuva moje korake...
Taj lijepi andjeo, o duboka tajno!
Zove me svojom sestricom...
Ona ima crte jedne majke,
I ja počivam na njenom srcu.

* * *

Uz apsolutnu podršku Majke Marije Gonzage, koja se u tom pokazala veoma širokogrudna,Majka je Agneza od Isusa doživjela utjehu, da otvori vrata Karmela svojoj sestrici Celini,nakon svete smrti gospodina Martina god. 1894.,zatim slijedeće godine svojoj rodjakinji Mariji Guerin. Moglo se činiti nepoćudnim, da su se u jednom samostanu našle četiri sestre i njihova rodjakinja, da nije bilo njihovog dobrog duha i

nenavezanosti, koju su nastojale provoditi.

Uostalom, Providnost se poslužila tim susretom radi jednog cilja, koji je daleko nadilazio uzrok, iz kojeg je proizašao. Govorimo o Svetičinom rukopisu i poslovima, koje je kasnije sa sobom donijela njena proslava.

Jedne večeri u prosincu 1894. kad se Majka Agneza od Isusa sa svojim sestrama Marijom i Terezijom grijala u sobi za rekreaciju, sestra je Terezija od Djeteta Isusa tako ljupko pričala neke zgode iz svoga djetinjstva, da je sestra Marija od Presv.Srca usklikmula: Ah, kakva šteta Majko, što nemamo sve to zapisano. Kad biste zamolili sestru Tereziju od Djeteta Isusa da za nas napiše svoje uspomene iz djetinjstva?

U početku je Majka Agneza od Isusa oklijevala, zatim na navaljivanje drage "Kume":

"Okrenula sam se, priča ona, službenici Božjoj, koja se smijala kao da se s njom rugamo, i rekla sam joj da mi napiše sve čega se sjeća iz svoga djetinjstva. Kako sam bila njena poglavarica, morala me poslušati. Pisala je samo u slobodno vrijeme i dala mi je teku 2o. siječnja 1896., za moj imendan. Bila sam na večernjem razmatranju. Polazeći na svoje mjesto, stavila mi ju je u ruke, a ja sam, ne otvarajući je, stavila na našu klupu. Istom nakon dva mjeseca uhvatila sam vremena da je pročitam. U medjuvremenu zapazila sam krepost sestre Terezije, jer čim je udovoljila poslušnosti, nije se uopće dalje brinula niti me pitala da li sam pročitala teku. Jednom sam joj rekla, da još uvijek nemam vremena čitati. Izgledalo je, da joj nije ni malo žao."

U vrijeme dok je Majka Agneza od Isusa bila poglavarica, zamolila ju je sveta Terezija od Djeteta Isusa da se smije prikazati kao žrtva Milosrdnoj ljubavi, i to na blagdan Presv.Trojstva, 9.juna 1895. Nekoliko dana nakon toga, 14. juna primila je milost i zadobila ranu ljubavi. Odmah je to povjerila svojoj Majci. Majka Agneza od Isusa, pobojavši se da ne podje nekim izvanrednim putevima, učinila se kao da tome ne pridaje nikakve važnosti. Sestra Terezija nije nikad više govorila o tome.

Ali srećom, videći je skoro na umoru, njenoj je "majčica" 7.srpnja 1897. zapovijedila da ispriča sve o toj milosti, čiju je izvanrednu važnost znala cijeniti. Svetica je mogla izbliza ocijeniti mudrost i blagost mlade poglavarice, promatrajući je u vršenju njene dužnosti. Nije imala pravo glasa u Kapitulu, jer se tada u Karmelu iz Lisieux-a još sačuvao običaj, da se samo dvjema redovnicama rodjenim sestrama dopusti pravo glasa i sudjelovanje na sjednicama. Uoči izbora, kad se navršilo ovo blagoslovljeno trogodište, ona je "majčici" povjerila svoju nadu, da će izbor opet pasti na nju...

Za vrijeme izbora, koji je bio neobično težak:

"Sestra Terezija od Djeteta Isusa čekala je vani rezultat tjeskobno i u molitvi. Kad je zvono pozvalo sestre, koje nisu imale pravo glasa niti su prisustvovale sjednici, da dodju u kor i iskažu poslušnost novoizabranoj priorici, i kad je vidjela da je to Majka Marija Gonzaga, bila je kao omamljena od iznenadjenja; ali je njezin duh vjere smjesta pobijedio taj prvi utisak, a osjećaj djetinje podložnosti kojeg je pokazala izvana, nalazio se i u dnu njenog srca.

O tome nam svjedoči Majka Agneza od Isusa i nastavlja:

"Pod kraj svoga života priznala mi je, da se smatra sretnom što će umrijeti na rukama naše Majke." "Uz vas, rekla mi je, bilo bi previše naravne, ljudske utjehe. Dobro je ovako, kako je dobri Bog učio."

Sestra Terezija od Djeteta Isusa bacila je prvi puta krv na Sveti Četvrtak 4. travnja 1897. Poglavarica Majka Marija Gonzaga mislila je da će biti bolje ako ne govori o tome njenim sestrama, da se ne uznemiruju; i tajna se sačuvala sve do konca svibnja 1897. Prošlog su ljeta bolesnici bile dane neke olakšice zbog malog kašlja, kojeg liječnik nije pronašao opasnim, i čim joj je bilo bolje nastavila je redovitim životom.

Kad je slijedećeg proljeća legla iscrpljena, Majka Gonzaga, vrlo ožalošćena da će izgubiti onu, koju je označila medju svojim kćerima kao "najbolju medju dobrima", širokogrudno je dozvolila njenim sestrama da joj se približe kao bolničarke ili da je paze za vrijeme molitve. Na taj je način "majčica" mogla skupiti "Novissima verba"[x] koja nam na tako potresan način otkriva fizionomiju svetice o susretu s trpljenjem.

Majka je Agneza od Isusa mislila i na tako dragocjeni, ali nepotpuni rukopis, jer se Terezija ograničila na ono, što joj je zapovjedjeno: uspomene iz njenog djetinjstva, jedva se dotičući svog redovničkog života. U noći 2. srpnja 1897., budući da nije mogla spavati radi

---

[x] Posljednje riječi svetice.

e brige, pokucala je na ćeliju Majke Marije onzage. Povjerila joj je kakvo blago posjedue i zamolila da zapovjedi sestri Tereziji da a nju nastavi svoju autobiografiju kako bi se asnije mogla upotrijebiti za njezinu okružnicu. ien je pothvat uspio, jer je odmah sutradan seri Tereziji od Djeteta Isusa naloženo da povno uzme pero; no ono joj je ispalo iz ruku ije nego je dovršila svoj rukopis, čije su adnje stranice napisane olovkom.

U svemu ovome Majka je Agneza radila sa osve vrhunaravnom namjerom i jedino za slávu Božju, kako svjedoče i ovi redci namijenjeni njenoj "kćerkici":

"Blažena mi je Djevica dala razumjeti, da najljepši životi svetaca ne vrijede koliko jedan čin poslušnosti i odricanja. Kad bi naša Majka nakon vaše smrti poderala "mali život", čini mi se, kad bi bila u ovom raspoloženju kao večeras, ne bi osjetila ništa nego još veću želju za nebom. Poletjela bih još više, to je sve."

x x x

Znajući za bol, koju njena bliza smrt proizrokuje njenim sestrama, sestra Terezija od Djeteta Isusa iskazivala im je onih zadnjih mjeseci najveću nježnost.

"Ako jednom budete ponovno priorica, piše ona svojoj "majčici", nemojte se uznemirivati, vidjet ćete da ne ćete imati nekadašnjih muka. Bit ćete iznad svega; pustit ćete da govore i misle što hoće, a vi ćete u miru vršiti svoju dužnost.

Nemojte ništa činiti da budete prioricom niti da ne budete. Uostalom, obećajem vam, da vas ne ću ostaviti u toj službi ako je to štetno za vašu dušu."

Evo daljnjih dirljivih saopćenja:

"Vidjela sam da me ljubite nesebičnom ljubavlju. Pa dobro, ako ja znam da ste vi moja majčica, i vi ćete jednom znati da sam ja vaše dijete. Oh kako vas ljubim!"

"Ne znam, kako ću u nebu moći biti bez vas."

Znala se katkad našaliti da razveseli one oko sebe; tako kad joj je Majka Agneza od Isusa kazala da će je fotografirati da razveseli Časnu Majku, ona se vragoljasto osmjehnula:

"Recite radije, da je to za vas. "Nemoj puhati sjevernjače, ne radi mene, nego radi moga druga, koji nema kaputa." (uspomena na jednu priču o Overnjanima).

"Kad budem gore, moja će ručica izgledati kao velika i majčica će čuti o njoj..."

"Štogod mi kažete, bile to i najbeznačajnije stvari, uvijek mi izgledate kao dražesni trubadur, koji pjeva svoje legende uvijek uz nove napjeve."

"Da budete moj povjesničar, morat će Vas štedjeti".

"Ah, kad bi vas zaboravila, čini mi se da bi me svi sveci potjerali iz raja kao ružnu sovu! Majčice moja, kad budem gore, doći ću da vas uzmem sa sobom, da "tamo gdje sam ja budete i vi".

"Kada umrete, rekla joj je Majka Agneza od Isusa, stavit ćemo vam palmu u ruku".

"Dobro, ali kad budem htjela punim rukama dijeliti milosti mojoj Majčici, morat ću je ispustiti. Morat ću učiniti sve što mi se bude svidjalo".

Kad je Majka Agneza od Isusa prvi puta čula da je bacala krv 1896, bila je ranjena do dna srca, što su joj to sakrili. Sveta bolesnica nastoji da je utješi ovim riječima:

"Nemojte biti tužni, draga moja majčice, što se č,i n i da vam je vaša kćerkica nešto sakrila; kažem č i n i, jer ako i jest sakrila mali komadić omota, vi dobro znate da vam nikad nije sakrila ni jedan potez pisma, i tko onda bolje od vas pozna ovo malo pismo, koje toliko ljubite? Drugima se lako može pokazati omot sa svih strana, jer ne vide nego njega, ali vama! Ah, Majčice moja, pismo je za vas i molim vas da ga nastavite pisati sve do dana kada će Isus potpuno poderati mali omot."

A "Majčica"je izlila svoje srce u ove stihove, koji su molitve i nade:

Enfant, quand vous serez au-dessus des nuages,
Vous jouant avec paix dans sa Patrie des Cieux,
Quand du Livre de Vie vous tournerez les pages,
Sur moi toujours, baissez les yeux.

Voyez donc si mon nom, dans le Livre de grade,
Au votre lumineux, ne s, est pas enlace?
Et si, dans avenir, je dvrai prendre place,

Petit Ange, à votre coté
Le bon Jésus, parfois, dans sa tendresse immense,
De nos petits perchés se plâit à ne rien voir
N'est-ce pas, douce enfant, é est bien cela qu'il pense
En Lui quand on met son espoir

"Dijete, kada budete iznad oblaka, igrajući se s mirom u nebeskoj Domovini,
kada budete okretali stranice u Knjizi Života,
uvijek obraćajte na mene oči.

Pogledajte tada je li u Knjizi milosti moje ime povezano s vašim imenom sjajnim?
i hoću li, Andjele mali, kasnije moći kraj vas zauzeti mjesto?

Isusu se kadkad, u neizmjernoj Njegovoj nježnosti
svidja, da ne vidi ništa od naših sitnih grijeha
Zar ne, drago dijete, da na to On misli, kad u Njega stavljamo nadu?

A popratila ih je ovim pisamcem:

"Napisala sam te stihove da si olakšam srce. O, kako vas ljubim! Ne bi vam to htjela kazati; istom ćete na nebu vidjeti koliko je poezije ulila vaša duša u moju. O, koliko sam sretna što sam vaša sestrica, vaša majčica i što osjećam da me vi l j u b i t e. Hvala vam za svu nježnost, što mi je iskazujete... O, povedite me sa sobom s ove zemlje."

Terezija je odgovorila:

"Istom ćete na nebu saznati šta mi značite... Vi ste za mene lira, pjesma, čak i onda kad ništa ne govorite. Na zemlji ne postoje dvije osobe kao što ste vi."

Sve ovo pripada osjećaju jedne čiste ljubavi, koju je krepost prenijela u vrhunarav. Ali u ovim sestrinskim povjerljivostima ima izjava od prvorazredne važnosti, kao definicija o "Malom putu", karakteristike duhovnog djetinjstva, o misiji koju je svetica htjela vršiti do konca svijeta, i konačno potpuno ovlaštenje, koje je svetica dala Majci Agnezi od Isusa da izda Rukopis nakon što ga pregleda i nadopuni, kao i za sve inicijative koje će poduzeti:

"Bit će to kao da sam ja sama učinila. Sjetite se ovoga kasnije i nemojte imati nikakvih skrupula u tom pogledu".

Majka Agneza od Isusa dala nam je u Novissima Verba i u Procesu izvještaj o smrti iz ljubavi sv. Terezije od Djeteta Isusa. Previše je poznat da bismo ga ovdje ponavljali. Izvadit ćemo samo ove dvije rečenice:

"Za vrijeme njene posljednje bolesti vidjela sam kako na njoj sve više sja jednostavnost, nepovjerenje u samu sebe, poniznost, neprestano utjecanje molitvi i pouzdanje u Boga."

I opet o posljednjem trenutku:

"Bila je to dakle ekstaza, vizija neba, koja je stavila u njeno srce previše ljubavi, previše zahvalnosti; ona nije mogla podnijeti ove "slatke juriše" i prepuklo joj je srce."

... "Bila je čarobno lijepa, sa smiješkom koji kao da je govorio: "Dragi Bog je sama

ljubav i milosrdje".

Majka Agneza od Isusa sama je obojila križ za njen grob i napisala ime sestre Tere zije od Djeteta Isusa s datumima 1873 - 1897.

Dodala je još riječi iz jedne svetičine pjesme:

"Sjeti se, o Bože moj,
da želim daleko nositi
plamen Tvoj".

Ali radnik, koji je nosio križ nije pazio što je boja još svježa pa se tekst izbrisao. Naša je Majka vidjela u tome znak s neba i napisala je Terezijino obećanje, koje se u početku nije usudila staviti:

"Svoje ću nebo sprovesti čineći dobro na zemlji."

==========

P e t o p o g l a v l j e

NEUMORNA RADNICA ZA TEREZIJINU PROSLAVU

Objavljivanje Rukopisa. - Drugi puta poglavarica. - Iskazi na Procesima. - Beatifikacija. - Kanonizacija.- Kušnje. - Utjecaj u svijetu.

Govoreći o očevoj bolesti, koja je za nju bila silna kušnja, Majka Agneza od Isusa je kazala jednog dana:

"Mi smo ga posvema prepustile rukama Božjim. Tako su djeca mučenika ostavljala svoje roditelje u areni, i roditelji vlastitu djecu. U ono vrijeme bila mi je ta misao bliza i utješna.

Isto sam to osjećala kod Terezijine smrti. Videći da nikako ne mogu olakšati njene neizrecive patnje, koje je trpjela za vrijeme svoje duge agonije, prikazala sam je kao pravu mučenicu u areni i potpuno sam pristala na njeno žrtvovanje. Ovaj osjećaj, koji je mogao doći samo od Boga, dao mi je veliku snagu."

Sestra Marija od Presvetog Srca iznosi sa svoje strane, kako je službenici Božjoj pod konac njenog života povjerila svoju bojazan, da ne će moći utješiti "Majčicu", koju će njena smrt silno rastužiti.

"Oh, nemojte se uznemirivati, odgovorila joj je Terezija, Majka Agneza od Isusa ne će imati vremena da misli na svoju bol; toliko će biti sa mnom zauzeta do konca života, da ne će moći ni dospjeti na sve."

Trebalo je diskretno i što brže pripremiti izdanje Rukopisa, a prije svega postići privolu Majke Marije Gonzage, koja je bila poglavarica. Ona je pristala, ali pod uvjetom da cijela knjiga bude njoj posvećena. Majka Agneza od Isusa ponizno se dala na posao, da iz prvog dijela izbriše sve što je bilo lično njoj napisano. No malo zatim moglo se ponovno sve umetnuti. Zatim je Majka Marija Gonzaga zamolila vlč.Oca Godefroid-a Madelaine, poglavara opatije Mondaye Premonstrac (Calvados), koji je bio dobro poznat Zajednici, gdje je jednom održao duhovne vježbe, da pregleda rukopis i dade svoje mišljenje u pogledu izdanja.

Redovnik je uz pomoć jednog subrata studirao rukopis tri mjeseca, a tada ga je objavio pred crkvenim tribunalom, citirajući pisma koja je pisao u Karmel, naročito ovo od 1.ožujka 1898:

"Časna Majko, pročitao sam cijeli Rukopis kao i pjesme. Još sam ga zadržao, jer bi htio ponovno pročitati, i tada ću plavom olovkom označiti što mislim da bi kod štampanja trebalo izostaviti. U ovom je Rukopisu za vas dragocjeno sve, apsolutno sve, ali neki su detalji tako intimni, toliko iznad općeg nivoa, da je po mom mišljenju bolje da se ne štampaju. Ima također malih pogrešaka u jeziku ili u stilu - sitne mrlje koje je lako ukloniti. Napokon smo na nekim mjestima primjetili preduge pasuse; za čitaoca bi bilo bolje izostaviti izvjesna ponavljanja, koja ću vam označiti. To je kritički osvrt, ali ne mogu vam izreći, dobra Majko, s kakvim sam užitkom, s kakvim duhovnim uživanjem pročitao ove stranice prožete mirisom Božje ljubavi."

Otac Godefroid Madeleine sam priznaje, da mu je kod ponovnog čitanja plava olovka ispala iz ruku i ograničio se samo na to da podijeli poglavlja i na nekim mjestima korigira formu, ali da je dobro pazio da sačuva izvornost. Zatim je predložio naslov: "Povijest jedne duše", i zatražio Imprimatur kod biskupa iz Bayeux-a, Msgr. Hugonin, koji ga je dao 7.ožujka 1898.

Kad su za vrijeme procesa za beatifikaciju crkveni suci pažljivo usporedjivali original s objavljenim tekstom, veoma su pohvalili Majku Agnezu od Isusa za sve što je učinila i savjetovali joj da ništa ne mijenja, osim da ponovno umetne dijelove iz triju poglavlja, koji se u početku nisu mogli objaviti.

Prvo izdanje od dvije tisuće primjeraka bilo je povjereno tiskari Saint-Paul de Barle-Duc i izašlo je 30.rujna 1898. Knjige su bile razaslane karmelskim samostanima umjesto uobičajene okružnice. Općenito su je primili oduševljeno i izvan svih očekivanja knjiga se proširila kako u Francuskoj tako i u inožemstvu. Uskoro je trebalo dati u tisak drugo izdanje, a zatim tko bi ih nabrojio.

* * *

Godine 1896. imenovali su Majku Agnezu od Isusa za prvu čuvaricu, zatim je neko vrijeme izgledalo da će je poslati u Karmel u Sajgon. Ovaj je bio svojevremeno utemeljen od K. u Lisieux-u i sada tražio prinovu. Budući da se ovaj plan nije ostvario, god. 1899. bila je izabrana za suprioricu, a god. 1902. naslijedila je Majku Mariju Gonzagu kao poglavarica. Evo kakvim se poniznim osjećajima obratila Zajedni-

ci u prvom samostanskom kapitulu:

"Drage moje Sestre, na ovom prvom kapitulu, gdje smo se sve sastale pod okom dobrog Boga i pogledom Njegovih Andjela, ne ću ništa drugo nego zahvaliti vam na doorohotnim i posve redovničkim osjećajima, što ste mi ih iskazale u danima što su slijedili nakon moga izabranja.

"Ako nastavite tako raditi, ne će to biti samo za moju sreću nego i za vašu, jer dragi Bog nikad ne propušta da dade obilje milosti onim dušama, koje u svim svojim poglavarima gledaju Njega.

"Za takve duše ne postoji izmjena poglavara, One uvijek prepoznaju božanski autoritet, kako pod svetim i savršenim vidom, tako i u najskromnijem obličju. Ali kako će upravo u ovom drugom slučaju obilno biti nagradjena njihova vjera. Apostolima nije bila nikakva zasluga, što su Isusa priznali za Boga u sjaju preobraženja na Taboru. Više nam pomaže i uči nas primjer dobrog razbojnika. Jer je na Kalvariji priznao Božanstvo našega Gospodina, kada je Gospodin bio potpuno lišen svoje ljepote i prezren od cijelog jednog naroda, zaslužio je da nakon života punog zlodjela ovdje na zemlji za cigli jedan sat ispašta svoje čistilište i da iz usta samog Spasitelja čuje riječ punu milosrdja i ljubavi: Još danas ćeš biti sa mnom u raju.

"Ja vam, drage sestre, upućujem istu riječ. Jest, ako se ne ćete zaustavljati na izvanjem: ako je vaša vjera dovoljno velika da u svojoj novoj poglavarici, unatoč njene nedostojnosti i bijede vidite Boga, još danas, t.j. već u ovom životu bit ćemo zajedno u raju."

Završila je ovom lijepom usporedbom:

"Ako me budete smatrali zvoncem Božjim, ne gledajući je li to zvonce od olova ili od zlata, zvoni li ispravno ili krivo, kažem vam da će sam Isus i nitko drugi odgovarati na vaš poziv, bilo da vas poučava, kuša, da vam odgovara ili vas tješi. I što ćete s većom vjerom zvoniti, s većim ćete pravom očekivati božanski odgovor i veća će biti vaša nada, da ćete posve iz bliza i neposredno moći vječno gledati i slušati Onoga kojeg ste bezbroj puta zazivale i na zemlji prepoznale, često kroz veoma gustu koprenu i u veoma bijednim stvorenjima.

God.1903., da namire dobra potrebna Zajednici, poglavari su prinukali Majku Agnezu da ode u la Manche u pratnji Majke Marije Gonzage. Tokom ovoga puta od 2 dana Majci je Agnezi dopušteno da se pokloni na grobu s.Terezije od Djeteta Isusa. Tom je prilikom zapisala:

"Činilo mi se da mi Andjeli govore kao i svetim ženama na Isusovu grobu: Zašto medju mrtvima tražiš onu koja je živa? Prožeo me sladak osjećaj, da stojim na komadiću zemlje gdje počiva Terezijin "mali omot", s klicom njene neumrlosti."

Zatim nastavlja:

"Prolazeći kroz Caen izmolila sam takodjer dozvolu da posjetim samostan od Pohodjenja (preko noći). Kako sam bila sretna kad sam ponovno ugledala Loniju! Zatekla sam je veoma revnu; bila je sva radosna što me vidi."

U samostanu je Majka Agneza od Isusa sve više predobivala povjerljivu ljubav svojih kćeri; doživjela je i to da joj se približe izabrane duše, kao Majka Marija-Andjela od Djeteta

Isusa, Majka Izabela od Presvetog Srca i Majka Terezija od Euharistije, sve kreposne i sjajne pobjede sestre Terezije od Djeteta Isusa, a koje su toliko obećavale za budućnost. S kakvom je velikodušnošću prihvatila uzastopne žrtve, kad ih je smrt prerano odnijela!

Olakšavala je zadnje dane i onoj radi čijeg je teškog karaktera toliko trpjela.

"Bila sam priorica, piše ona, kada je umrla Majka Marija Gonzaga. U zadnjim danima njenog života, s njenom strašnom bolešću[x], bila je vrlo tužna i dobro je osjećala, da sam joj ja jedini oslonac i da se Sestre sve više udaljuju od nje. Uvijek se utjecala meni, ljubila me je, koliko je ona mogla ljubiti, a i ja sam nju volila iskrenom, nesebičnom i na neki način zahvalnom ljubavlju, jer smo sigurno zahvaljujući njenom utjecaju, što ga je imala na Sestre, pa i na poglavare, nas četiri bile primljene u Karmel, a kasnije i s.Marija od Euharistije. Mi smo bile oko nje u njenoj posljednjoj noći."

Prije nego je ostavila svijet, 17.prosinca 1904. umirući je na dirljiv način pokazala da joj je srce puno skrušenosti i poniznosti, stavljajući sve svoje pouzdanje u s v o j u malu Tereziju. Nježno je kazala Majci Agnezi od Isusa: Ostavljajući ovu zemlju, žalim samo za mojom dragom Majčicom."

Nakon gotovo četrdeset godina naša je Majka pisala jednoj svojoj kćeri:

"Sutra je godišnjica smrti Majke Marije Gonzage. Molite za tu jadnu Majku, koja je bez sumnje imala velikih pogrešaka, ali gotovo nije

[x] rak na jeziku.

bila svijesna. Bit ću sretna da je opet vidim na nebu; treba priznati da je imala i lijepih osebina i da je kadkada bila veoma simpatična. A zatim, naša mala Terezija njoj duguje svoj ulazak u samostan, u njene je ruke stavljala svoje zavjete i njoj je pisala tako divne stranice."

* * *

Pobožnost prema Maloj Kraljici svakog je dana zauzimala sve veće razmjere; o tome je svjedočila svakodnevna pošta. Nije uzalud Terezija kazala svojoj "Majčici":

"Nakon moje smrti ići ćete do škrabice za pisma i tu ćete naći utjehu; ili: "Isprosit ću na nebu mnogo milosti za one koji su mi činili dobro. Vi, draga Majko, primit ćete mnoge samo na svoje veselje.

Majka je Agneza brižno prepisivala sve javljene milosti i najvažnija svjedočanstva o sve većem utjecaju službenice Božje, te je tako spremala veoma solidnu dokumentaciju, koja je trebala poslužiti prilikom utvrdjivanja svetosti.

Ipak bi bilo pogrešno misliti, da se njen horizont ograničavao na terezijanski krug, koji je tada bio već veoma širok. God. 1906. pročitala je jedan bogohulni pamflet: "Što Bog čini i što ne čini", i njena ljubeća duša uzdrhtala je od indignacije; smjesta je kao naknadu sastavila pjesmu pod naslovom: "Kako je Bog dobar onima koji su čista srca"(ps.83). U njoj se nalaze stihovi iznenadjujuće ljepote:

Celui qui follement voudra scruter ta gloire,
Reconnaitra, Seigneur, sa science illusoire,
Car l'homme est écrasé s'il touche à ta grandeur.

Veut-il etre éclairé? Qu'il goute à ta douceur.

Onaj tko ludo želi mjeriti tvoju slavu
Srest će, Gospodine, svoju iluzornu znanost,
Jer čovjek je zdrobljen želi li dirnuti u veličinu tvoju
A želi li spoznati? Neka kuša slatkoću tvoju"

Medjutim su hodočašća na skromnom groblju Sestre Terezije od Djeteta Isusa na gradskom groblju porasla kao i "kiša ruža". Karmelu su dali na znanje, da bi u Rimu povoljno gledali na proučavanje Procesa, ali budući da su ga loše obavijestili o predhodnim postupcima, Majka Agneza od Isusa naišla je na upornu opoziciju biskupa od Bayeuxa. Ona se pokorila i nije to više spominjala, čekajući da kucne čas Providnosti.

I on je sretno prispio 8.svibnja 19o8., kad je Majka Andjela od Djeteta Isusa bila izabrana za prioricu. Toga istog dana ponovila je pred mons.Lemonnier zahtjev, koji je prije bio odbijen. Ovoga puta Prelat je pristao bez ikakvih teškoća i bacio se sa svim žarom na posao da sa svojim najboljim svećenicima sastavi diecezansko sudište, koje će proučiti informativni Proces. On je upravljao izborom i potvrdio Postulatora i vice-Postulatora, a u potrebi znao je braniti stvar Karmela od napada njihovih protivnika. Tih nije uzmanjkalo, tako da se naša Majka nije žacala govoriti o "neobičnim i strašnim progonima, kroz koja je morao proći Proces njene male Terezije."

Nakon smrti Majke Andjele od Djeteta Isusa, Majka Agneza od Isusa bila je ponovno izabrana

za prioricu, 27. studenoga 19o9. i od sada ne će više napustiti tu dužnost, najprije redovitim izborom, a kasnije - još ćemo se na to vratiti - ju je Pio XI. imenovao doživotnom prioricom.

Ona će dakle vidjeti kako sveti papa Pio X, iznosi Proces sestre Terezije od Djeteta Isusa pred rimsko sudište, lo.juna 1941.

Usred protivština hrabra se Majka borila svim sredstvima koja su joj stajala na raspolaganju, da ublaži neprijateljstvo jednih, ispravi nemarnost drugih, da predvidja i utišava oluje. Oni odviše oprezni nastojali su da ublaže njen žar kvareći joj inicijative, ali već smo kazali da je imala veoma vješt i ljubazan način da se "provuče" kroz taj labirint teškoća i često je izlazila kao pobjednica.

Njena su izlaganja na oba procesa bila na prvom mjestu po svojoj važnosti i vrijednosti. Na diecezanskom procesu ispitivali su je na dvadeset i četiri sjednice, a na drugom, tako zvanom apostolskom, deset i pol dana uzastopce.

Možemo zamisliti koliki je bio posao oko priprema i kako su zamarala ispitivanja radi njihove izvanredne važnosti, koja su strogo obvezivala savjest, te zbog mogućnosti neprodvidjenih pitanja na koja je trebalo smjesta odgovoriti. Tim više što su svi svjedoci vezani na najveću šutnju, tako da ni kod koga nije mogla zatražiti savjet ili objašnjenje.

Kako bi što bolje uočili zasluge i djelovanje Sestre Terezije u sredini u kojoj se izgradila njena svetost, doveli su s Majkom Agnezom od Isusa i nekoliko drugih redovnica suvre-

menica službenice Božje, da u specijalnom iskazu iznesu nekoliko potresnih primjedbi o prilikama u samostanu dok je Majka Marija Gonzaga bila poglavarica.

Taj tekst, koji je trebao biti strogo povjerljiv, bio je čudnovato zloupotrebljen; on uostalom može poslužiti samo kao fragmentarno svjedočanstvo, jer se zadržava samo na nekim sjenama. Ako se te činjenice izoliraju, ako im se oduzme onaj veliki dio suprotnoga čega su stranice Summarium-a pune - veliki dio potječe od izjava same Majke Agneze od Isusa - i ponovno se naglasi da su to bili pojedinačni slučajevi, koji su se dešavali u razdoblju od četrdeset godina, tada se vidi da su tendenciozni komentatori u mnogome pretjerali. Time je moralna fizionomija Majke Gonzage mnogo izgubila u očima čitatelja. Majka Agneza od Isusa pomišljala je s bolom, kadkada i s tjeskobom, koliko su ta kriva tumačenja naškodila njenom dragom Karmelu. Ako je ona više od ostalih trpjela zbog autoritativnog i fantastičnog karaktera prijašnje poglavarice, prva je upoznala i njene kvalitete i njen čar. Što se tiče slabosti, kojima se ne može oteti cijeli ljudski rod a neke su bile posljedica bolesti, one ipak nisu sprečavale Karmel u Lisieux-u da pruža svijetu uzvišene primjere mrtvenja, molitve i požrtvovnosti.

Unatoč duljine teksta dobro je da ovdje iznesemo izvadak iz izlaganja na apostolskom procesu 1915., gdje je Majka Agneza od Isusa precizirala vrhunaravni cilj radi kojeg je nastojala proslaviti svoju sestricu.

"Želim beatifikaciju sestre Terezije od Djeteta Isusa, jer sam sve više uvjerena da ju

je dragi Bog izabrao, da objavi svijetu očinsku ljubav kojom On ljubi svoja mala stvorenja i Njegovu želju da mu oni sa svoje strane uzvrate nježnom djetinjom ljubavlju.

"Sveci koje je Crkva kanonizirala većinom su, osim nekih izuzetaka, za mali broj ljudi bili svijetlo i uzor; njihova misija nije bila da sve ljude povuku za svojim primjerom, jer su njihov život prikazivali kao nadljudski. Za velikim dušama mogu poći samo velike duše. Ali velike su duše veoma rijetke, dok ima mnogo malih duša, t.j. onih koje moraju koracati običnim putem vjere. Medju njih spadaju gotovo svi kršćani, koji su takodjer pozvani na savršenost, jer je poziv našega Gospodina upućen svima: Budite savršeni kao što je savršen Otac vaš na nebesima.

"To znači, da se Oca nebeskog može nasljedovati ma kako da je velik. Vidjeli smo to u jednostavnosti Isusova života.

"Zašto ih je onda tako malo koji su ga shvatili? Mislim, da je to radi oholosti ljudske. Ljudi vole raditi velike stvari ili ne raditi uopće ništa.

"Naša je mala Terezija sve shvatila, a da nauči još više učinila je kao apostoli, kad su u intimnom krugu zamolili našega Gospodina da im protumači svoje parabole...

"Da govorim njenim jezikom, ona se nekako "uvukla" u dubine Srca Božjeg, da mu izmudi tajne savršenosti ljubavi i da ih zatim otkrije na zemlji. Ona je tamo vidjela što je i očekivala da će vidjeti. Bezdan jednostavnosti i neznane ljubavi.

"Tada se i njeno srce širom otvorilo i zamolila je Gospodina mnogo drugih srdaca, da prime to svijetlo i taj božanski plamen, koji je bio namijenjen svijetu, a on ga je odbacio.

"Ova je molba i uslišana.

"Ima u Crkvi svetih ali osamljenih malih duša. One zamišljaju te stvari, ali se ne usudjuju vjerovati u njih. Privlači ih život Isusa i Marije, ali ih ti plamenovi još zasljepljuju. Reklo bi se, da čekaju malu Tereziju, tog vodju posve na njihovom dohvatu, to novo nastojanje Božje dobrote, da ih preko poniznosti i najpovjerljivijeg predanja privuče ljubavi.

"I griješnici će se okoristiti ovim divnim otkrićima i naći u njima svoje spasenje.

"Jedna duša, žrtva ljubavi, koja sebe naziva "glasnikom male Kraljice", jedna od najprosvjetljenijih koje sam upoznala, piše: Jest, Terezijina nauka je milosrdje, koje nadopunjuje objave Presvetog Srca. Terezija je andjeo, koji tješi ohladnjeli i ostarjeli svijet. Ona se kao nebeska Antigona nudi, da tog slijepog zločinca dovede do pokajanja i ljubavi. Jer je "bila malena", Terezija se svidjela Svevišnjemu, koji je dopustio da je svu prožme Njegovo svijetlo i Njegova ljubav, kako to možda nije dopustio od Bezgrešnog Začeća."

"Dokazi njene misije su isti kao kod Isusove misije: čudesa i neusporediva galama oko njenog imena. Ima dobronamjernih ljudi, koji još ne znaju što se oko nje dešava; iznenadjeni su i sablažnjeni i viču bez razloga, ali kad je ugledaju uzdignutu na oltar dobro će pogo-

diti da se pod ovom uzvišenom poniznošću krije neki divni Božji plan. Takvi će se "svetici" najviše približiti i staviti se pod njenu zaštitu.

"Tada će legija malih duša, žrtava milosrdne Ljubavi postati mnogobrojna kao "zvijezde na nebu i pijesak u moru"; ona će biti strašna za Sotonu i pomoći će Blaženoj Djevici da mu posve zdrobi oholu glavu.

"I Crkva će doživjeti "razdoblje ljubavi", koje će je utješiti i pomoći da zaboravi "razdoblje mržnje", kroz koje sad s užasom prolazi."

U izlaganju, što se odnosi na Terezijine kreposti, Majka Agneza od Isusa inzistira prije svega na onima, koje karakteriziraju "Mali Put".

"Što se tiče vrhunaravnih darova, ili bar njihove manifestacije, sestra Terezija od Djeteta Isusa ne nalikuje većini svetaca, koje je Crkva do danas kanonizirala. Izuzevši njene vizije o Blaženoj Djevici, one koja joj je unaprijed otkrila očevu bolest i plamena ljubavi koji ju je ranio te konačno njene smrtne ekstaze, ne vidim u cijelom njenom životu ništa izvanredna.

"Ona je bez sumnje često bila veoma duboko sabrana, ali ovo je stanje molitve bilo zaogrnuto jednostavnošću, bez izvanrednih manifestacija.

"Misliti drugačije značilo bi izmijeniti tako izuzetnu i ohrabrujuću fizionomiju, kojom je dragi Bog htio obdariti svoju malu Službenicu, upravo zato da ostvari svoje milosrdne planove, t.j. da njenim primjerom pozove na svoju božansku ljubav sve "male duše" na zemlji, koje

će je htjeti slijediti.

"Sestra Terezija od Djeteta Isusa volila je svoj put jednostavnosti i ne bi htjela sa njega saći ni radi sebe, ni da ostvaruje misiju koju je naslućivala.

+ + +

Prva etapa glorifikacije završila je 14. kolovoza 1921, objavom o herojskim krepostima časne Terezije od Djeteta Isusa. Tom je prilikom Benedikt XV. održao divan govor o nauci duhovnog djetinjstva. Majka Agneza od Isusa izražava radi toga svoju radost:

"Namjesnik Isusa Krista potvrdio je dakle "put duhovnog djetinjstva" kojim je išla naša Teretija - piše ona kardinalu Vico: O, kako je to veliko, kako božansko!"

U samom je Lisieux-u trebalo misliti na organizaciju budućih hodočašća; zbog toga se morala proširiti kapela, urediti prostor za kovčeg sa moćima, napraviti nekoliko oltara gdje će misiti svećenici hodočasnici.

Rat od 1914-1918 prekinuo je započete radove, koji su se mogli nastaviti tek 192o. sa svim smetnjama poslijeratnog razdoblja: oskudica u materijalu, povišenje cijena i t.d.

Majka Agneza od Isusa bila je jednako vješta u nadziranju graditelja kao i u baratanju perom. Donosila je odluke, koje su njenoj okolini izgledale smione, ali kasnije bi se pokazale kao izvrsne.

Ako se trebalo obratiti civilnim osobama za nešto što se odnosilo na hodočašće a što je

prelazilo okvire Karmela, znala se u potrebi poslužiti osjećajima jedne supruge:

"Kad sam vidjela kakvim se "Asuerima" treba obratiti, brzo sam našla svoju Esteru".

I razumije se, da Estera nije mogla odbiti kad je bila tako lijepo zamoljena.

Za svaku velikodušnost ili pomoć odgovarala je jednakom zahvalnošću:

"Hvala, to je zaista mnogo od vas, a na to mnogo odgovara ono čega je moje srce puno i obećanje da ću to izliti u Srce Isusovo i Marijino i u srce moje male Terezije."

Godine 1923. 29. travnja Pio XI. beatificirao je svoju prvu blaženicu.

Ali je ovu divnu pobjedu trebalo platiti jednom kušnjom.

U veljači 1923. Zajednicu je pohodila jedna infekciozna gripa. Kod nekih se pretvorila u bronhopneumoniju, od čega je oboljela i Majka Agneza od Isusa, koja je bila teško bolesna. Moralnoj tjeskobi pridružio se i bolni nemir njenih kćeri. Ipak se oporavila na vrijeme da može prisustvovati svečanom prenosu relikvija naše svetice, 26. ožujka.

Terezija je dobro prorekla svojim sestrama:

"Nemojte misliti, da ćete, kada ja budem na nebu, imati samo radosti. To nisam ni ja imala niti sam željela imati. Možda će vas naprotiv stići velike kušnje, ali ja ću vam poslati svijetlo, da ih uzmognete cijeniti i ljubiti. Bit ćete prisiljene da kažete kao i ja: Gospodine, obasiplješ me radošću u svemu što

činiš (ps. 91,4.)

Kasnije se zaista pokazalo, da ako su i dolazile kušnje, nije uzmanjkalo ni obećanog svijetla, da budu velikodušno primljene.

Terezijina brza proslava, kojoj nema ravne u povijesti svetaca, pronijela je širom svijeta nezapamćeno oduševljenje u čitavoj ljudskoj obitelji, prihvaćena je ponizna Karmelićanka iz Lisieux-a kao bliska "sestrica", koja neprestano pazi na potrebe svoje nesretne braće. Tako je njena slava postala svačija radost. A kakav je odjek naišla kod njenih sestara? U srcu njene "majčice"? Njoj su ovako čestitali: Imate zašto umrijeti od radosti. Zar niste ponosni na ovoliku slavu?

"Kad sam to čula, piše ona svojoj sestri od Pohodjenja, dobro šam ih pogledala, jer mi to nije išlo u glavu".

Ipak je bila daleko od toga da prezire te časti podijeljene od Crkvę, jer istoj osobi piše prije kanonizacije:

Kako ipak gledamo velike stvari(Ali, zaključuje ona, - a to je temeljni stav njene duše - čim je veća slava, tim je veća moja želja da budem malena, tim si češće slatko ponavljam Isusove riječi: "Učite se od mene, jer sam blaga i ponizna srca, i naći ćete mir svojim dušama". O, velika je to istina; ne ćemo imati prave i duboke radosti bez poniznosti."

Ona je svoje kćeri uvela još dublje u svoje misli. 29.travnja 1923. uputila je Zajednici ovu "malu homiliju od njihove maljušne Majčice povodom jednog velikog dogodjaja":

"Drage moje Sestre, prilikom proslave naše drage male Terezije, njenog "malog puta" i "malih sredstava, koja su joj izvrsno uspjela", dragi Bog je dao i meni jednu malu misao, koju ću saopćiti, jer "majčino blago pripada djeci".

"Sve što sam ja navela i što je Crkva uzvisila, nije ništa drugo nego "onaj duh spremni", kojeg svaki dan s radošću molimo u jednom stihu iz Miserere: Redde mihi laetitiam salutaris tui et spiritu principali confirma me - što se osjećamo bijedni i u svakom času krajnje potrebni pomoći odozgo. Drugim riječima, to je "ono raspoloženje srca", o kojem govori naša mala svetica i "to raspoloženje", tvrdi ona, dovoljno je da postanemo Bogu dragi.

"Poznam vas, malo stado dobroga Pastira, i znam, da unatoč pogrešaka koje vas ponizuju, sve posjedujete ovo glavno raspoloženje, koja je vaša milost, milost ovčinjaka iz Lisieux-a. Možete ostati do smrti nesavršene i to oplakivati, ali ovo vam raspoloženje ne će uzmanjkati...

"Kako da je analiziram, da je uzmognete prepoznati i u dnu vaših srdaca? Evo dakle: ona je mješavina poniznosti i pouzdanja, neprestano utjecanje Bogu u našim nevoljama; kadkada je čak kao vrhunaravna radost. Ona je napokon istina, istinska ljubav prema Bogu, pravo svijetlo, koje trebamo podržavati i uvećavati u sebi vršenjem sestrinske ljubavi.

"Ovim ćemo svijetlom, drage Sestre, bez sumnje već na ovom svijetu imati aureolu, a zatim ćemo otići pravo u nebo kao vojska malih serafskih duša, onih koje su najbliže Bogu i koje kroz cijelu vječnost slatko izgaraju od Njegove ljubavi".

+

U Karmel je došla njegova eminencija kardinal Vico, da kao legat prisustvuje trodnevnici prilikom svečanosti beatifikacije. Papa Pio XI. povjerio mu je i jednu drugu, intimniju misiju. Sv.Otac, kojeg je Zajednica upoznala sa svojom živom željom, da svoju ljubljenu Majku zadrži kao poglavaricu, htio je da se to učini uz potrebno poštivanje razboritosti, i zamolio je kardinala, da ispita svaku redovnicu posebno. Pred Majkom Agnezom od Isusa dobro su čuvali tajnu. Njegova eminencija bila je toliko vezana uz Karmel iz Lisieux-a, da je izgledalo gotovo prirodno što želi svaku posebno blagosloviti. Nakon svršenog razgovora, smiješak je obasjavao lica, ali razlog se nije mogao pogoditi.

Prije podne 31.svibnja crkveni je knez došao sam u klauzuru, da sakupi Zajednicu u sali kapitula. Tada je, okrenuvši se Majci Agnezi od Isusa, otkrio svoj mandat i predao joj spis u kojem se potvrdjuje poglavaricom "ad vitam".

Čim je izabrana shvatila o čemu se radi, navrle su joj suze na oči i kleknuvši ponizno pred kardinalovu stolicu uobičajenom je jednostavnošću zahvalila na onom što joj se ukazalo kao volja Božja i volja svih njenih kćeri. Kardinal je istaknuo, da je ovaj izuzetak zakonit u korist one, koja je tako dobro vodila jednu sveticu i koja će znati druge još bolje voditi.

I ako se pokorila tom izuzetnom motivu, Majka Agneza od Isusa nije propustila, da se njoj svojstvenim duhom mudrosti zapiše to na rub Konstitucija, kako bi zaštitila ovu točku propisa, koja joj se činila veoma važna.

God. 1924. zaprijetila je Karmelu jedna

bolna kušnja. Infekciozna gripa umalo što nije pokosila sestru Mariju od prosvetog Srca. Ipak se oporavila, i nikakva sjenka nije mutila njenu radost, kad je 17. svibnja 1925. Pio XI. kanonizirao svetu Tereziju od Djeteta Isusa.

U rimskim su krugovima sugerirali, da bi svetičine sestre došle u vječni grad i sudjelovale u triumfalnim svečanostima. Njihova se poniznost uzbunila. Majka Agneza od Isusa zaklinjala je kardinala Vico da posreduje, kako bi ih poštedili od tog puta. Ona je više volila da u tišini klauzure doživi tu radost.

Kad je osvanuo svečani dan, poglavarica je uputila svojim kćerima ovaj plemeniti nagovor:

"Nedavno mi je pod Misom došla na pamet ova Gospodinova riječ, koju je uputio još veoma nesavršenim apostolima:

"Svidjelo se mome Ocu, da vam dade svoje kraljevstvo".

"I kazala sam si: Ovo se zaista nama dogodilo; s v i d j e l o se Gospodinu da nam dade ovu slavu i izvanrednu milost, da u našoj kući imademo ovakvu sveticu.

"Je li to učinio radi naših kreposti i zasluga? Ne, drage moje sestre, jer bi druge lako bile kreposnije od nas. Je li tako postupio radi naših svetih predšasnica? Ni to nije sigurno, jer i u drugim Karmelima imade veoma svetih duša.

"Uzaludno je dakle istraživati taj "zašto" u divnom privilegiju. Došao nam je po jednom božanskom predodredjenju; Bogu se s v i d j e l o da nas ovako odlikuje i u tome je sav razlog naše sreće.

"Da, drage sestre, svidjelo mu se da nas ljubi na sasvim izuzetan način, danas imamo dokaz o tome, kad iz našeg nekada skromnog i skrivenog Karmela izlazi ovoliko svijetlo za čovječanstvo, struji izvor tolikih milosti za mnoštvo srdaca žednih mira i istine bez sjene.

"Šta ćemo učiniti sada, da odgovorimo na tolike nezasluženе darove Božje? Evo šta: najprije ćemo se sjetiti kako je na Njegove milosrdne poticaje odgovarala velika mala Kraljica onda dok je ovdje na zemlji gledala na sebe kao na malu ponizna službenicu Gospodnju. A kad se iz bliza zagledamo u njenu tako duboku i istinsku poniznost, delikatnost njene ljubavi, predanje i zahvalnost njenog srca i konačno, neprekidnu vjernost njene sestrinske ljubavi, nastojat ćemo da se vježbamo u istim krepostima ponavljajući uvijek s njom, da u svojoj nemoći zahvaljujemo Bogu i tako mu uzvraćamo za sva dobročinstva.

"Namiri samim sobom sve dugove".

"Jedino ćemo tada zaista sve namiriti, jer se jedino to zove "Dati ljubav za ljubav".

Šta je mislila o vanjskim svečanostima Majka Agneza od Isusa? Vjerovala je da ne smije umanjivati njihov sjaj, jer su počasti iskazane proslavljenoj sestrici u stvari dižu Bogu. Ipak je u tajnosti srca proživljavala sva ta otajstva.

Nekoliko godina kasnije sažela je svoje intimne utiske o tim grandioznim svečanostima u slijedećoj poemi:

"Što sam vidjela".

Podnaslov "Slavne uspomene i uzdasi istine" dobro ističe ton pjesme, koja na frapantan način otkriva kontraste izmedju sjaja terezijanskih svečanosti i plodnosti osamljenog prikazanja jednog skrovitog života.

La croix du Dome est son joyaux
L'etoile qui la parachève,
Avec les festons du préau
Projetaient des lueurs de reve;
Mais soudain, tout devenait noir,
L'ombre planait sur la demeure,
Et nous n 'aspirons plus qu'à voir
La seule clarté qui demeure.

Njen je dragulj križ s katedrale,
a zvijezda iznad njega
s grančicama samostanskog vrta
projiciraju svjetlost iz snova.
Ali odjednom sve postaje tamno,
sjena zakriljuje dom,
a mi čeznemo samo za jednim,
da vidimo sjaj koji ne prolazi.

Ako je u duši nosila neku melankoliju i usred najčišćih i najtriumfalnijih manifestacija, koliko je ona bila bolnija kad je zavidni demon razularío svoje napade oko uspomene i štovanja svetičinog! Majka Agneza od Isusa intenzivno je trpjela zbog nepovjerenja nekih ljudi; nastojala je da raskrinka i pobijedi te lukavštine iznoseći istinu na svijetlo. Pakleni je duh sve više bučao, i znademo, da je za vrijeme jednog egzorcizma jedne opsjednute rigao svoj bijes protiv one koju je osjećao tako blizu svoje velike Neprijateljice, protiv Terezije. Unatoč toga, ona je neustrašivo branila svetu baštinu, koju joj je povjerila njena sveta se-

strica. Njena je lojalnost bila tolika, da su kadkad neprijatelji postajali njeni revni prijatelji. Njena je duša, ponavljamo, shvatila cijenu kušnje i u njenoj prepisci s kardinalom Vico, koji joj je bio odani otac i zaštitnik, opet nalazimo dva rječita svjedočanstva za to:

"Veoma sam trpjela čitajući tu žalosnu brošuru, zatim mi je pala na pamet ona riječ pisca Nasljeduj Krista: Isus Krist je imao neprijatelje i progonitelje, a ti hoćeš imati samo prijatelje i branitelje... Tada mi je bilo lakše. Uostalom, sigurno mi je potrebno da okusim malo kruha poniženja uoči dana proslave ... je sestrice i uživanja u toj slavi. Neka je blagoslovljen Bog za sve."

Isto raspoloženje opaža se u jednoj drugoj teškoći, koju je izložila crkvenom knezu:

"To je veoma bolno za mene i za moje sestre. Ipak, činjenica o kanonizaciji naše Terezije tako je velika, tako božanska, da naša vrhunaravna radost ništa ne trpi, šta više, rekla bih da je ona time uvećana. Zar nam uz ovu nebesku radost i milost nisu potrebna neka poniženja, malo muke i nekoliko oblaka, koji će nas prisiliti da se uspinjemo, da poletimo visoko, daleko sa zemlje? Da, mi proživljujemo naše radosti čišće sada, kada ih se dotakao križ."

Nebo joj je takodjer priteklo u pomoć. Našli smo njenu ceduljicu, koja je datirana 31. svibnja 1926.:

"Bila sam veoma žalosna, kad sam pročitala kritiku Oca Ubalda o knjizi mons.Laveille. Rekla sam samoj sebi: Zar borba dakle ne će nikada prestati? O, kako je to teško. Bojim se, da ne

ću više moći podnositi. Ipak sam veoma mirno zaspala. U noći sam se probudila i ostala dugo budna. Mislila sam na sve sadašnje teškoće i na sve one koje me bez sumnje još čekaju. Tada mi je odjednom, kao da mi je netko šapnuo u uho, došla na pamet riječ našega Gospodina, koju je rekao sv.Margariti Mariji: 'Ne će ti uzmanjkati pomoći dokle god moje Srce ima vlasti.' Bila je to kao ž i v a riječ, koja mi je mnogo pomogla."

Tako ojačana mogla je, pričajući svoje uspomene, povjeriti Sestrama ono što nije zapisala o tim velikim kušnjama:

"Ako se sjećam u detalje svih križeva, moram se sjetiti u detalje i naših dubokih, neizrecivih radosti u času beatifikacije i kanonizacije naše male Terezije, i u drugim prilikama, koje su se odnosile na njenu proslavu i štovanje. Tada ćemo s nježnom zahvalnošću uvidjeti, da usprkos svih kušnja koje smo prošli i onih koje bismo mogli još pretrpjeti, moramo priznati da nam se vaga dragog Boga uvijek naginjala, ne na stranu Njegove strogosti, nego na stranu blagosti i neizrecivog preodabranja."

x x x

Njena živa i promišljena inteligencija, njen vrhunaravni duh, te ona očaravajuća jednostavnost, koja je ostala njena lična tajna frapirali su svakoga tko bi došao s njom u dodir.

Najviši crkveni dostojanstvenici osjećali su prema njoj duboko i nježno poštovanje u tolikoj mjeri da su je neki rado nazivali imenom "mala Majčica", koje je u nekom smislu postalo

historijsko i koje je njoj samoj bilo drago.

Jednog joj je dana rekao jedan prelat:

"Vi ste, majko, bili vodja i učiteljica duhovnog života sv.Terezije od Djeteta Isusa".

"Nikako, monsignore, brzo je ona odgovorila, nisam to bila ja nego Duh Sveti".

"Majko, molite se za mene, inzistirao je odlični posjetnik.

"O, svakako, odgovorila je naša Majka, od sveg srca, ali i vi molite za mene, monsignore, da budem blaga i ponizna srca".

Za neke je duše jedan razgovor s njom postajao milost umirujućeg svijetla; tako jedan protestantski pastor, kojeg je dirnula "povijest jedne duše" i koji je hodočastio u Lisieux, doživio je u kratkom razgovoru s Majkom Agnezom od Isusa odlučni udarac, koji je odlučio njegovim obraćenjem. Kasnije je uvijek u pismima "svojoj majčici" tražio svoje najsigurnije direktive.

Kako da ne spomenemo onaj dirljivi prizor, kad je vatikanskom prelatu, budućem kardinalu bilo dozvoljeno da hodočasti u unutrašnjost samostana. U času odlaska, na pragu, kad je poglavarica klekmula da primi njegov blagoslov, vidjeli su kako je on sam kleknuo i nije htio ustati prije nego ga blagoslovi svetičina "Majčica". Ista se scena ponovila nekoliko puta pred rešetkom govornice.

I u Rimu su na Majku Agnezu od Isusa gledali s istim izuzetnim poštovanjem.

Jedan francuski svećenik, koji je je dobro

poznavao, pisao je po svom povratku iz vječnog grada:

"Vi ste zaista u centru katoličanstva. Vas, koji svemu predpostavljate samoću vašeg Karmela, uistinu ljube i štuju kao "Majčicu" i uzgojiteljicu "najveće svetice modernog vremena"...Jer ste Terezijina Majčica, dragi Bog se vama služi, da ostvari maljušnost, duhovno djetinjstvo s moćnom i privlačnom originalnošću."

Papa Pio XI. umnažao je dokaze svoga povjerenja i zahvalnosti. Svake godine namijenio bi joj jednu od velikih dekorativnih svijeća, koju je na Svijećnicu vrhovni Svećenik svečano blagoslovio. Prigodom kanonizacije poslao joj je svoj portret u ulju. Prigodom zlatnog jubileja Majke Agneze od Isusa napisao joj je na jednom akvarelu, koji ga je prikazivao kako stoji kraj Terezijinog kipa u vatikanskim vrtovima slijedeće riječi:

"Absens corpore, presens spiritu" ex toto corde benedicens

8 mai 1934. Pio XI.P.P.

Ponekad se vrhovni svećenik obraćao Karmelu svoje drage svetice da sasvim posebno preporuči u njegove molitve i žrtve stvari, koje su bile bolne njegovu srcu. Odatle su proizašle izvjesne inicijative, ili posve jednostavni i vrhunaravni "diplomatski potezi" poglavarice iz Lisieux-a, za koje joj je sveta stolica bila vrlo zahvalna. Jedan crkveni dostojanstvenik izjavio je o ovom predmetu: "Ona je vršila djela ljubavi, velika djela ljubavi i širila mnogo dobra u svim pravcima, kao što su u stara vremena činile velike svetice, koje su takodjer

bile odijeljene od svijeta."

Njeni su joj uspjesi donijeli mnogo molbi za posredovanje u zamršenim ili trnovitim situacijama. Bila je toliko oprezna, da nije ništa poduzimala dok nije bila dobro obavještena i dok se nije posavjetovala kompetentnim osobama; ako je njihovo mišljenje bilo negativno, odbijala je da uzme učešće.

Ova mudra rezerviranost donijela joj je puno povjerenje na visokom mjestu, tako da je njeno ime u Vatikanu uživalo najveći ugled i jedna njena riječ preporuke vrijedila je kao najbolja propusnica, koja je otvarala sva vrata.

Njegova svetost Papa Pio XII. sačuvao joj je istu dobrohotnost, budući da joj se udostojao uputiti oko dvadesetak vlastoručnih pisama u kojima je poticao njenu veliku revnost u službi Crkve, šaljući joj "dobre želje za sve svete stvari čiji su odani pokretači ona i njene kćeri".

Čim bi ugledao nekog hodočasnika iz Lisieux-a smjesta se s najživljim interesom raspitivao za Majku Agnezu od Isusa.

Je li potrebno kazati, da su joj biskupi, koji su se smjenjivali u Bayeux-u, kao na pr. kardinal Suhard i njegova ekselencija monsgr. Picaud - da spomenemo samo one zadnje - iskazivali neograničeno povjerenje?

Toliki iskazi poštovanja i pohvala nisu ni malo zaslijepili "Majčicu", koja je usred veličanja kao i onda kad je bila nepoznata sačuvala čistu prostodušnost djeteta, koje se ne brine za mišljenje kojim ga ljudi okružuju. Samo, osjećajući se nemoćnom da odgovori na one molbe pu-

ne zaklinjanja, koje su joj svakodnevno upućivali, kao najmoćnijoj zagovornici kod njene "male Terezije", prije nego bi pošla na počinak s ljubavlju je promatrala graviru presvetog Lica, što se nalazila pred njom, izgovarajući molitvu, koja joj je, kako znamo, bila draga: "Namiri sve dugove". I govorila je: "Čvrsto se nadam, da ovaj jedini zaziv namiruje sve dugove, koji me obavezuju prema svima kojima sam obećala da ću moliti."

Nekoliko tjedana prije njene smrti, kad su je podsjetili na svu slavu njene male Terezije, koja je i nju obasjala, odgovorila je spontano: "O, nikad me radi toga nije zanijela taština". Bila je to velika istina.

Što je bilo više hodočašća, tim je više Majka Agneza od Isusa ograničavala svoje razgovore na ono što je bilo neophodno, jer je u Karmelu došlo do pravog napadaja na Sestre, koje su živjele sa sveticom. Za Majku Agnezu od Isusa bio je težak teret slave, što ga je morala nositi, i zato je pjevala:

"Teret je sva slava
osim vječne slave".

Ipak je nosila strpljivo i ravnodušno njen teret.

Naročito je putem pisama sijala mnogo dobra i povjerenja. Znala je mnogo kazati u nekoliko redaka, jednim spontanim stilom posve prožetim vrhunaravnim i finoćom koja je očaravala i tješila u isti mah. Imala je poseban dar za pisanje, tako da je s jednakom lakoćom pristupala velikim osobama kao i malim ljudima i svima se svidjala. Citirajmo nekoliko ortica iz te prepiske, koja je razasuta po cijelom svijetu

i od koje posjedujemo samo nekoliko primjeraka:

"Mogu ustvrditi, da vas moja sestrica Ljubi, više ona jednoj odličnoj osobi. Samo ona ima povjerenje u vas, kao i u mene svoju jadnu "Majčicu", i zato se bez ustručavanja pokazuje gluna. Ali ona ipak čuje naše najmanje uzdisaje. Sustimo je neka se pravi indiferentna, a imajmo povjerenja u njenu pomoć u svakom času; tako ćemo si privući više skrivenih milosti".

Ili:

Htjela bih odgovoriti na svaki redak vaših dragih pisama. Kad to ne mogu, dajem svojoj svetoj sestrici da ih pročita i pošalje vam dugački odgovor. Ima dosta vremena na nebu; uostalom, ona ga provodi na zemlji."

Došao je rat sa svojim tjeskobama i bolima.

"Sve ovo što se dogadja trga nas od zemlje i sili da pogledamo na nebo. U ovoj žalosti ne možemo naći smirenje nego jedino ponavljajući zaziv iz Očenaša: Dodji kraljevstvo Tvoje. Izvan kraljevstva Božjeg zaista je sve beskorisno. Kada bi kraljevstvo Božje došlo, bilo bi to u isto vrijeme i naše kraljevstvo; samo za nas će kao i za Isusa uvijek vrijediti da "naše kraljevstvo nije od ovoga svijeta."

Ona se nadvijala nad velike boli:

"Vaše je materinsko srce bilo i još je uvijek slomljeno? Jest, ali kroz tu ranu dobri Bog unosi nebeski melem, svoje svijetlo, pa i plamen svoje ljubavi".

U vrijeme kad je i sama trpjela:

"Boli vašeg srca i naših srdaca veoma su

dragocjene, osjećam to; one stežu naša srca, ali to je zato da iz njih istisnu miomiris pouzdanja u Boga, koji proizlazi iz čiste ljubavi i kojeg ćemo naći u čistim radostima neba."

Izabranici Božji bili su za nju, kao i za Tereziju, posebni apostolat. Poštovanje, što je osjećala za njih nije utjecalo na njen izravni način kojim ih je poučavala i hrabrila:

"Nemojte se uznemirivati zbog djavolske zlobe; ne može vam ništa usprkos njegove moći, koju mu priznajete. Više bih volila da ne poznam teologiju, kako bi mogla kazati zajedno sa sv.Terezijom, da ga se ne bojim koliko ni neke muhe. Ne mogu vam izreći koliko ga smatram glupim."

(Ona uvijek govori s jednakim prezirom kad se radi o demonu). Nadodaje svome poznaniku:

"Ali više volim da ga ne spominjem."

Ovako je zacrtala program jednom mladom redovniku, koji joj je otvorio svoju dušu:

"Veoma je jednostavno posvetiti se. Treba se samo iz časa u čas prikazivati dragom Bogu, ne misliti nego na Njega, ne brinuti se ni malo za ono što se odnosi za nas, i prema tome nebo će smjesta sići u dušu, jer je praznina koja je u njoj nastala prizvala puninu Božju."

Još jedna od njenih odlika u dopisivanju bila je njena izvanredna točnost; nikad nije dopustila da se čeka na njen odgovor.

Jedna od njenih kćeri morala je otići na neko vrijeme u bolnicu; ona je našla vremena da joj svaki dan napiše nekoliko majčinskih ri-

ječi, u kojima se ogledalo njeno nježno saosjećanje i mnoštvo sitnih pojedinosti preko kojih je bolesnica imala osjećaj da živi u svojoj klauzuri. Evo nekoliko od tih ceduljica:

"Svaki dan željno čekam vijesti od vas, zatim ih odnosim S.Mariji od presvetog Srca i S. Genovevi, koje me slušaju s velikom pažnjom i ljubavlju. Kad biste mogli to vidjeti! Onda iznova počinjem u Zajednici."

"Evo nam Adventa, uskoro će doći Božić, a malo zatim nebo, jer je naš život veoma kratak, pa i onda kad ga produljujemo operacijama"!

"O, kakve lijepe operacije milosti vrši dragi Bog na vašoj duši, dijete moje! Zahvalite mu i molite ga da nastavi."

Malo dalje čestita svome djetetu zbog primjera kojeg je pokazala na klinici, i dodaje s familijarnom finoćom:

"Zahvalna sam vam zbog dobrog glasa samostane. A sada će vam mala Terezija skinuti aureolu i staviti vam je na dan vječnoga života, kada je budete uistinu zaslužili poniznošću, blagošću, svim krepostima koje se vrše u sjeni. Čak ako ste nekoliko puta "pali" ništa zato, naprotiv, što ćete više ponizno "padati" to će jače sjati biserje na kruni".

---

x Bolesnica je bila bolničarka sestre Marije od Presvetog Srca.

Šesto poglavlje

DUŠA DJELOTVORNE LJUBAVI

Duh vjere. - Sjedinjenje s Bogom. - Pobožnost prema Otajstvima Muke. - Sestrinska ljubav.

Opis čudesno aktivnog života Majke Agneze od Isusa na svakoj nam stranici ukazuje na unutarnju dušu, koja je tom životu davala čar i plodnost. Dobro je da se malo zaustavimo kod tog skrivenog izvora, kod ove žarke ljubavi, koja objašnjava sve ostalo.

Poglavarica iz Lisieux-a nije poznavala polovičnosti u davanju same sebe. Njena ljubav nije htjela znati za granice, te je kadkada ižarivala sveti žar. Jednog je dana čula nešto žalosno protiv vjere i vidjeli su je kako drhćući ponavlja s indignacijom i bolom: "O, ne ljube dragog Boga, ne ljube ga".

Pod kraj svoga života rekla je:

"Htjela bih ljubiti dragog Boga kako se sam ljubi".

Mogla je dakle povući druge, da punim jedrima zaplove na ovaj put velikodušne ljubavi, kao što je najprije učinila sa Terezijom i svojim sestrama.

"Naša se raspoloženja veoma često mijenjaju, piše ona Celini dok je još bila u svijetu, ali neka se naša ljubav ne mijenja i neka igla našeg kompasa bude nepromjenljivo okre-

nuta prema središtu božanske ljubavi. Nije važno hoće li naša duša biti žalosna ili vesela, nemirna ili smirena, ako smo naše poglede okrenuli prema nebu, ako uvijek imamo pouzdanja, ako prezremo sve zemaljske stvari."

Ili:

"Ah, šta su svi naši osjećaji i naše lijepe misli. Ništa, apsolutno ništa... ostanimo samo u miru, "očiju uprtih u svetu Goru, odakle će nam doći pomoć". Promatrati Isusa i ljubiti ga, u tom je sve. To je nebo na zemlji prije nego dodje nebo u nebu".

Njen veliki duh vjere držao je njen kompas uvijek okrenut prema tome polu. Promatrajmo je opet, kako za vrijeme očeve bolesti tješi svoju dragu Celinu:

"Mislim, da je dragi Bog divan prema nama... Njegovi su nam putevi sakriveni, ali njegova dobrota prodire kroz sve koprene".

"Ima u našem životu velikih oluja i koje su dugo trajale, Ali su munje, umjesto da nas unište, osvježile naše duše. Blažene munje, koje nam pokazuju ništavilo svega prolaznoga.

"O, Celino moja, budimo svete, nije to tako teško. Jedino ljubav vrijedi.

Nakon smrti toliko ljubljenog oca, ona se obraća onoj, koja je bila andjeo njegove iskušavane starosti:

"Jest, tata je u nebu! Koje li riječi, kakvog li budjenja za tog jadnog taticu i koje li utjehe za nas!

"Mi smo kao i on, blažene smo i ovo je ostvarenje onih lijepih riječi iz Svetog Pisma:

pravednik koji koraca u jednostavnosti ostavit će iza sebe blaženu djecu. Mi sada plačemo jer nemamo ništa drugo da izrazimo svoju bol i radost, ali dragi Bog dobro vidi, da osjećaje svoga srca izražavamo više u pjesmi radosti nego u bolnom jauku. I ta mu se pjesma dopada, ona ga slavi i ova melodija uvećava nebesku radost našeg dragog oca. On nas promatra odozgo, a Gospodin mu bez sumnje govori ono isto što je andjeo Rafael rekao starom Tobiji: Ti ćeš se radovati u djeci svojoj, jer će svi biti blagoslovljeni i jednog će dana, kao i ti, svi biti sjedinjeni u Gospodinu.

"Celino, zahvali dragom Bogu za dar vjere, kojeg je u tako obilnoj mjeri ulio u nas. Gledamo lijes, a vidimo prijestolje slave. Nalazimo se u prisutnosti smrti, a vječni život nas okružuje sa svih strana.

"Zbogom, mila moja, sama ti pišem, ali ti shvaćaš naša srca, koja su u ovim bolnim časovima potpuno sjedinjena s tvojim. Sestra Terezija rekla mi je jutros: Ne, ja ne bih mogla pisati Celini. A njen produhovljeni i duboki pogled jasno je kazivao, da se uzvišeni osjećaji njene duše zaista ne mogu izraziti. Ah, Celino, shvati nas!"

Govorilo se o jednoj mladoj redovnici za čije se zvanje sestra Marija od Presvetog Srca mnogo interesirala i koja je radi zdravlja morala napustiti samostan.

"Kako to, govorili su, da je "kuma" kao napustila na nebu svoju malu štićenicu".

"To su tajne odozgora, odgovorila je naša Majka, mene to ne sablažnjava".

Ona se štaviše nije iznenadila, što je lišena nevidljive prisutnosti svoje drage starije sestre nakon njene smrti. Kad su joj neki izrazili svoje iznenadjenje radi toga, odgovorila je:

"Ja je uopće ne želim. Zašto bi ona učinila više nego mala Terezija? Zar je ona moćnija? Tako mora biti. Zašto da želim nešto drugo? Znam da je ona sretna, to mi je dovoljno."

Svojim je kćerima željela isto raspoloženje:

"Osjećate li kraj sebe malu Tereziju?pitala bi.

Upitana je odgovorila, da je sigurna u njenu prisutnost, ali da je ne može osjetiti.

"Da ste mi rekli obratno, odgovorila bih, da nije istina. Ni ja je ne osjećam. Kako je nebo puno tajna!"

Zatim se razgovor nastavio o onima koji su nas ostavili i naoko promijenili svoj stav prema nama. Sestra joj je spomenula primjer g. Martina, koji je toliko volio svoju Mariju i koji izgleda nije olakšao njenu bijedu, kada je jedanaest godina sjedila nepokretna u jednom naslonjaču.

"Kako je to istinito, odgovorila je Majka Agneza od Isusa, ali poštedio nas je od jednog velikog zla: od grijeha..."

Zadnjih je godina bila umorna,jedne večeri kazali su joj:

"Zaista, Majko, mora da vam dragi Bog pomaže, kad stignete toliko toga napraviti preko

dana."

"O, svakako, pomaže mi, ja to osjećam i dirnuta sam. Kadkad mi je kao da ga vidim."

Tada joj je jedna sestra malko zlobno kazala:

"Naša Majka ima sada ekstaze",

Ona je blago odgovorila:

"Ne, to je čista vjera, ali ipak k a o d a g a v i d i m.

Pričali su joj o strašnim klevetama protiv Pape i dodali:

"Kako mogu govoriti takve stvari o tome svecu, koji je tako blag, tako dobar?"

"A Isus, upadne ona, zar nisu i njega klevetali, kad su kazali da je opsjednut od djavla?"

Kad je jednoj redovnici zaprijetila teška operacija i kad su stali oko nje kukati, ona je smjesta prekinula jadikovke:

"Ne treba se nagadjati s dragim Bogom;sve što On dopusti skriva u sebi milosti."

Ili opet:

"Dragom Bogu se ne smije nikad praviti kiselo lice".

Odmah iza rata, kad je vladao potpuni kaos, ona je uskliknula:

"U kakav se vrtlog bacila jadna Francuska!"

Netko je primijetio: "Pa zašto dragi Bog ne da da preplavi njegovo milosrdje, kako je kazao sv.Pavao, umjesto da pokazuje svoju pravednost kažnjavajući ljude?"

"Pustite, dragi Bog to dobro radi, odgovorila je ona, On dosiže do dna srca i tamo se dešavaju divne stvari, usprkos strogog naličja, vjerujte.

Jednom se poveo razgovor o opoziciji na koju su u početku naišli, kad su planirali da se izgradi bazilika. Majka Agneza od Isusa je zaključila:

"Tako će biti sa svim našim brigama. Dragi Bog divno uredjuje sve stvari. Htio je da bazilika bude povišena, i kakvo je divno mjesto ukazao! On uvijek sve napravi na našu najveću sreću".

x x x

Istim je duhom vjere obavljala svoje pobožne vježbe. "Na šta mislite za vrijeme Mise, pitali su je.

"Na ništa naročito, odgovorila je. Tada sam daleko od zemlje, kraj dragog Boga, u miru; u jednostavnosti se sjedinjujem sa svetom Žrtvom. Isto je tako kod svete Pričesti; mislim, da je to tajna vjere."

Pod kraj svoga života pripremala se na sv. Pričest ovim zazivom sv. Margarite-Marije: "Bože moj, jedino moje i sve moje, Ti si sav za mene i ja sam sva za Tebe."

Kadkada, pod zahvalom iza sv. Pričesti, ona je kao brižna pastirica mislila za svoje malo stado i pitala se: Šta se dešava u svim tim dušama? I završavala je ovom molitvom: Moj Isuse, stavi u sva naša srca osjećaje koji Ti se svidjaju.

Živjela je u neprestanom sjedinjenju s Bogom, bez ikakve nutarnje ili vanjske nategnutosti. Jedna njena kći joj je povjerila:

"Kadkada bi čovjek rekao, da ste živjeli s našim Gospodinom, toliko je Evandjelje za vas živo i puno svijetla". A ona je odgovorila:

"Pa ja živim s Njime svaki dan, istina je".

"Često, priznala je, ja mu govorim: Moj Bože, uzmi me iz ovog progonstva... Ne zato da ne bi više trpjela, nego žedjam za dragim Bogom."

To stapanje njenog bića s Božanskim oslobadjalo ju je ljudskoga i zato je bez straha mogla kazati:

"Cijelo moje srce pripada dragom Bogu i zato me zaista možete ljubiti."

Jednom je na originalan način pozvala na neprestanu intimnost s Ljubljenim:

"Zadnji puta nas je jedna posve mala školjkica poučila o nutarnjoj sabranosti.

"Otvarajući je s mukom, jer se veoma opirala, kazala sam samoj sebi: Ovo je veoma čvrsta školjkica, čovjek ne bi rekao da je tako daleko od mora. Ona mi je dala veliku pouku, da se dovoljno napunim vodom sabranosti, kako bih mogla snažno kao i ona odoljeti brigama i različitim dogadjajima u danu, svemu onome zbog čega bih mogla izgubiti ovu kapljicu vode dovoljnu da me sjedini s dobrim Bogom u očekivanju da se s radošću otvorim novim valovima milosti, koji me čekaju u časovima molitve."

Ona ovim riječima izlaže svoj način molitve:

"Za mene nikad nije molitva pusta,unatoč rastresenosti i suhoće, jer sam uvijek svjesna, da po njoj dragi Bog uljepšava našu dušu, ako smo si kao preludij preduzeli da izvan časova molitve vršimo redovničke kreposti, naročito poniznost, sestrinsku ljubav i vršenje pravila. Da, drage moje Sestre, ako budemo imale ovu svadbenu haljinu, Gospodar kuće će nas lijepo dočekati u času Njegove svečanosti ljubavi. Uostalom, taj se čas rože protegnuti na cijeli naš život, jer mi nismo došle u Karmel da molimo samo dva sata dnevno, nego zato da daleko od svijeta nadjemo samoću, koja bi nam omogućila neprestanu molitvu.

"... Ostati vjeran Isusovom svijetlu,kojeg nam daje kad On to hoće, u tome je prava molitva, neprestana i neophodno potrebna molitva. Ostalo je kao dodatak. To je počinak kraj dragog Boga, ali i vršenje naših Pravila. U tim časovima mi idemo tamo gdje se Isus nalazi za nas; ne će biti drugdje, jer se i On podvrgava pravilu, ali mu je posve slobodno, da nam u nekom drugom času dade više milosti.

Evo, što ja shvaćam kao molitvu i što,umjesto da mi bude teško bno, izgleda lako kao disanje punim plućima. To je "naš kruh" to je naša posebna milost i usudjujem se pomišljati, da je to takodjer bila posebna milost svete Obitelji u Nazaretu i Isusova u Njegovom javnom životu. "Moj me Otac nikad ne ostavlja sama, rekao je On, jer uvijek činim što mu je po volji". O, kako je savršeni uzor molitve Onaj o kojem govorim! Pokušajmo se dakle i mi uvijek svidjati našem nebeskom Ocu, kako bismo u v i j e k uživale u Njegovoj neiskazanoj prisutnosti..."

Ona je sama najvjernije prisustvovala svakodnevnim propisanim satovima zajedničke molitve. I kao sedamdesetgodišnjoj starici činilo joj je veselje da u jutro dodje prva u kor na Veni sancte Spiritus, i unatoč silnog posla uvijek je našla vremena za večernje razmatranje. Pazila je, da njene kćeri vode jednaku brigu o tome. Jedna je od njih molila, da u to vrijeme smije prepisivati tekstove, što su joj koristili za dušu.

"Ne, ne dozvoljavam vam, odgovorila je ona čvrsto, bolje je stajati u molitvi kao "mumija" pred dragim Bogom, nego prepisivati lijepe misli. Naša Majka, svete Terezija nije to očekivala od nas kad nas je obavezala na razmatranje".

Ona nije u njoj tražila duhovne slatkoće za samu sebe. Jednom su je upitali: "Imate li utjehe za vrijeme molitve, Majko?"

"Ne uvijek, ali ja vršim svoju dužnost,eto! Ne uzimam druge knjige osim Evandjelja. U njemu ima scena za koje mi se čini da sam ih vidjela i doživjela, toliko sam ih promeditirala.Kadkad recitiram Credo i, napokon, veoma sam sretna kraj dragog Boga."

U teškim časovima crpla je u molitvi utjehu i smirenje.

"Jeste li se uplašili, kad ste ustanovili da nigdje nismo sigurni, pitali su je nakon jednog bombardiranja.

"Nikako, odgovorila je ona. Zašto bi se bojali? Zar nismo u Srcu dragog Boga? Ipak sam -večeras bila u tjeskobi, kad sam mislila na rat, jer mislim da nismo vidjeli sve. Ali za vrijeme molitve oslobodila sam se žalosti moleći polako

i meditirajući Očenaš. Često na ovaj način krijepim svoju molitvu; kadkad molim Credo, kadkad Salve Regina. Da znate, kako mi to umiri dušu!"

Revno meditiranje Evandjelja divno joj je otkrivalo neizmjerna blaga očinske i milosrdne ljubavi. Jednom se spontano povjerila kardinalu Vico u jednom pismu:

"U srijedu sam završila duhovne vježbe. Nisam imala nikakve duhovne utjehe, ali istina je da je ni ne želim. Vrijeme u ovom životu je vrijeme borbe i trpljenja; doći će jedno drugo vrijeme, kada ćemo otpočivati u radosti. Jutros sam ipak osjetila istinsku ljubav prema dragom Bogu. Bilo je to dok sam slušala pripovijest o čistoj Suzani i Evandjelje o ženi preljubnici. Samoj sam sebi kazala: O, kolike li dobrote Božje! On ne može drugačije nego priteći u pomoć oklevetanoj nedužnosti; ali nije to sve, evo ga, kako pritiče u pomoć i pravedno osudjenoj griješnici. Dakle, s koje god Te strane gledam, Bože moj, uvijek si sama ljubav i milosrdje. Kako da se potpuno ne pouzdajemo u Tebe? Pišući ove redke još sam uzbudjena od toga utiska."

Na Sveti Četvrtak ona ponovno podvlači to milosrdje u slijedećem nagovoru:

"Otvorila sam Evandjelje i oko mi je palo na ove riječi: "Bili su na putu, uspinjući se prema Jeruzalemu, i Isus je išao pred njima, i njegovi su ga učenici drhćući slijedili".

"Zar ne slijedimo kadkad i mi drhćući Isusa, kad znamo da nas vodi na Kalvariju? Ali budimo mirni, Njega to drhtanje ne vrijedja; ono što bi ga uvrijedilo, to je naše odbijanje da ga slijedimo.

"Uostalom, ako su učenici drhtali, bilo je to, izuzevši Jude, više iz ljubavi nego iz straha. Oni su ljubili svoga Učitelja i drhtali su od straha znajući da je u opasnosti. Ako su ga nekoliko dana kasnije svi napustili osim Ivana, koji se vratio podno Njegova križa, čini se gotovo, da im je On u svojoj neizmjernoj dobroti savjetovao da se razbjegnu. Zar ne čitamo u Muci riječi našega Gospodina, koje je rekao neprijateljima u Vrtu Agonije: Ako mene tražite pustite ove da idu. On je napokon znao, da u dnu njihovih srdaca živi nepokolebiva privrženost prema Njemu. On im je oprostio i uvijek ih ljubio.

"Kako je ukorio Petra nakon njegova grijeha? Jednostavni pogled, koji je izazvao njegovo kajanje i njegove suze ljubavi. Kasnije, kao naknadu za trostruko nijekanje, samo je tri puta upitao ljubi li ga. Apostolima je rekao: Mir vama!

"O, drage moje Sestre, molimo Isusa, ne da ne drhćemo pred patnjom, pred izvjesnim dogadjajima, - jer nam je možda to poniženje korisno - nego da ga uvijek u stopu slijedimo i, ako je naša slabost tako velika da na čas pobjegnemo, neka učini da naše srce ostane sjedinjeno s Njime, na našim usnama ostane molitva puna pouzdanja i da mu se vratimo bez oklijevanja. Nemojmo nikad sumnjati u Njegovu ljubav i milosrdje. Jedino bi to ranilo Njegovo Srce, kaže naša sv. mala Terezija.

"Vjerujem, da je jedino sv. Toma zadao pravu bol našem Gospodinu, kad je posumnjao u Njegovo uskrsnuće. Zato je jedino njega istinski ukorio, ali kako se i ovdje osjeća ljubav dobrog Učitelja."

Jednog je dana učinila ovu refleksiju o Očenašu:

"Kako je dobar naš Gospodin! Mogao je da grijeh uopće ne spomene, ali je znao da ćemo ga uvijek vrijedjati, zato nam je dao da govorimo: Oprosti nam grijehe-naše. I nas sili da drugima opraštamo: Otpusti nam, kako i mi otpuštamo".

Dok su boravili u kripti Bazilike, opasnost je bila tako velika, da su svećenici organizirali devetnicu klanjanja pred sv.Ciborijem, koji je jedva bio osvijetljen. U toj prisilnoj poluta-mi, u kojoj su boravili danju i noću, Majka Agneza od Isusa uputila je svojoj Zajednici ovu zapovijed:

Drage moje Sestre,

"Ponavljam vam, idite što bliže izloženom presvetom Sakramentu, ali, rekla bih ponizno.

"Jutros, gledajući onaj mali Ciborij na oltaru, sjetila sam se na jedno mjestance kraj Lisieux-a, koje se zove "Mali dobri Bog". Tada sam rekla samoj sebi: Ovdje se zaista nalazi "Mali dobri Bog". Ovo nije Bog osvete, nego Bog čiji nas sam izgled poziva da se s pouzdanjem bacimo pred Njegove noge, na Njegovo Srce puno milosrdja i koje u ovom času ima puno smilovanja prema nama.

"Podjimo dakle tom "Malom dobrom Bogu", koji je uzeo taj nejaki izgled samo da nas još više privuče k sebi."

Vaša Majčica

U zadnjim mjesecima svoga života uvijek je izražavala istu misao apsolutnog pouzdanja:

"Dragi Bog ne traži drugo nego da nas obas

milostima... Nanosimo mu bol, kad ne vjerujemo dovoljno u to."

\+ + +

Već smo govorili o njenoj velikoj pobožnosti prema sv.Licu našega Gospodina. Tokom svoga života sve se dublje vezala uz bolna otajstva Spasiteljeva. Godinu dana prije smrti prekinula je bolničarku, koja joj je čitala Muku:

"Sad bolje razumijem patnje našega Gospodina, kad sam stara...

Uranjajući u meditacije o Muci crpla je iz njih sok ljubavi. Tako je 1915 na Sveti Petak kazala:

"Već se nekoliko mjeseci mnogo brinemo za žalosne ratne dogadjaje. Naročito sažaljujemo jadne ranjenike; srce nam se steže kod pomisli na njihove patnje i s razlogom govorimo, da su oni naši branitelji i spasioci, jer umiru za nas.

"Mislimo i na to, da su rat i njegove strahote kazna za grijeh i mi oplakujemo grijeh, htjeli bismo ga uništiti u sebi i na cijeloj zemlji.

"Neka se danas naši pogledi zaustave na jedinoj Žrtvi, koja može uništiti grijeh i njegove posljedice, na Isusu, Spasitelju cijeloga svijeta, koji nije branio našu zemaljsku domovinu niti nas oslobodio ljudskog jarma, ali je zato pustio da ga izrane i okrutno ubiju, da ne padnemo u pakao, pod Sotonin jaram, da nam vrati našu nebesku Domovinu, koju smo bili zauvijek izgubili.

"Oni, koji brane tlo zemaljske domovine ne

snose odgovornost za svoje zločine; njih gleda Bog s udivljenjem, ako ostanu uvijek ljudi i ako su u svom srcu vjerni. Sveta je ona uzrečica: Kad poginu pobjednici i pobijedjeni, pali su slavno na polju časti.

"Ali u času svoje žrtve Isus je umjesto pohvala slušao pogrde i poruge.

"... Njegova božanski nedužna duša preuzela je tako rekuć na sebe prokletstvo, koje je bilo nama namijenjeno, i da bismo mi ponovno postali djeca Božja, On je podnio kušnju da bude ostavljen.

"Približimo se tom slatkom Isusu, Žrtvi za griješnike u koje i mi spadamo, podijelimo s Njime Njegovu neizmjernu žalost i gorku patnju, naročito strašnu agoniju Njegova Srca, jer kolika je bila Njegova tjeskoba, kad je u Maslinskom vrtu vidio, da će se mnoge duše, usprkos Njegove smrti predati djavlu, njegovim djelima i njegovom paklu.

"Vidite, šta osjećamo kad nam govore o gubitcima Francuske: Toliko uzaludno prolivene krvi... uzdišemo mi.

"Šta je dakle učinio naš Gospodin, da bi mogao podnijeti strahovitu pomisao o uzaludnosti svoje žrtve za tolike nevjerne duše? Koliko li je otajstvo neuspjeh jednog Boga! Možemo li shvatiti zašto nije mogao sakupiti oko sebe ljude svih stoljeća u jednom neizrecivom osjećaju zahvalnosti? O, ne, bilo je pisano, a Isus se sjetio toga za vrijeme svoje Muke: Udarit ću pastira i ovce će se razbježati.

"Kako je naš božanski Pastir neshvaćen! Kako ga malo ljube! Kako ga izbjegavaju i kad

nije progonjen. Ali koje li sreće za nas, kad pismo nastavlja: Ispružit ću ruku nad malenima. Maleni znači bez sumnje ponizni."

Majka Agneza od Isusa trpjela je u duši, jer su ljudi odbacili otkupiteljske milosti. U intimnom razgovoru s jednim njenim djetetom izmakle su joj ove riječi:

"Kako je žalosno, što se toliki grješnici gube, i kako mi se dragi Bog smili! Skoro bih kazala... Molimo za Njega..."

Jednog dana, kad je već bila bolesna, promatrala je Kalvariju, što se nalazila u samostanskom dvorištu i rekla je:

"Križ... Dragi Bog je učinio divnih stvari. Ništa ne možemo kazati o životu našega Gospodina, prelijepo je to..."

Pismo, koje je pisala 30. ožujka 1941. i u kojem se obraća svojoj starijoj sestri, koja je nedavno preminula, živo izražava ove osjećaje:

Sestra Marija od presvetog Srca, medju nebeskim serafima.

"Ti si u nebu, draga moja Marijo i sad vidiš i ono najintimnije u mojoj duši. O, ne, nisam te izgubila, naprotiv. Ali ipak ti želim napisati jedno malo pisamce na kraju mojih duhovnih vježbi, drugih po redu nakon tvog odlaska u vječnu domovinu (pročitaj ovo pismo Tereziji).

"Uvijek te čujem kako mi govoriš naglaskom, kojeg ne mogu ponoviti: O, kako su naša srca odcijepljena od zemlje! Tvoje je potpuno otrgnuto, a kod moga treba prekinuti još jednu nit, ali samo nit, veoma tanku, čini mi se. Ne ću ti ob-

jašnjavati zašto, ti vidiš i znaš bolje nego ja.

"Jest, ti vidiš i vidiš me, kako nekoliko puta na dan, kad god mogu, idem vrtnim puteljkom u Getsemani.

(Tako se zvao otočić na riječnom rukavu, koji je prolazio kroz vrt, gdje je bilo smješteno nekoliko kipova andjela iz Križnog puta izvan bazilike i jedna grupa, što je predstavljala našega Gospodina u agoniji i andjela kako ga tješi.)

"Tamo kleknem do nogu našega Gospodina i na čas naslonim ruku na Njegovo Srce govoreći: Neka dodje kraljevstvo Tvoje! Neka bude volja Tvoja kako na nebu tako i na zemlji. I želim da to bude uime ovog jadnog svijeta, koji je danas poremećn, jer se na žalost udaljio od "Onoga koji mu može dati mir".

"Već nekoliko dana, čineći tako i gledajući našega Gospodina u lice, govorim mu kao da ga zaista vidim: Dosadjujem li Ti ponavljajući uvijek istu stvar? Zaista sam si željela odgovor, i te večeri pod molitvom, dok sam otvarala Evandjelje na sreću, naišla sam na ove riječi: Netko me je dodirnuo, jer sam osjetio kako je snaga izašla iz mene. O, kako sam bila ganuta i ohrabrena da ga se dotaknem što češće, kako bi često izišla iz Njega snaga za svetu Crkvu, za jadne grešnike, za Zajednicu, za sve.

"Vraćam se svome hodočašću. Prije nego podjem iz Getsemanija nikad ne propuštam da ne dodjem do andjela, što predstavlja Veronikin rubac. Pomilujem tri puta sveto Lice: jednom za Tereziju, jednom moja Marijo u tvoje ime, a jednom za sebe.

"Kad polazim iz tog pustinjačkog skloništa idem na Križni put, kojeg obavljam za nekoliko časaka.

"... Mislim, da su časovi Isusove Muke vječni i da su postavljeni na nebu kao veliki znak ljubavi i zahvalnosti svih izabranih i kao slava našega Gospodina. Teško je izraziti ovaj duboki osjećaj kojeg proživljujem.

"Nikada se ne umaram moleći Križni put. Od mog Jubileja on je utjeha i snaga moga života. Drugog dana iza moga Jubileja, 9. svibnja 1934, točno prije sedam godina postavili su u vrtu ove lijepe kipove. Ovo je sigurno najdragocjeniji dar kojeg sam tada dobila.

.....

Još prije Mise i u svako doba žurila se na Križni put, kao što se Magdalena žurila na grob. Tako je radila sve dok nije pala u krevet.

Da utješi jednu svoju kćerku, koja je fizički bila teško iskušavana, precizirala je god. 1943. način kako obavlja svoj svakodnevni Križni put:

"Na svakoj postaji kažem s pogledom punim ljubavi: Blagi i ponizni Isuse! Pred postajom na kojoj je i Blažena Djevica Marija nadodajem: Blaga i ponizna Marijo! Zatim detaljno opisuje svoje misli pred svakom postajom, na pr. pred dvanaestom:

"Blagi i ponizni Isuse! Blaga i ponizna Marijo! Koji ste s toliko blagosti i poniznosti prihvatili ona tri sata Muke, učinite srce moje po Srcu svome."

Ovako bi završila Via crucis:

"Blagi i ponizni Josipe, blaga i ponizna Terezijo, vi svi blagi i ponizni u nebu, učinite srce moje po srcu svome. Ali misleći na Zajednicu najčešće bi govorila u množini: učinite srca naša po srcu vašem.

Ako je Isusa slijedila na Kalvariji, vidjeli smo da ga je isto tako zaljubljeno slijedila i u Evandjelju.

"Kada budem u nebu, govorila je, molit ću Isusa da mi se pokaže kakav je bio na zemlji."

Čekajući na to klanjala mu se pod euharistijskom koprenom i neobično se radovala kad je vidjela presveti Oltarski Sakrament izložen u kapeli, više nego kad je bio u posebnom oratoriju, jer su mu se tada i vjernici mogli pokloniti.

Konačno je ovdje na zemlji voljela promatrati Isusa kao pobjednika nad smrću u otajstvu Uskrsnuća. Povjerljivi dnevnik namijenjen njenim dvjema sestrama završava otkrivanjem njenih osjećaja prilikom lijepih uskrsnih blagdana:

"Od kad sam u Karmelu, "ovaj blagdan nad blagdanima", "ova svečanost nad svečanostima" potresa moju dušu. Veliki napori Svetog Tjedna, pjevani oficij, koji se na uskrsnu nedjelju pjeva u dva sata u jutro (u ono je vrijeme bilo tako) ne umanjuje moju vrhunaravnu sreću naprotiv. Ta je strogoća kao neki zaostatak progonstva, koji uvećava snagu i čar božanskog.

"Sigurna sam, da čitanje "Liturgijske godine", koja s izuzetnim shvaćanjem tumači sjaj ovog otajstva, mnogo doprinosi ovom raspoloženju.

"Svake godine, kod pjesme Exlutet moje srce zaista kliče. Priznajem, to je milost, ali konačno "sve je milost", čak kad se ništa ne osjeća ni na Uskrs ni na koji drugi blagdan. Dragi Bog ima svoje planove i moramo ih sve slaviti u duhu vjere, čekajući nebeski blagdan u vječnoj ekstazi."

Terezijina "Majčica" ostala je vjerna običaju, da se svake večeri prije spavanja ponovno prikaže kao žrtva milosrdnoj Ljubavi. Dopunjavala je to malim"rubrikama", ljupkim kao sve što je činila, - i molitvom koju smo već spomenuli, dodajući:

"Stvori mi čisto srce, Bože moj. Čuvaj nas, Gospodine, kao zjenicu oka svoga - i dodala bi svoj uobičajeni uzdah: Isuse blaga i ponizna Srca".

U dirljivom pismu Sestri Mariji od Presvetog Srca u nebo, iz kojeg citiramo odlomke, dodala je i ovo:

"U tvoje vrijeme, moja Marijo, u vrijeme tvoje teške bolesti, govorila sam: "Ona koju ti ljubiš bolesna je... A zatim da ga dirnem i pokažem mu da se pouzdajem u Njega, dodala bih: Hvala Ti, moj Isuse. Danas to isto govorim za Francusku."

Ta sestrinska poruka završava ovim riječima:

"Draga moja sestrice, sutra na večer završavam svoje duhovne vježbe. Jutros, u nedjelju, kod sv.Pričesti dobila sam jednu malu milost, koju ću ti povjeriti. Osjećala sam, da mi je srce... tako ispražnjeno od svega stvorenoga, da sam si kazala: Ovo bez sumnje znači čisto srce. Bila je to neka blistava praznina,

Tada sam pomislila, da je moja svakodnevna večernja molitva uslišana, da mi je Isus stvorio zaista č i s t o s r c e.

"Ljubljena moja Marijo, draga moja Terezijo, bdijte nada mnom i budite mi uvijek sve do smrti tako blize kao što ste danas.

"Molim dragog Boga, da uveća vašu nebesku radost dok budete čitale ovo pismo."

Vaša Paulina, Sestra Agneza od Isusa.

Ne ćemo se zaustavljati kod njene pobožnosti prema Blaženoj Djevici, koja se i njoj u zoru njenog života nasmiješila i koja ju je privukla na blagoslovljenu karmelsku Goru.

Nakon duhovnih vježbi 1942. molila je svaki dan 3 dijela krunice.

"Kako nadjete vremena, pitali su je,kad ste toliko preopterećeni i neprestano vas traže?"

"Dragi Bog mi je dao ustrajnosti, odgovorila je. Osjećam da je Blažena Djevica zadovoljna. Ona mi to uzvraća i pomaže mi u mnoštvu poslova na jedan nevjerojatan način,naročito da se uzdignem iznad sitnih patnja. Uživam potpuni mir."

Zadržat ćemo se još samo na njenoj pobožnosti prema velikom Učitelju naroda. Svaki dan je čitala izvadke iz njegovih poslanica.

"... Kako je sveti Pavao veliki svetac, uskliknula je, tako revan i ponizan. On nije zaboravio da je sagriješio i podsjeća na to: "Progonio sam Kristove vjernike". Veoma volim svog svetog Zaštitnika."

+

Lako je predpostaviti, da ako je Majka Agneza od Isusa potpuno otvarala srce Božanskoj ljubavi, isto tako nije zanemarivala ni onu drugu zapovijed, koju je Gospodin poistovjetio s prvom: sestrinsku ljubav. Na kraju njenog života mogli su joj kazati kao što su govorili učenici sv.Ivana: Zašto nas uvijek podsjećaš na tu zapovijed. S njom je uvijek završavala svoje materinske homilije i uzimala je kao znak da je jedna duša na dobrom putu. Uzet ćemo nasumce nekoliko njenih misli:

"O, kako je dragi Bog dobar, što nam daje prilike da se vježbamo u blagosti, poniznosti i strpljivosti; to nam pruža nova iskustva koja bi nas morala otrgnuti od zemlje i da očekujući nebo budemo sretni samo kad se vježbamo u djelotvornoj ljubavi, koja sve nadomještava.

"Ovaj blagoslovljeni Karmel mora biti našem Gospodinu nova kuća iz Betanije, još ugodnija od prve, jer Marte ne zavidjaju Marijama, trudeći se da sve budu i Marte i Marije ujedno, da služe i ljube Onoga koji nam svima u tajnosti dijeli neprocjenjive darove.

"... Sigurna sam da ćemo se sve više koristiti neprocjenjivim darovima, koje nam pruža zajednički život. Ako nas i poziva na mučeništvo to je zato da uberemo palmu.

"Budite sigurne, da najsretnije u Zajednici nisu one koje na izgled uživaju potpuno povjerenje svojih poglavara, ni one koje blistaju svojim talentima, ni one koje imaju utjehu da slijede Pravila, pa ni one koje privlači siromaštvo, šutnja i pokora. Ne, najsretnije su ipak one koje su istinski umrtvljene,t.j. one koje imaju najviše ljubavi u najmanjim svo-

jim postupcima pa čak i u mislima o bližnjemu, jer se traži heroizam da se postigne taj ideal djelotvorne ljubavi, koji je nagradjen najčišćom srećom."

Podsjetila je na Terezijin primjer:

"Kad je naša mala svetica dolazila na rekreacije nije dolazila sebi za zabavu nego da zabavi svoga Ljubljenoga ispunjavajući ljubav prema bližnjemu, novu zapovijed i postižući tako da ga sve više ljubi, do neizmjernosti. Tada je u njenu dušu ulazila božanska sreća, to dublja što je njeno odricanje bilo veće i iskrenije, ili bolje reći, ona je već u ovom životu ušla u radost svoga Gospodara."

Ljubav Majke Agneze od Isusa zračila je iz cijelog njenog vanjskog bića. Cijeli je život, sve do najdublje starosti sačuvala one dražesne manire, one geste pune ljupkosti, u kojima nije bilo ništa izvještačeno, jer je to bila njena narav. Tome su doprinosili i njen mali rast i okretnost; činilo se kao da "leti" s jednog mjesta na drugo jedva ga dodirujući, ali sve je nadzirala i kamo god je dolazila donosila je sa svojim smješkom tračak sunca. Bila je duša kuće, tako da su vrijeme njenih duhovnih vježbi nazivali "pomrčina".

Veleč. otac Martin, utemeljitelj Misionara i Oblatkinja sv.Terezije od Djeteta Isusa, nakon jednog od svojih čestih putovanja u Lisieux kad je imao priliku da je vidi, piše jednoj Karmelićanki:

"Već je osam dana kako sam vas ostavio, a utisak kojeg sam ponio još mi je uvijek jednako snažan, t.j. da sam susreo neizmjernu dobrotu.

"... Kakav mi je utisak ostavila ta draga Majka Agneza! Ona ima sasvim naročitu draž, koju joj je dao dragi Bog i koja tako privlači, da ne znam što ne bih učinio za nju."

Znamo na kakav se divan način sv.Terezija nadvijala nad karaktere svojih novakinja, igrajući se zvrkom ili predlažući igru školjkom za one koje je trebalo predobiti na tako djetinjast način.

Njena "Majčica" nije postupala drugačije sa starom "kuglašicom s brda Karmela", koju je podgrizala strašna bolest, lupus, koji joj je izjeo lice, što je ona uostalom podnosila s divnim i strpljivim predanjem.

Vidjevši na primjer u jednom časopisu ljupku glavicu djeteta pokrivenu kapicom, izrezala je i dala bolesnici s ovom ceduljicom:

"X... je malo djetešce dragog Boga. Ovo je slika njene malene dušice pune pouzdanja. Lupus joj je dobro skriven ispod kapice predanja.

Drugi put joj je poslala jednog crnčića s ovom devizom:

"Ja idem u nebo, Terezija me vuče."Crna sam ali lijepa" po trpljenju. To je Isus rekao."

Ili opet sidro na kome je pisalo: "Usprkos moga lupusa ja živim u svetom ufanju, koje se ne će postidjeti."

Jadna si je Sestra napravila mali album od tih materinskih poruka, koje su na njen križ sipale cvijeće radosti.

Jednoj drugoj bolesnici, kojoj je svaki

dan slala po jedno pismo, da je podržava izdaleka, pisala je:

"Ja se sva utapljam... Ali još mi je glava iznad vode da vam mogu povikati: Hrabro! Koje li sreće kad se za nekoliko dana vratite u karmelsku domovinu, očekujući onu nebesku."

Ova je dobrota bila zaogrnuta ljupkošću. Jednog se dana vraćala iz vrta držeći u ruci dugački klas žita i reče s vragoljastim izrazom mašući njime po zraku:

"Gledajte, visoka sam kao poljska trava! Ništa više nego trava!"

Ostvarila je ono o čemu je nekad pisala:

"Duša nema starosti, kao što mala golubica ne može imati bore".

Osjećala je nagonsko gnušanje prema svemu što je pretenciozno bilo to u riječima bilo u pisanju ili štivu i borila se protiv toga kod svojih kćeri. Kad je čula kako govore o jednoj poglavarici nazivljući je "redovnicom velikog stila", rekla je:

"O meni se to ne bi moglo uvijek kazati. Uostalom ni ne držim do toga. Nije se mogla svladati da ne kaže: To je tako ružno!

Njena jednostavnost uostalom, daleko od toga da skriva njene odlike samo ih je uzvisivala. Jedan je redovnik rekao za nju:

"U rijetkim časovima - bili su to časovi Preobraženja - kad mi je bilo dano da joj se približim, naročito sam osjetio, kušao, isprobavao njenu divnu dobrotu,njenu nezaboravnu finoću.Sve što sam od nje čuo neusporediva je milost".

S e d m o p o g l a v l j e

UZOR I APOSTOL DUHOVNOG DJETINJSTVA

Poniznost i nutarnje siromaštvo.- Pouzdanje i predanje.- Jednostavnost.- Vjernost staleškim dužnostima.- Odgojiteljica duša.

Sveta Terezija od Djeteta Isusa kazala je sve što je morala svojoj "Majčici". Ova se sa svoje strane napajala do dna naukom svoje ljubljene sestre. Doživljavala je i širila.

Ona je kao temelj svoga duhovnog života postavila smireno uvjerenje o ništavilu svih stvari i svom vlastitom ništavilu.

"Kad biste znali, povjerila je, kako je moje srce nenavezano na zemlju i, rekla bih u potpunoj istini, otkad sam pokušala odbaciti mnoge, gotovo sve stvari, da ne bi otežale njegov lijet prema Bogu.

"Sve što je prolazno, nije ništa, ništa... O, koliko mi ova riječ pomaže".

Ali iza tih časova svijetla dolazili bi časovi mraka i "napasti čak protiv pouzdanja u Boga" tako da je osjetila, kako sama kaže, "neopisivu tjeskobu". Tada bi jecala:

"Katkada sam prisiljena da "uzdišem" onu riječ iz Nasljeduj Krista: Pogledaj, Gospodine, moju nemoć i moju slabost, koja sve pokazuje Tvojim očima. I tada se, o divoto milosrdja,osjećam tako sretna i mirna kao i prije,katkada čak i više".

Da bi utješila svoje kćeri u duševnoj tjeskobi pozivala ih je da promatraju Isusa kad ga je u Muci pratila najveća tjeskoba:

"Jadni Isus, zaključila je, pomoženo mu je a da nije to osjetio, u to ne možemo sumnjati, ali bilo je to nekako u tajnosti, skriveno; upravo toliko da mu dade snage da ide do kraja bez uzmicanja.

"Recimo na podnožju križa našem ljubljenom Zaručniku, srcem punim najveće zahvalnosti: Zahvaljujemo Ti, o dobri Isuse, što nisi htio zatražiti od Oca onih dvanaest legija andjela za koje si dobro znao da bi Te smjesta poslušali, bilo da Te oslobode bilo da Ti ublaže Muku. Zahvaljujem Ti što, podnoseći sve boli i poniženja, nisi ni to rekao, da Ti Srce kliče od radosti. Kakvo je to ohrabrenje za nas! Mi, kad nas uzdigne milost utjehe imamo poleta, tada bi s ushitom pošli u mučeništvo; ali često, da ne kažem uvijek... možemo učiniti bolje i zaslužnije, to jest da uz pomoć jedne druge, ne manje dragocjene, milosti ponavljamo onaj stih iz Magnifikata: Raduje se duh moj u Bogu Spasitelju mojemu", što se osjećam slabom, nepostojanom, nesposobnom da radosno prihvatim najmanju patnju, najmanje poniženje."

Drugom jednom zgodom iznijela je ovu usporedbu o duhovnom siromaštvu, ako duša u posvemašnjoj suhoći sačuva čvrstu i postojanu volju da učini sve što može, naročito u vršenju ljubavi prema bližnjemu:

"Ona sliči, objašnjavala je, onoj udovici iz Sv.Pisma, koja je primila u svoju kuću Iliju i čija je djelotvorna ljubav bila tako divno nagradjena. Ipak, prorok joj nije donio obi-

lje nego samo koliko je dovoljno. I kako bismo mogli posumnjati da je to najbolje na zemlji, kad ga čujemo kako svečano govori toj ženi: Ovako govori Bog Izraelov: Ovo malo brašna što je ostalo, ne će ti uzmanjkati, i ovo malo ulja ne će ponestati sve do dana kada će Gospodin dati da padne kiša na zemlji."

Tako je ona iz sata u sat očekivala pomoć od Gospodina.

"Ako dragi Bog, pisala je, ne stavi u času potrebe novčić kreposti u ruku, ne ćemo moći platiti, ne ćemo moći drukčije nego pasti nosom na zemlju."

Pred večer jednog teškog dna, kad se bojala da nije bila dovoljno kreposna, blažena joj je Djevica izmolila tako utješnu milost svijetla, da je kasnije pisala:

"Od te mi je milosti ostala utješna sigurnost da će nam jednog dana biti dane sve radosti neba potpuno badave, jedino pod uvjetom da ostanemo ponizna srca, da se nikad ne oslanjamo ni na jedno svoje djelo, te da se vježbamo u sestrinskoj ljubavi."

Njene su misli o toj omiljeloj temi imale neizreciv čar: doslovce, ona je od njih živjela.

Pisala je svojoj sestri Leoniji, da se nadje s njom i drugim sestrama pred jaslicama, natovarena svakovrsnim darovima. Zatim se odmah ispravlja:

"Napokon, ako idemo zajedno, prije nego udjemo u štalicu, ona najbogatija dat će najsiromašnijoj, i kad nas mali Isus ugleda jednako bogate, poklonit će nam isti smješak. Ah,

govorim gluposti, dodjimo jednostavno sa srcem punim poniznosti, ljubavi i pouzdanja, to jest, s onim po što je Isus došao na zemlju; ostalo mu je svejedno, ili gotovo svejedno. On ne treba naše darove nego jedino našu ljubav."

Divili su joj se što može toliko raditi i kad joj je bilo preko osamdeset godina.

"Nema u meni ništa vrijedno udivljenja. Isusu se treba diviti. Ako je u meni nešto dobro, to je on stavio."

Vraćala se na to uvjerenje pričajući:

"Ponekad sam išla u vrt, a vi poznate onu udubinu koju tvore prekrštene ruke Isusa u agoniji; stavila sam u tu udubinu ruku i izvukla odatle nekoliko suhih listova, koji se nisu vidjeli. Tada sam si kazala: Mrtvo lišće, to je moj život. Ali u Isusovim rukama ono se pretvara u zrele plodove za vječni život. I na dan moje smrti predstavit ću se, ili bolje Isus će me predstaviti svome nebeskom Ocu s tim zrelim plodovima u ruci.

"Ova istinita priča je i vaša čudesna priča. Učinite iz nje malo razmatranje, nakon kojeg ćete biti još poniznijeg srca."

Tako je ona znala crpsti svijetlo na svakom koraku, iz najmanjih dogadjaja ili iz prirode, koja je za nju zaista pjevala o Stvoriteljevoj ljubavi. Uživajmo opet u poukama, koje je ona izvukla iz jednog razbijenog stakla ili iz korova:

"Nedavno sam promatrala jedno razbijeno staklo; kruhotina izložena suncu bila je sama zasljepljujuća svijetlost, i ja sam pomislila,

da je to slika poniznosti, koju nam često daje pomanjkanje fizičkih snaga.

"Naša bijeda sliči korovu koji, ma kako da je štetan, donosi divne cvjetove. Zar nam se male tratinčice u travi našeg dvorišta ne dopadaju? One ipak radjaju korov, a gledajte s kakvom ih radošću promatramo. Dragi Bog je kao i mi, pa od straha da bi, kad nam iščupa sve štetne travé imali manje poniznosti, manje nepovjerenja u same sebe i ne bi se više utjecali njemu u svakom času, rekao je svojim andjelima, kao u paraboli o korovu i dobrom žitu: Pustite da rate jedno i drugo do dana žetve; to jest, pustite da raste poniznost, koja ne može niknuti bez poniženja, što ga donosi slabost i bolest mojih jadnih malih stvorenja."

Istu je usporedbu upotrijebila jednom drugom zgodom, odmah iza svoga blagdana, kad je njen stol u refektoriju bio ukrašen:

"Jedna posve mala zvijezdica podsjetila me je, kako je dragi Bog blagog karaktera. Bila je to mala grančica imele, smještene posve blizu mene na stolu u refektoriju. Kazala sam samoj sebi: Evo biljčice, koja se danas nalazi na počasnom mjestu; ipak je to samo parazit, štetna trava, ali znala si je izmoliti oproštenje, jer je vec na dražesna i originalna sa svojim uglovima i svjetićima, koji naliče finom biserju.

"Pomislila sam tada na pogreške, kojih manje više imamo svi, i koje se takodjer opraštaju, kad je duša duboko ponizna."

Nakon velikih popravaka u samostanu, koji su predhodili Beatifikaciji, Majka Agneza od Isusa nastojala je da u tom novom izgledu saču-

va nekadašnje ukrasne vijence iz štukature, te su je godinama vidjali, kako ih oboružana metlom, četkom ili krpom nježno oprašuje. Njeno je nastojanje ostalo uzaludno, ali je iz neuspjeha izvukla slijedeću pouku:

"Sedam godina nastojala sam da stupove od klauzure na kori održim čiste, ali nisam uspjela. Četkala sam i čistila neumorno, a kao rezultat svih mojih napora vidjela sam kako sadreni ukrasi postaju sivi, prašina se nalijepila i konačno je prljavština izjela štukaturu...

"Razmišljala sam i vidjela, da je to slika moje nemoći u svakom nastojanju prema dobru. Tada mi je došla na um ponizna molitva Veni Sancte: Bez božanstva Tvojega, čovjek je bez ičega, tone sav u crnom zlu. Ispravljanje naših pogrešaka, posvećenje naše duše zaista su djelo jedino Duha Svetoga, koji se trudi utoliko više koliko je dotična duša dublje uronjena u svoju potpunu nemoć, a ipak neumorno ulaže svoje sitne, bijedne napore, koje on s toliko milosrdja i ljubavi uzima u obzir."

Ona ne propušta priliku da spomene i ovo drugo mišljenje:

"Prenesimo sada ovo svijetlo na našeg bližnjeg, i kad ne ćemo moći izbjeći da vidimo njegove pogreške, nemojmo se iznenaditi više nego nad našima. Mislimo, da i naš dragi bližnji takodjer čisti što bolje može stupove svoje unutarnjeg samostana, kako uzdiše videći kako se ruše unatoč njegovih napora, te da je utječući se dragom Bogu, ponizujući se, moleći za pomoć, priznajući da je u njemu sve prljavo, veoma drag Duhu Posvetitelju i previšnjem Tješitelju, koji s radošću stanuje u njemu."

Precizirala je one blagoslovljene zazive, koje smo već čuli s njenih usana:

"Kad kažemo i zazivamo: Slatki i ponizni Isuse, taj zaziv privlači k nama njegovo blago i ponizno srce i tada se On manifestira preko nas, a da mi ni ne obraćamo pažnju na to. O, ka-ko je ljubav dragog Boga j e d n o s t a v n a. Nema mnogo duša koje bi to slutile."

Opet ova lijepa definicija:

"Blagost i poniznost srca, u tome je tajna savršene ljubavi".

"Odsjev poniznosti je "kao sjajna sjenka" govorila je. Zato je sv.Terezija od Djeteta Isusa mogla u svoj iskrenosti srca reći Majci Agnezi od Isusa:

"Ako (Majčica) nije svijesna tko je ona, ja to znam dobro i ljubim je! O, da, ali kako je moj osjećaj čist! To je osjećaj djeteta, koje se divi poniznosti svoje Majke. Vi mi koristite više nego sve knjige na svijetu."

x x x

Onaj koji priznaje svoju bijedu i siromaštvo radosno počiva na snazi drugoga, a koliko se radosnije oslanja na svemogućnost Boga, koji je neizmjerno dobar. Majka Agneza od Isusa sa svojim velikim duhom vjere, kojeg smo već vidjeli, nije se nikad udaljila od tog puta predanja. Povodom zajedničke obiteljske kušnje ona piše sestri Celini:

"Ne misliš li ti kao i ja, da je sladje sjećati se dana boli i suza nego radosnih dana? Naša srca nisu stvorena za radost, pa ni onu

najčistiju. Stvorene su samo za nebeske radosti, i ovdje na zemlji jedino ih patnja može nasititi. Celino draga, kako je slatko i to, što ne znamo što nam je Isus sačuvao za budućnost...

"Da, slatko je, veoma slatko živjeti u predanju od dana do dana, pa i beskorisno, ako On hoće. A šta je na ovome svijetu korisno ako ne jedino ljubav dragog Boga?"

"Nalazimo se pred izvjesnim dogadjajima. O, kako bismo ih željele znati, zar ne? Čini mi se, da je Isus veoma zadovoljan kad mi žrtvujemo tu svoju želju, jer to znači predati se i predati sve ono što ljubimo njegovoj ljubavi, na koju možemo uvijek računati."

God. 1948., odmah sutradan nakon smrti supriore, koja joj je bila veliki oslonac, kazala je Zajednici podvlačeći ono što se podudaralo:

"Jutros sam u oficiju naročito zapazila ove riječi velikog svećenika Helija: To je Gospodin! Neka čini, šta je u njegovim očima dobro."

U jednom času duševne napuštenosti, malo prije svoje smrti, povjerila je:

"U kušnji sam... Ne osjećam dragog Boga onoliko koliko bih htjela, ali vjerujem i predajem se; on je sav moj i ja sam sva njegova!"

God. 1939., sutradan nakon nedjelje Gaudete pisala je:

"Trebamo se bez summje neprestano radovati u Gospodinu, kako nam je sv. Crkva jučer kazala u Misi. Tako i jest u dnu naših srdaca, koja potpuno pripadaju dragom Bogu. Ali gadna zemaljska sirena šapće nam s vremena na vrijeme u uši i tada drhćemo, bojimo se i u tjeskobi smo. To

se dogodilo i Isusu u vrtu agonije; ne trebamo se dakle iznenaditi zbog te žalosti, ona je veoma zaslužna."

Znademo, koliko je njena duša sanjala o vječnosti. A ipak je jednoj Sestri, koja joj je saopćila svoju intenzivnu želju za nebom mogla odgovoriti samo ovo:

"Za mene to znači predanje".

Jedna je njena kćer bila teško bolesna nakon jednog kirurškog zahvata; ona je nastojala utješiti:

"Nisam danas prestala misliti na vas, i ta je misao bila prava molitva, da vam isprosim snage u vašoj kušnji, jer je duga i teška. Ah, ne volim pisati tu riječ: teško, jer je dragi Bog sama slatkoća i mi moramo misliti, da će sve ono što nama izgleda teško za cijelu vječnost biti slatkoća. Svejedno nam je pomisao na nebo veoma potrebna; doći će naš čas, kad ćemo uživati u sreći."

Slijedećeg je dana nastavila:

"Savršeno predanje nije tako lako. Uostalom, mi ne možemo to sami sebi priskrbiti, nego je dragi Bog obvezan da nam ga dade, kad ga ponizno molimo za to."

Drugom je zgodom zabavljala svoju malu bolesnicu jednim familijarnim tonom; bilo je to 13. svibnja, godišnjicu kad je malu Tereziju ozdravila Blažena Djevica.

"Moja prva misao ovog jutra bila je molitva, da vam se Blažena Djevica lijepo nasmiješi, kao nekada našoj Tereziji i da vas taj smiješak ozdravi; ali više sam molila za smiješak nego za

ozdravljenje, jer treba izbjegavati sve, sve što nas ne privlači volji Božjoj; a kako nam je ona sakrivena, najbolje je sve ostaviti. Živio Isus, živio njegov križ."

U pismu svojoj sestri Leoniji, koja ju obavještava da nosi naočale, poslužila se igrom riječi, ali vrhunaravna pouka nije manje duboka:

"Četiri oka nisu previše da gledamo naprijed i natrag na svoj život. Naprijed nas čeka lijepo nebo, a odostraga sve milosti, što nam ih je dragi Bog podijelio tokom godina, koje smo proveli pod njegovim pogledom, pod njegovom božanskom zaštitom. Četiri oka nisu previše, ni da se iz bliza zagledamo u lijepu sadašnjost, koju nam je dao; ta sadašnjica u sadašnjem času, koja je odredjena da oblikuje vječnu sadašnjicu, jer onako kako budemo nju prihvatili u svoj njenoj punini, onako ćemo prihvatiti naše nebo. Ako pustimo da to bogatstvo padne na zemlju, a da ga nismo iskoristili, ne će uzaći na nebo. Teško nama! Vidiš li, ljubljena moja sestrice, propovijed koju su ti pribavile tvoje naočale. Ipak, tvoja seka-mama nije propovijednik, to nije u njenom karakteru. Tužiš se, da Terezija nije ozdravila tvoju dobru Majku. Meni je draže, da ona čini čudesa drugdje a ne kod nas. Neka nama dade da p o t p u n o koracamo njenim putem pouzdanja i ljubavi, ne moli je ništa više i mislim, da je to sve!

Ona bez prestanka teži za tim, što naziva "sve":

"Obaveze našeg redovničkog života i intimno nastojanje oko savršenstva mogu nam kadkad izgledati teški. Mislimo tada, da nam je naš slatki Spasitelj obećao Duha Svetoga pod

imenom Tješitelja. On dakle dobro zna da smo slabi, da je naše progonstvo veoma teško, da i ona najčvršća krepost može posrnuti, da nas često sve oko nas nagoni da prolijevamo suze... On sve to zna i tada v i d e ć i d a n e m a m o v i š e s n a g e d a v e s l a m o, j e r n a m j e v j e t a r p r o t i v a n, dolazi u pomoć u noći iskušenja, krijepi nas dobrim nadahnućima, vraća mir i radost u našu dušu tom zrakom milosti i ljubavi, koja nije drugo nego obećani Utješitelj, Duh Sveti.

Ovako je ona shvaćala Božju dobrotu:

"Mislim, da je dragi Bog dostojan svega, da je to što mu dajemo veoma malo, ali da je on ipak sretan, kao da mu dajemo cijeli svemir."

I sama računa na tu Božju velikodušnost:

"Kako bih rado da idem ravno u nebo" kazala joj je jedna Sestra.

"Meni je posve svejedno, odgovorila je ona. Uvijek će mi biti dobro sve što dragi Bog učini."

"Nije čudo što tako mislite, odgovori njeno dijete; vi ćete, Majčice, smjesta otići u nebo".

"Nadam se, odgovorila je ona jednostavno, tako bi trebalo biti. Niste li primijetili, da svaki dan molimo za tu milost u himni za deveti čas:

"Daj svjetlosti nam uvečer,
Da život nam ne propada,
Već sretnu smrt nam nagradi
Nebeska slava vječita..."

Ova njena nada postajala je pouzdana si-

gurnost kad se radilo o njenoj svetoj sestrici; ona to podvlači ovim riječima:

"Stavila bih ruku u vatru, da dokažem da je mala Terezija otišla pravo u nebo; ne ću da se kaže da je bila i jedan čas u čistilištu.

"Bez toga uvjerenja "Mali Put" bi bio promašen od početka do kraja; ona mora biti gore."

x x x

U početku njenog redovničkog života Majku Agnezu od Isusa veoma su privlačila izvanredna trpljenja, ili bar nešto izvan propisanoga; privukla je i Sestru Tereziju od Djeteta Isusa, koja je zbog toga bila sretna. Ali kasnije je morala promijeniti svoje mišljenje. Ona to ovako precizira:

"Pod kraj njenog života, sveta Terezija od Djeteta Isusa sama mi je pričala, bez da sam je pitala o pokorničkom orudju. Znala je, da me takva vrsta trapljenja privlači. Upozorila me je uvjeravajući da to nije za duše koje slijede "njen put" i dodala je ove Isusove riječi: Uzmite moj jaram i učite se od mene, jer sam blaga i ponizna Srca, i naći ćete mir dušama svojim, jer je moj jaram sladak i breme je moje lako. Vidite, Majko, da moramo uzeti n j e g o v jaram, on nam ne kaže da si nametnemo neki drugi."

Za taj Gospodinov jaram ona je smatrala ne samo nutarnje i vanjske kušnje, nego i Pravilo, cijelo Pravilo prema kojem je i sama preporučala potpunu vjernost (podrazumijevajući tu, razumije se, sve discipline, koje propisuju Konstitucije).

"U tom savjetu nema nikakve kritike prema onima, koji na putu drukčijem od njenog osjećaju posebno izabranje za pokorničkа djela.

"Govorila mi je tako da me prosvijetli, jer sam bila poglavarica i mogla sam to ponovno postati, i zato jer se bojala da ne povučem druge duše na taj put. Nije to bilo zbog straha da će obezhrabriti slabost malih duša, koje se boje trpljenja, nego zato što je mislila da se one oslanjaju na ta sredstva savršenosti, smišljajući da nešto čine, a to je ona izbjegavala općenito kod svih duša."

U jednom razgovoru sa svojim kćerkama saopćila im je i ovaj detalj:

"Nakon dogadjaja s njenim željeznim križićem, sv.Terezija od Djeteta Isusa bila je protiv svake upotrebe pokorničkog orudja. Shvatila je da se prevarila, da dragi Bog ne traži to od nje. Pričajući mi o tome gledala me je s nekim nemirom, pitajući se, šta ću ja kazati, Kad je vidjela da sam razumjela bilo joj je lakše."

Tada su Majci Agnezi od Isusa pokazali slike iz "Malog puta", koje su prikazivale sveticu obeshrabrenu zbog svih pokorničkih orudja, a ona je uvjeravala, da je tu izrazila svoju ličnu misao. Zatim, promatrajući slijedeće slike: Betlehem, i t.d.... kazala je: "Drugi je ovo pravac."

Ostala je skrupulozno vjerna strogosti, koju su nalagala Pravila; šta više, teško su je nagovorili da prihvati olakšice potrebne za njeno ozdravljenje, ali vjerna Terezijinim poukama odrekla se posebnih tjelesnih mrtvenja.

ʒ ʒ ʒ

U svemu se inspirirala istinskim duhom djetinjstva i nastojala ga je širiti oko sebe.

Jedna mlada Sestra, nakon jedne nutarnje oluje, kojoj je njena majčinska molitva donijela smirenje, zatražila je u jednom zanosu revnosti dozvolu da učini zavjet činiti uvijek, što je savršenije. Primila je slijedeću ceduljicu napisanu olovkom:

"Ne, kćerkice moja, ne trebate učiniti taj zavjet; vi ste malena žrtva l j u b a v i i to je dovoljno. Kada ljubimo postajemo naravno, savršeniji, jer ljubav je božanska snaga. I čini mi se, da je dragi Bog time više dirnut, više ga slavimo nego zavjetom, koji nas veže. To liči pomalo na sluge, a mi smo djeca."

Ova rezerviranost nije ni u čemu umanjivala njenu duboku privrženost trima redovničkim zavjetima, nego je smatrala da njihovo vršenje nalaže potpuno predanje Bogu.

Govoreći o Tereziji rekla je:

"Unatoč njenih lijepih težnja bila je s a m a jednostavnost. A ono, što kod nje izgleda v e l i k o i uzvišeno bilo je potrebno za njenu kanonizaciju, koja je trebala dati autoritet njenom "malom putu", ali bit toga "malog puta" ostaje ipak pouzdanje i poniznost u krajnoj jednostavnosti, u kojoj nisu bile važne njene lijepe težnje za trpljenjem i mučeništvom."

Nekoliko godina prije smrti saznala je, da će izići jedna serija studija o našoj Svetici. Premda dirnuta i iskreno zahvalna zbog interesa, što su učenjaci pokazivali za nauku njene male Sestrice, pokazala je svoju uznemirenost: "Šta bi oni mogli tu kazati, pitala je. Zatim, pošutjevši jedan čas i razmišljajući otkrila nam je cijelu svoju misao:

"Ona je bila t a k o j e d n o s t a v n a... Nikad nije ništa tražila nego da se svidja dragom Bogu."

A jednoj svojoj kćeri, koja joj je postavila ovo pitanje:

"Mislite li, Majko, da nasljedujući Tereziju da postignemo svetost moramo prije ili kasnije doći do s v e njene savršenosti, do s v i h trpljenja, s v e g a heroizma?"

Ona je odgovorila uobičajenom jednostavnošću:

"O, ne, ne mislim to; što se mene tiče, nikada to ne ću postići."

Ova nas riječ podsjeća na jedan karakterističan detalj: Kad su iz Rima poslali u Karmel sažeti tekst oficija sv. Terezije od Djeteta Isusa i kad je Majka Agneza od Isusa u njemu pročitala: ... "Raspaljena željom za trpljenjem prikazala se dvije godine prije svoje smrti kao žrtva milosrdne Božje ljubavi", bila je bolno dirnuta, jer je u tom vidjela iskrivljen onaj pravi razlog svetičinog prikazanja ljubavi. Nakon mnogih nastojanja postigla je kod svete Kongregacije Obreda ovu ispravku:

"Ražarena božanskom ljubavlju prikazala se i t.d.

Tada joj se povratio mir, ali uz ovu opasku:

"Ako za našeg života uspjevaju tako iskriviti Terezijinu misao, šta će biti nakon naše smrti!"

Govoreći jednom o molitvama na blagdan sv.Terezije od Djeteta Isusa kazala je s uvjerenjem:

"Vidite, Crkva ne kaže da molimo da je slijedimo na putu žarke ljubavi, nego u poniznosti i u jednostavnosti srca."

Svojoj dragoj sestri od Pohodjenja Majka Agneza od Isusa crta slijedeći životni program:

"Učinimo što više možemo na tom putu jednostavnosti i poniznosti... O, kako je to lijepo! U tome je sve, u maljušnosti, duhu djetinjstva, poniznosti. Molimo samo za te kreposti pred Isusovom kolijevkom, koju ćemo vidjeti za nekoliko dana; on će nam ih dati i bit ćemo sretni koliko je samo moguće na ovoj zemlji progonstva, i poći ćemo pravo u nebo."

Ljubezno je dovršila:

"Završavam ovu moju malu "propovijed" i grlim te, ljubljena moja sestrice po tijelu."

Jedna joj je njena kćer izrazila svoju žalost, što vidi koliko je nesavršena u usporedbi s herojskim primjerom sv.Terezije od Djeteta Isusa. Ona je spontano odgovorila:

"Ne treba se zbog toga mučiti. Budući da je dragi Bog naša radost i on se nama raduje.

Jedna je druga pitala, šta da radi da postane svetom?

"O, to je jednostavnost, kao kod moje male Terezije. Budite posve čisti za dragog Boga. Treba samo u dnu srca priznati, da smo nedostojni tolikih dobročinstava i odmah smo č i s t e i l i j e p e."

U usta jedne duše u kušnji stavila je ovu molitvu:

O, moj Bože, daj sve više spoznajem svoju slabost, ali u isto vrijeme i tvoju božansku jakost, tako da ti "budeš uvijek kraj mene", Gospodine, kao nepobjedivi ratnik",i dok mi pogled na moju bijedu ne postane milost puna slatkoće."

Istu jednostavnost ulijeva jednoj novakinji:

"Gledajte sve u jednostavnosti, kao što to dragi Bog gleda. Nemojte komplicirati ništa, ništa. Idite svojim putem kao malo dijete, koje se hoće zauvijek smjestiti u naručju očevom, pa zatvorivši oči dok prolazi kroz tunel koji se zove život, otvara ih tek kad začuje ove slatke riječi: Prošla je zima. Tada ćete, kćeri moja, otvoriti oči i ugledati vječno proljeće, gdje zaručnice slijede Janje u radosti i počinku, svuda kuda ono ide."

"Vjerujte mi, kazala je jednoj drugoj, svetost je tako jednostavna."

\+ + +

Na tom putu djetinjstva crpla je neprekidnu vjernost staleškim dužnostima. U tome je njen lični život predstavljao divan primjer. U novembru 1906., uoči blagdana naših blaženih mučenica iz Compiègne-a učinila je ovu usporedbu:

"Nasljedujmo naše Majke blaženice; one nisu htjele izbjeći mučeništvo i zbog svoje hrabrosti ubrale su palmu. Nemojmo izbjegavati priliku ni svakodnevnog sitnog mučeništva, ko-

je nam se pruža. Mi izbjegavamo tu priliku kad ne učinimo sve što dragi Bog traži od nas, kad se opiremo milosti i njenim nadahnućima i kad zatvaramo oči da ne vidimo njeno svijetlo,koje nam jasno pokazuje da učinimo ovu žrtvu,ispunimo ovu dužnost. Mi hoćemo sreću, mir, a zaboravljamo one riječi našega Gospodina:Nisam došao da donesem mir, nego mač. Uzmimo hrabro taj mač i borimo se bez odmora i odaha u ovoj životnoj borbi. Na taj ćemo način postići istinski mir, a naše će skriveno mučeništvo bez aureole ljudske slave i bez vidljivih časti, kao i kod naših svetih Majki, odjednom postati slavno u očima andjela i cijelog nebeskog dvora."

Drugom jednom zgodom, preporučujući jedan stavak iz Pravila precizirala je:

"Vjerujte, da redovnički život nije u dubini ni lijep ni velik osim u ovoj formi, to jest u vršenju ovog vanjskoga; ovo mu je odijelo potrebno da ga Kralj odobri; to je etiketa njegovog dvora na zemlji. Čuvajmo je skrupulozno..."

Zbog iste je misli napravila ovu originalnu usporedbu, pod kraj rata 1918:

"Točno smo rekli neki dan u rekreaciji, da je vojnička uniforma nešto plemenito. Ne mislite li kao i ja, da glavni uzrok te plemenitosti leži u ideji žrtve na koju ta uniforma podsjeća, ideji jednog razdanog života, koji se često daje za jednu veliku stvar, a ne zato što je samo odijelo po sebi lijepo,jer bilo ono blatno ili posve izgužvano uvijek će podsjećati na istu moralnu veličinu."

"Drage moje Sestre, sve smo mi obukle li-

pu ratnu uniformu i imamo povlasticu da je nosimo do smrti. Budimo je dostojne i mislimo da je na užas djavlima, jer je za njih znak da smo se uvrstile u jednu duhovnu vojsku,koja ih sigurno mora pobijediti.

"U doba rata neprijatelj progoni samo one koji su obukli vojničku uniformu, a ne civilno stanovništvo; moramo dakle nositi svoj habit kao što vojnici nose svoju uniformu svijesne, da je on nišan našim protivnicima; moramo očekivati da ćemo biti napadnute, kako bi obranile "ljude u pozadini", da je u stvarnosti naša misija u tome da ih štitimo protiv navale smrti.

"To ne znači, "da čovjekov život na zemlji nije za sve napast", nego i ako je život u svijetu takodjer borba, čovjek se svaki čas rastresa poslovima, tako da je to kao neka vrsta pokretnog rata, dok je ovo naše rat u rovovima, sa svojim časovima osamljenosti, s posebnim teškoćama, bez odmora i bez nade da ćemo ugledati kraj borbe, osim na smrtnom času.

Ipak smo došle u Karmel da potražimo baš ovaj rat. Zašto bismo se dakle iznenadile i zbunile što je on tu i što se borimo? O, priznajem, on ne daje entuzijazma, ali pridonosi mnogo željama onog srca, koje se hoće potpuno razdati u službi Boga nad vojskama i izvojevati za njega velike pobjede, koje su često skrivene, ali vjerno zapisane u nebeskoj Povijesti.

Prihvatimo, dakle, ono što naše odijelo predstavlja, prihvatimo pokoru, samoću, ovisnost, zajednički život, dugačke molitve... Kad smo već bataljon dragog Boga, moramo se od vremena do vremena vježbati pred njim, pokaza-

ti mu uredno oružje i pjevati posebne himne našeg armijskog korpusa.

Napokon, vjerujmo da je smrt u našim rovovima, nakon dugih godina vjerne službe, uistinu slavna smrt; ali u isto vrijeme vjerujmo i to, da je vječni život naše duše i duša svih onih koje branimo dostojan ove i još veće borbe."

Savjete, koje je davala sama je prva slijedila. Sudjelovala je u zajedničkim poslovima koliko joj je god bilo moguće i ne štedeći se; vjerno je postila, pa i preko razboritosti, točna u molitvi, čak i u noćnom oficiju, koji joj je ipak bio toliko naporan da je jednog dana priznala:

"Od kad sam ovdje, ni jednom nisam sišla na matutin, da se nisam prisilila; uvijek me je to koštalo i činilo mi se dugo i teško."

Zbog tog priznanja još smo se više divili njenoj velikodušnosti jedne večeri 1947 - tada je navršila osamdeset godina - kad je bila premorena od vrućine. Sestra Genoveva inzistirala je da se oslobodi toga napora. Ona je čvrsto odgovorila:

"Da, idem, pustite me... Jednog će dana doći potpuna nemoć.... Onda više ne ću ići na Matutin..."

Njene su se energije udvostručavale u časovima kušnje. Ipak treba istaknuti koliko je njena silna osjećajnost - osjećanost jedne duše profinjene delikatnosti - otežavale te patnje. Ipak joj je čvrsta gradja njene duše pomagala da se sabere, pa je znala govoriti:

"Dragi Bog daje uvijek onoliko snage ko-

lika je kušnja što je moramo podnijeti. O, kako me to dira! Uvijek sam to konstatirala u svojem životu. Tako da sam ja, koja nemam hrabrosti ni za što, osjetila izvanrednu snagu da podnesem uhvaćenje, kad me je dragi Bog stavio u njega. Imamo tako dobrog Boga! I nastavila je: "Kako je naš Bog dobar! On nalazi svoju slavu u tome da bude dobar i da iskaže svoje milosrđe."

Često je čitala ovu misao sv.Ivana od Krila:

"Nemojte dopustiti da vas odmah ražaloste neugodna zbivanja ovoga svijeta, jer ne znate dobra koja ona donose i kojom ih je skrivenom namjerom Bog poslao, ona su za vječnu radost njegovih odabranika..."

Kroz jedno dugo razdoblje svoga života veoma se plašila noću vjetrovitih oluja u toj mjeri, da je bila bolesna. Unatoč molitve nije uspjela nadvladati taj strah, i radi toga je bila duboko ponižena. Govorila bi je tada,kao slomljena od osjećaja Božje pravde, koja se očituje na nepokajanim grješnicima, da se taj strah pretvara u zaslužnu žrtvu u korist duša. Kod nje se i inače mogao uočiti frapantan kontrast: Njena joj je osjetljivost živo predočavala sitne tegobe, dok se u velikim bolima pokazala veoma jaka.

Na početku 1944, razvoj zračnog rata donio je strah od bombardiranja.

"To se zbilja može dogoditi, izjavila je ona. Momentano sam u tjeskobi. Onda mislim na agoniju našega Gospodina. "Njega je uhvatila žalost, mora, strah. Žalosna je moja duša do smrti." Kad biste znali koliko mi pomognu ovi

odlomci. Dala sam ih prepisati, da ih mogu uvijek čitati."

"Bojite li se, pitali su je, kad zatuli sirena na uzbunu?"

"Da, ali prepuštam se dragom Bogu; dogodit će se samo ono što on dopusti. Moramo imati povjerenja u njega. On ima svoje razloge; ako bude htio da se sve uništi, i to ćemo podnijeti."

I zaključila je:

"Isus je rekao: nebo i zemlja će proći, ali moje riječi ne će proći. Da, ovdje mora sve proći, ali dragi Bog će nam uvijek ostati."

"Poznajete li, pitala je, onu uzrečicu: djavo nosi kamenje? To hoće reći, da su teškoće, ako mi to hoćemo, kamenje za zgradu našeg posvećenja. Tako je bilo sa svim našim velikim kušnjama." Sjetili smo se nekoliko takvih kušnja, a kako se razgovor odvijao u vrtu odakle je ona vidjela Baziliku, kako se diže na brežuljku, kazala je smiješeći se:

"U ovom se slučaju zaista ne može nikako kazati, da "djavo nosi kamenje."

U istom je šaljivom tonu hrabrila jednu bolesnicu:

"Ne smijemo vjerovati, da se na zemlji možemo odmarati govoreći: Dobila sam svoj dio bijede, sad ću se odmarati i veseliti. Ne,ne, to je odredjeno za nebo; na zemlji bijeda se izmjenjuje s bijedom, ali uz milost Božju sve nam to otkriva lijepo plavo nebo."

Sama se nije prepuštala tim patnjama i

kad je oluja prošla, znala se tako dobro otresti da je u zabavnim pjesmicama opjevala te neprekidne teškoće, da njima uljepša naše rekreacije na Nevinu Dječicu.

Nije se ukrutila pred fizičkim bolima, nego je nastojala da ih primi jednostavno, s predanjem. U 84.godini teško je pala u vrtu,pa je pričala:

"Molila sam tada dragog Boga, da mi dade snage, jer sam osjećala iznemoglost. Vraćajući se s Križnog puta upravo sam mislila kako brzo prolazi život i govorila sam si: Kako će se to brzo s nama desiti. Napokon, imala sam svakovrsne duboke misli."

Nakon tog dogadjaja imala je žestoke boli, jednog je jutra povjerila:

"One noći, kad sam toliko trpjela bila sam u tjeskobi. Ali sam se zatim predala dragom Bogu govoreći, da zaista hoću sve što on hoće."

Trpeći od tih silnih boli ponavljala je: "Moj Bože, sjedinjujem se s tvojom voljom. Trpim ne tražeći ništa drugo. Nije sve u tome da ljubimo patnju, nego da je dobro podnesemo."

Precizirala je: "Isus nije rekao: Dodjite k meni pa ću, da uvećam vaše zasluge,uvećati vaše patnje, nego o l a k š a t ć u v a m".

\+ + +

U formiranju duša, koje joj je po njenoj dužnosti bilo povjereno, usvojila je isti posve vrhunaravni stav.

Puštala je prije svega da djeluje Duh Sve-

ti i znala se prilagoditi različitim temperamentima, kao što vješt vrtljar njeguje cvijeće prema njegovoj naravi.

Sama je dala ovaj primjer:

"Jedne sam večeri htjela zaliti neke biljke za koje sam mislila da trpe zbog suše, a došli su mi kazati: O, ne, to njima veoma godi, jer se u tim uvjetima bolje razvijaju; njihovo korijenje nalazi dovoljno vlage u zemlji."

"S druge opet strane, rekli su mi pokazujući na jedno drvo koje je bilo cijelo u cvatu: Ovome drveću treba mnogo vode, i jer je pred petnaest dana pala obilna kiša ona su sad tako lijepa."

"Ta me je raznolikost medju biljkama veoma iznenadila i kazala sam samoj sebi, da i s našim dušama, koje su različitog temperamenta, dragi Bog mora različito postupati.

"Jednima ne treba, da tako kažem, nikakve osjetne utjehe u ovom životu, jer se one razvijaju samo od kapljica noćne rose, koja ih osvježava, t.j. upravo toliko da ne umru od žedji."

"Drugima naprotiv treba mnogo svježine, obilne kiše, to jest raznih ohrabrenja, a kada malo trpe od žestoke žege žarkog sunca, to je upravo potrebno da se sjete, da su u progonstvu. Kada se s njima ne bi postupalo tako blago, zakržljale bi i ne bi ništa proizvele."

I pod ovim drugim oblikom davala je razumjeti ovu duševnu elastičnost:

"Zadnjih dana, oltar je u koru, za blagdan bio ukrašen prirodnim cvijećem, posebno

snježnim loptama od kojih su se mnoge dražesno priklonile k meni i služile mi kao duhovna kitica.

"Prvo sam pažljivo ispitala jednu od ovih snježnih lopti i pronašla sam, da su mnogobrojni sitni cvijetići, od kojih je ona bila sastavljena, jednako svježi, jednako lijepi svuda, sasvim dolje na dršku, kao i gore.

"Otvorila sam zatim oprezno ovaj nježni cvjetni sloj i vidjela sam tu još drugih, isto tako lijepih, premda posve skrivenih cvjetova, koje su izgleda, samo zato ovdje, da učvrste loptu i dadu joj oblik.

"Nije potrebno, da primijenim moju malu parabolu na našu medjusobnu ljubav. Snježna lopta, pogadjate, slika je Zajednice. Tamo, gdje nas je Bog koji ima za svaku dušu Svoje posebne nakane, smjestio u ovoj Zajednici, ostanimo mirno i sa pouzdanjem, jer tu smo sigurno korisni i s blagoslovom Njegova Srca. Kad bismo se gurali da zauzmemo drugo mjesto - što bi bilo samo iz nesavršenih želja - razbili bismo harmoniju.

"Nemoguće je ipak, znam to iz iskustva, da narav katkada ne poželi, pod utjecajem umora i napasti, malo počinka, mjesto, koje je manje izloženo prejakim sunčanim zrakama kao i pljuskovima preopterećenosti, ili pak naprotiv, u nekim delikatnim prilikama, da ne žudi za, po izgledu, manje nekorisnim, manje skrovitom mjestu, nego što je ono, gdje nas posluh drži. Opetujmo tada ponizno prošnju Očenaša: "Ne uvedi nas u napast", i ostanimo vjerno pričvršćeni uz našu providencijalnu stabljiku, koja je jedina puna milosti za nas, tako dugo, kako to dragi Bog bude želio."

U svakidašnjem životu, Majka Agneza od Isusa trudila se, da ova načela provede u djelo.

Jednom prilijom, kada su dvije sestre različito gledale, povjerila je:

"Ispričavam obje. Pokušala sam da mislim, što bi svaka od njih mogla osjećati i nastojala sam da sve izravnam. Tako se čuva mir."

Imala je neke teškoće sa jednom sestrom i čudili su se njezinom opraštanju. Odgovorila je svojom uobičajenom psihologijom:

"Nemojte stvar uveličavati. U ovakovim slučajevima, sa ovakvim karakterima, moja slabost je moja jakost..."

"Da se svidimo dragom Bogu", govorila je još, "treba da budemo milosrdni i bez srdžbe."

Svojoj sestri umjetnici, kojoj je upravo uspio jedan portret, dobacila je ovu lijepu misao: "Oh, kako je lako biti sveta, jer treba samo da budemo platno, bez da što govorimo, bez da što činimo... samo da se pustimo naslikati."

Nakon projekcije jednog filma, koji se odnosio na sv.Tereziju razvila je slijedeću misao:

"Neki dan smo se zabavljale gledajući u napeto platno, gdje su jedna za drugom, ne smetajući si ni malo, prolazile najrazličitije slike. Zar nam to neosjetno platno ne daje jednu pouku? Sve stvari na zemlji, svi žalosni i radosni dogadjaju moraju proći preko nas kao ove slike, ove neopipljive sjene, koje ne ostavljaju ni traga nakon svoga hitrog prolaženja."

Ali spominje i odraz onog vrhunaravnog, čiji je trag, naprotiv, vrlo dubok:

"Naša je duša zaista stvorena samo zato da odražava sliku dragog Boga, njegovu živu sliku, njegova savršenstva, njegovu neizmjernu ljubav. Moramo biti u tami, da vidimo kako prolazi to božansko svijetlo; u tami vjere, u kojoj vjerna duša neprestano osluškuje, neprestano je okrenuta Bogu, da u času njegovog prolaženja odrazi divote njegove milosti i ljubavi, i tragovi toga prolaska tako su duboki da ih jedino grijeh može izbrisati."

Ljiljani u polju čine joj se kao uzori čistoga predanja:

"Sveci su bili sretniji od ostalih, premda su više trpjeli. Oni su kao ljiljani u polju, izloženi svim burama, a ipak im Salamon u svoj svojoj slavi nije jednak. Ako i podnose kišu i vjetar, što znači teškoće i križeve, ipak su neprestano izloženi i najmanjem nebeskom tračku, t.j. božanskom milovanju, čistim radostima. I te im prednosti daju to veći sjaj, što su im čaške, t.j. srca više ispunjena onim suzama, koje Duh Sveti u svojoj pjesmi naziva "rosom, što pada noću".

Majka Agneza od Isusa znala je upotrebljavati svoju vlast s čvrstoćom i blagošću, ništa ne bi moglo bolje opisati njen način upravljanja. Kadkada je bila stroga, po mišljenju same svete Terezije od Djeteta Isusa, i koliko ju je poniznost razoružavala, toliko je bila neumoljiva prema svakoj zabludi iz oholosti. Ali u njoj je bilo toliko dobrote da joj je čvrstoća bila ublažena nježnošću.

Jednoga dana, kad se pralo rublje, ukorila je Sestre u praonici, a nakon toga je pri-

znala:

"Oh, ne volim karati! Nikad ne bih htjela prouzročiti boli... Ipak se mora ponekad, ali vjerujem da kad me vidite gdje dolazim u praonicu, jednim se okom smiješite... a drugim plačete. I meni bi trebalo da me netko kori, ali nema nikoga ko bi to učinio. Vjerujte, da je to za vaše dobro. Velika je to milost redovničkog života, da nas se može tako pokarati; naprotiv, ne smijemo vjerovati da je milost ako smo u miru i da nas nitko ne ponizuje. Nakon toga treba opet radosno poći; najgore je mrgoditi se. Ne, moramo biti zadovoljni, bez tereta na srcu i uvijek živjeti veselo i radosno. Šta ćete, do smrti ćemo ostati nesavršene, ali ne treba se mučiti radi toga, jer nas to ne priječi da podjemo ravno u Srce Božje. Ono, što on od nas traži to je p o n i z n o s t s r c a; možemo dakle i umrijeti veoma nesavršeno, a dragi Bog će se ipak smiješiti s oba oka. Sigurna sam u to!"

Jednoj Majci priorici iz drugog Karmela, koja se utekla njenom iskustvu, odgovorila je:

"Neka vas moja sveta Sestrica sama nadahne u formiranju vaših Sestara. Čini mi se, da se uvjeravanjem postiže više nego strogošću. No uvijek moramo očekivati da ćemo trpjeti, kad ćemo htjeti učiniti dobro."

Kad su joj se jednom zgodom dovili zbog ponizne strpljivosti koju je pokazala, zadovoljila se ovim odgovorom:

"Priorica koja se uznosi i hoće sve poduzeti da postigne savršenost, ne će učiniti nikakva dobra i povrijedit će duše. Ja više volim moliti i ograničiti se na to da nasamo govorim sa Sestrom, t.j. u duhovnom vodstvu, na primjer

Jednom je trebalo potpuno izmijeniti krov na jednoj maloj kuli u jednom pustom skloništu, kojeg su napali mravi. Ona se poslužila time da dade ovu pouku:

"Nemojmo dopustiti da "mravi" prodru i nammože se u našem životu, nego i z l j u b a v i p r e m a d r a g o m B o g u trudimo se da ih uništimo isto onako kako su se pojavili da nas osvoje. Budimo ipak sigurne, da će nas napastovati do smrtnog časa. A tada će nam, ako smo se dobro borile, Isus dati milost da smrvimo svog posljednjeg mrava jednim činom savršene ljubavi; tako ćemo biti milosrdno oprošteno od toga, da podjemo u čistilište, da ga tamo stresemo.

Hrabri jednu postulanticu da se vježba u odricanju:

O, dobro činite što ne tražite sebe; samo ćete u tome naći pravu sreću. U početku je to teško, a kasnije je slatko, slatko, slatko..."

Jedno svoje dijete, koje se bori, podržava Isusovim glasom:

"... Vrijeme prolazi... ljubi me sve više u trpljenju, jer ćeš me uskoro ljubiti u radosti i nikad više ne ćeš trpjeti za mene.

"Ovo malo godina što sam ti još udijelio bit će pune milosti, ako budeš znala zaboraviti sebe i budeš samo mene tražila. Pokazuj uvijek nasmijano lice, i ako će se kadkad činiti da te stvorenja zapuštaju i ne razumiju te više, misli da ja to dopuštam, da dadem tvome srcu nebesku slobodu."

Zahtijevala je vjernost u svakodnevnim dužnostima i zajedničkom životu. Govoreći jednoj

Sestri o malim stvarima objasnila joj je kako su one "ništa po sebi i ujedno veoma velike, jer će i ona najmanja imati svoj odjek u vječnosti."

Kad je bila bolesna, videći kako jedna od njenih bolničarka moli kraj nje oficij, rekla joj je odjednom:

"Dobro je što molite oficij, ali ne treba ostati samo na tome; dragi Bog vas čeka cijeli dan."

- Da mi govori u dnu duše?

Jest.

Opet istoj:

"Činite volju drugih, u tom će biti volja Božja; zatim, smiješite se i budite ljubazni sa svima."

Kad se približila dvadeset pet godišnjica smrti svete Terezije od Djeteta Isusa, 1922, njena je "Majčica" napisala slijedeću refleksiju:

"Da privede duše istini, dragi Bog je odlučio da po našoj maloj Tereziji dokaže kako je, iako Crkva priznaje najčešće onu svetost koja je postignuta aureolom mučeništva ili ekstaza, došlo vrijeme da svi shvatimo, da se ona bitno ne sastoji u tome: da svetost jednostavno znači potpuno vršiti volju Božju od časa do časa. A kakva je ona za nas? O, to je veoma jednostavno. Dragi Bog hoće da u sadašnjem času budemo blage i ponizne, strpljive, pune ljubavi, hrabre onom hrabrošću koja se ne pouzdaje u sebe da će podnijeti teret života i naše bijede; da se pouzdajemo u svemogućnost njegovog milosrdja sve do smjelosti, jer je on

naš Otac i jer živimo kao ljubljena djeca u sjeni njegovih krila, u sjeni, t.j. u vjeri, ne videći ništa, a ipak grijani njegovom ljubavlju.

Ona je nastojala, da ta volja Božja u sadašnjem času bude prihvaćena s ljubavlju. Jedne večeri, mjesec dana prije svoje smrti, primijetila je kod jedne svoje kćeri napast da izgubi hrabrost pred nizom teških kušnja. Pozvala je do svog kreveta i rekla joj majčinski:

"Treba uzeti sve iz ruke Božje."

Sestra, koja joj nije povjerila ništa od svojih teškoća vidjela je u tome savjetu vrhunaravno nadahnuće i bilo joj je odmah lakše.

Ipak nije htjela, da se radi lažne revnosti zanemare dužnosti, pod izgovorom da se traži veće dobro.

Jedna ju je Sestra molila, da za dva dana produži svoje privatne duhovne vježbe: "Ako hoćete, odgovorila je ona, ali milosti tu više ne će biti."

Nije dozvolila da se nebo priželjkuje zato da bi se oslobodili zemaljskih kušnja. U zadnjim mjesecima svoga života podvukla je to jednoj mladoj Sestri:

"H o ć u vidjeti dragog Boga. I vi ćete ići u nebo, kćerkice moja, i imat ćete lijepo mjesto! Ali to treba željeti jedino zato da upoznamo dragog Boga i da ga l j u b i m o."

Majka Agneza od Isusa sažela je svoje misli o pravoj svetosti u jednoj pjesmi, koja je izišla 1925 pod naslovom: "Ništa nije nemoguće da postanemo sveci". To je pronicava analiza terezijanske nauke:

"L'oraison des petits est simple et delectable,
C'est un elan du coeur que toujours Dieu comprend;
Dans la plus sombre nuit, c'este la grâce ineffable,
De l'appeler "mon Pere, et d'être son enfant".

"Molitva malenih je priprosta i radosna,
To je zanos srca, kojeg Bog uvijek shvaća.
Neiskazana milost u najvrnjoj noći,
Nazivati ga svojim Ocem i biti njegovo dijete."

Isto je tako utvrdila čitav mali kodeks duhovnog života u jednoj seriji pjesama, koje su hranile dušu. Neki dogadjaj, detalj iz prirode izazvali bi to pjesničko izražavanje njenih dubokih osjećaja: Košnica nadjena u našem zvonu, susjedno drvo, koje pada pod sjekirom. Tako je u pobožnim alegorijama opjevala "Božićnu ružu i zrno žita", roj pčelica, koji se sakrio u tami zvonika, ili po Tereziji "zujka sićušnog naroda"; sve je to, bez književnih pretenzija, na način samostanskog izražavanja, s jedinom brigom, da pod tim simbolima utisne što dublje put poniznosti, pouzdanja i predanja.

Njegova preuzvišenost mons.Picaud, biskup i poglavar Zajednice dao je slijedeće svjedočanstvo:

"Dragi Bog je očito blagoslovio, a sveta Terezija pomogla vašu upravu. Zadnja mi je kanonska vizitacija još jednom dozvolila, da ustanovim kako ste vi snažna i živa veza ljubavi i jedinstva u vašem samostanu."

Osmo poglavlje

NEBO MILOSTI I NEBO OLUJA

Zlatni jubilej. - Bijeg u Baziliku.- Povratak u Karmel.

Prekinuli smo svoje pričanje, kad je Majka Agneza od Isusa širila intenzivni sjaj, kako u unutrašnjosti samostana tako i vani.

Nastavit ćemo onim odjekom, kojeg je izazvao njen zlatni jubilej, 8.maja 1934., kada je ona bila još potpuno aktivna i iznenadjujući mlada.

Unatoč počastima kojima su je okružívali sa svih strana, nikad se nije mogla naviknuti na perspektivu manifestacija, koje ne bi išle njenu malu Tereziju nego nju. Zato ju je taj jubilej bacio u moralnu tjeskobu, koja je za vrijeme duhovnih vježbi, što su je trebale pripremiti za taj dan postale mučeništvo. Dragi Bog je dozvolio da ta bolna kušnja nestane na blagdan u jutro i ona je smirena srca uživala vrhunaravne milosti i jednostavno je primala one brojne iskaze počasti i simpatije, što su joj stizali iz cijelog svijeta. Brojni biskupi, medju njima prvi indijski biskup, pratili su mons.Picaud-a, koji je rječito iznio delikatnu i blagotvornu misiju, koju je Providnost povjerila "Majčici" svete Terezije od Djeteta Isusa.

Iz Karmela crkveni dostojanstvenici otišli su u benediktinsku opatiju, gdje su istog dana proslavili pedesetgodišnjicu prve Pričesti andjeoske svetice. Ovaj drugi dio programa veoma je obradovao Majku Agnezu od Isusa, koja nije mogla biti potpuno sretna, ako toj sreći

ne pridruži svoju "malu Tereziju."

Na sastanku u Kapitulu, koji je iza toga slijedio, toplo se zahvalila svojim kćerima i povjerila im je nekoliko misli svoga srca:

"Kazat ću vam, što mi je pred trideset devet godina napisala mala Terezija na početku Povijesti njene duše:

"Nalazim se sada u razdoblju svoga života, kada mogu baciti pogled na prošlost; moja je duša sazrela u ognju kušnje."

"Iskustvo koje sam ja stekla uistinu je njeno iskustvo, t.j. da je G o s p o d i n p u n b l a g o s t i, s p o r n a k a ž n j a v a n j e i h i t a r u m i l o s r d j u."

"Iskusila sam takodjer, da je Bog vjeran, da nas ne kuša nikad preko naših sila, da njegova blaga ruka liječi sve rane, pa i one koje je prouzrokovala samo naša nerazboritost i naše iluzije."

"Napokon, čini mi se kao da sam prstom dotakla, da je samo jedno potrebno da koracamo i da se održimo na putu istine, a to je da se okoristimo svakim svijetlom, koje je našoj dragoj maloj svetici dao Duh Istine.

"... Često mislim na jedan prizor iz Evandjelja, kojeg bih volila čuti u propovjedi o duhovnom djetinjstvu:

"To je noćni posjet Nikodemov Isusu. Istom je tada taj izraelski naučenjak shvatio božansko proročanstvo o evandjeoskom djetinjstvu. Da sam živjela u vrijeme našega Gospodina učinila bih kao i on, potražila bih Isusa noću, kako bih bila sigurna da me nitko ne će spri-

ječiti da mu kažem da hoću čuti jednu posebnu riječ iz njegovih božanskih usta. Ali, upravo to mi i činimo u Karmelu; došli smo ovamo da ga slušamo noću, hoću reći daleko od svijeta. I u toj samoći on nas uči svemu što moramo znati. On traži, kao danas od mene, da se ponovno rodimo, makar i u starosti, da uvijek budemo sve jednostavniji, tako da u našoj duši ne ostane ništa osim svijesti o našoj slabosti i srazmjerno tome pouzdanje u Boga, našega Oca. Ovu jedinu milost, vrelo mira želim i vama i sebi, i molim žarko za nju, kao božansku uspomenu na moj jubilej.

"Ponavljajmo zajedno s neizmjernom zahvalnošću:

"Mjerničko uže izmjerilo nam je prekrasno mjesto, i divna nam je baština izabrana" (Ps. XV.).

Majka Agneza od Isusa i dalje je edificirala okolinu svojom junačkom točnošću, tim više što je baš u to vrijeme osjećala veliki umor u vratu; bila je prava žalost gledati je na matutinu, kako jednom rukom s mukom podržava svoju bolnu glavu, a drugom teški brevijar.

Temeljito je obavljala dužnost svoje službe i svoje korespondencije, koje su prekidali neizbježni razgovori i molbe za potpis, što su obično stizale poštom. Ako je pristala da daje autograme na slike, bilo je jedino za to da učini veselje. Bojeći se da njeno zdravlje ne će podnijeti toliki napor, silile smo je da ga prekine i podje u vrt, u svoju dragu pustinju u Getsemaniju:

"Bojim se, hoće li to biti dobro, pitala je bojažljivo.

- Svakako, Majko, apsolutno je potrebno.

- O, hvala, odgovorila je radosno, nisam se usudila...

Ta bi joj mala šetnja pružila neophodni odmor nakon kojeg bi se ponovno prihvatila svojeg teškog posla.

Ne ćemo se zadržavati na onim različitim dogadjajima koji obilježavaju razdoblje od 1934 do 1944, kao što su Nacionalni Euharistijski kongres 1937, čiji je vrhunac bio blagoslov Bazilike, što je obavio legat Pia XI. kardinal Pacelli, koji je kratko vrijeme iza toga postao njegov nasljednik na papinskom prijestolju; zatim postavljanje križa na vrh crkve, što je učinio kardinal Piazza, pokrovitelj Karmela.

Taj križ usred neba najavljivao je eru raspeća: objava rata, dva mjeseca kasnije, u siječnju 194o odlazak Sestre Marije od presvetog Srca u nebo. Duševna intimnost, koja je od najranijeg djetinjstva vladala izmedju nje i njene drage Pauline učinile su taj rastanak veoma bolnim. Bilo nam je dano da iz bliza vidimo s kakvim je predanjem prihvaćena ta sestrinska bol. God. 1941. 16.lipnja umrla je i draga Sestra Franciska Terezija u Pohodjenju.

\+ \+ \+

Ratne prilike nisu dozvolile da se dolično proslavi "dijamantni jubilej" Majke Agneze od Isusa, 8.svibnja 1944. Mons.Picaud došao je prikazati svetu Žrtvu u bolesničkoj sobi sv.Terezije od Djeteta Isusa. Bio je to dan tihe radosti, unatoč neobičnih zvukova sirene. Naša je slavljenica priznala nekoliko dana prije:

"Imam ludog posla, pisma koja treba napisati, stotinu stvari predviditi; to žalosti dušu kao i dogadjaji. Ipak sam već kazala dragom Bogu, gledajući Baziliku svu zlatnu u sjaju zapadajućeg sunca: Dajem ti je, učini s njom što hoćeš. Isto sam to kazala pred kapelom gdje leži lijes..."

Takva je žrtva zaista zaslužila "mir,koji nadvladava sve osjećaje." Ona je ujedno postigla divni procvat terezijanske slave, a da nije ni slutila o tome, jer i s t o g dana kad je formulirala tu žrtvu - 3.svibnja 1944 - sv.Otac Pio XII. potpisao je u Rimu dekret, kojim se sveta Terezija od Djeteta Isusa proglašava drugom zaštitnicom Francuske, u istom smislu kao i Ivana Arška. To su saznale istom mjesec dana kasnije.

Zaštitnica misija, zaštitnica Francuske! Evocirajući ovaj posljednji triumf, Majka Agneza od Isusa objasnila je:

"Evandjelje nam kaže o svetom Ivanu Krstitelju: Bio je velik pred Gospodinom.Jednako mislim i o našoj Tereziji. Bila je velika pred Gospodinom, jer je to jedina istinska veličina. Biti velik pred ljudima jest taština. Izvjesni dogadjaji još nam jednom to rječito dokazuju.

"Nisu osvajači geniji, nego blagi, sveci su ti koji posjeduju zemlju" pisao je jedan pisac.

"Naša je Terezija bila velika pred Gospodinom, jer je nasljedovala Isusa blaga i ponizna srca i jer je njemu za ljubav postala sasvim malena, jer je i ona, kao i sveti Pretеča, postala "užarena svjetiljka" - tako da se usudila kazati: "U srcu Crkve, moje Majke, ja

ću biti ljubav."

Lipanj 1944. - U Normandiji vlada rat. U- česte su uzbune. Velika tjeskoba stiskala je srca pred nepoznatim, koje se ukazivalo strašno.

Na večer 6. lipnja na grad se sručilo prvo bombardiranje, tresući zidovima samostana i najavljujući drugo.

Majka Agneza od Isusa ostala je s jednim dijelom Zajednice cijelu noć u bolesničkoj sobi Sestre Marije od presvetog Srca. Bombe su padala svuda okolo, jer se improvizirano sklonište nalazilo upravo u blizini kolone vojničkih kola, koja su smjestili na cesti za Karmel. Uplašene, stisnute oko svoje hrabre Majke koja je ostala vedra, Sestre su zajedno s njom molile. Čim je napad malo jenjao neustrašivo je izišla, da se raspita o strašnoj drami.

Sutradan u jutro pojavio se u sakristiji mons. Germain, upravitelj hodočašća i ponudio se da podijeli svetu Pričest, jer se zbog velike nesigurnosti nije mogla služiti sv. Misa. Kuća za kapelana postala je neuporabiva, kuća karmelskih Sestara sv. Josipa koja graniči s Karmelom bila je djelomično srušena.

Grad je bio golemo zgarište, preko tisuću žrtava; svi glasovi, koji su do nas dopirali bili su strašni. Narod se razbježao u obližnja sela, jer je drugo bombardiranje bilo najavljeno za rano poslije podne. Ovaj puta redovnice su se htjele skloniti u drugo krilo samostana, u bolesničku sobu naše male svetice. Ali ne brinući se za opasnost i vjerna svojim dužnostima, Majka Agneza od Isusa je zakasnila i jedna njena kćerka imala je upravo toliko vremena da je zgrabi u naručje i skloni se s njom

u jednu sobu, kad ih je zračna oluja ponovno okružila. Dvorište je nestalo u oštrom žućkastom dimu.

Opet smo se izvukle netaknute, ali kakva perspektiva za iduću noć?

"Prikazala sam dragom Bogu naš mali Karmel, ako hoće, priznala je nakon nekoliko dana časna priorica.

Te turobne večeri 7. srpnja, ona je čak spremna na Abrahamovu žrtvu, jer je izjavila vanjskim Sestrama:

"Kazala sam dragom Bogu: Moj Bože, prikazujem ti, ako hoćeš i svoje kćeri..."

To je bilo previše! Terezija je sigurno uzela herojsku žrtvu, prikazala je Gospodinu i izmolila da postane anđeo zaštitnik svih velikodušnih prikazanja svoje "Majčice", da joj budu uštedjene.

Iznad susjednih kuća stali su se malo po malo dizati požari, čiji su plamenovi dopirali čak u samostansko dvorište. Redovnice su ipak odlučile, da pod svaku cijenu ostanu u klauzuri. Ali kad je pala noć, g. superior Francuske Misije potražio je Majku Agnezu od Isusa i pozvao je da sa Zajednicom podje u Baziliku, kuda su se kapelani već sklonili; požar je neprestano rastao, vatra će sigurno zahvatiti samostan i bilo bi krajnje neopreznо da ostanu tu same bez pomoći.

"Ali to je nemoguće, mrmljala je ona. Ne možemo ostaviti svoj Karmel."

"Časna Majko, za vas je to ozbiljna odgovornost, odgovorio je superior; u opasnosti ste i vi i vaše kćeri.

– Ako je to dužnost, mi ćemo je izvršiti, ali kada to treba biti?

– Za nekoliko minuta, Časna Majko, samo toliko da svaka uzme pokrivač. Mi vas čekamo.

Kako da se opiše bol toga trenutka? Terezijin Karmel, ta relikvija postat će plijenom vatre... U osamdeset trećoj godini Majka Agneza od Isusa mora ostaviti to blagoslovljeno mjesto, gdje je proživjela šezdeset dvije godine!

Bila je to strašna bol, ali ona ju je mirno nadvladala ni ne spomenuvši je i zapovijedila da se brzo spreme za odlazak. Izvadila je iz tabernakula presveti Sakramenat; on će zajedno s nama poći na tu Kalvariju.

Na pragu samostanskih vrata divna je Priorica šutke bacila posljednji pogled na svoj mali Karmel i blagoslovila ga rukom, zatim je prekoračila klauzuru bez i jedne riječi žaljenja. Ona je u tom tragičnom momentu bila v o d j a, kao i uvijek. Sve su je slijedile,noseći svoju bol, koja je udvostručavala njezinu.

Ne možemo opisivati u detalje taj put izmedju gorućih zgrada, koje su se rušile jedna za drugom, to teško prelaženje ulice u kaosu, posute rupama od bombi i svakovrsnim otpatcima, pa i leševima, kad se na vrhu ukazala bijela terezijanska Bazilika, nadvisujući porušeni grad svojom impoznatnom masom, kao neosvojiva tvrdjava.

Kolika se nada upalila u srcima redovnica! Moći će se suprotstaviti željeznim rafalima i vatri, Terezija će ih čuvati u svojoj kući.

Evo, stigle su u kriptu u kojoj nije bilo

svijetla, stisnute u kapeli "Blažene Djevice od Smiješka", usred mnogobrojnih izbjeglica i ranjenika, koje su ispod ruševina pokupili hrabri svećenici i bogoslovi Francuske Misije,koji će sutradan oteti vatri samostan i njegove dragocjene relikvije.

Život se organizirao; svako jutro nekoliko sv.Misa, na večer razmatranje krunice i blagoslov presvetog Sakramenta, zatim molenje oficija, sve je to životu davalo jedno obilježje pobožnosti, na kojem su im drugi gradjani sakriveni na farmama ili drugim mjestima veoma zavidjali.

Uskoro se pokazalo, da se taj boravak u bazilici mora produžiti sve do oslobodjenja Lisieux-a, jer su se bombardiranja nastavila i grad je postao prava pustinja.

13. lipnja stigao je konačno u Lisieux glasnik kardinala Suhard-a, da preda Majci Agnezi od Isusa papinski breve, kojim se sveta Terezija od Djeteta Isusa imenuje zaštitnicom Francuske. Rekli smo već, da je nosio datum od 3. svibnja, jer je sveti Otac u svojoj velikoj dobroti htio da stigne 8. svibnja, na dijamantni jubilej, kao njegov uzvišeni dar. Zaziv,koji se ponavljao svake večeri: "Sancta Teresia, Galliae Patrona, ora pro nobis" oživljavao je nadu u srcima.

Koliko je bilo olakšanje u toj kušnji,što smo se nalazile u Bazilici. Za Terezijinu "Majčicu" bio je to u neku ruku božanski odgovor na njenu skrivenu želju da jednom iz bliza vidi taj hram čija je silueta gledana iz Karmela izazivala u njoj neprestane himne zahvalnosti. Neumorno joj se divila, razmatrajući o

veličanstvenoj nagradi, koju je Bog dao svojoj maloj službenici za njenu dragovoljnu ponizност. Taj kontrast izmedju njenog skrivenog života i tolike slave ispunjao je nju i njene kćerke neopisivim osjećajem zahvalnosti.

I u sjeni te drage Bazilike ona je proživjela osamdeset dana i osamdeset noći. U polutami nisu se mogle dobro vidjeti boje i detalji, ali se ipak moglo diviti čistoći linija i prostranosti cijele gradjevine.

Jedne nedjelje pozvao je mons. Germain Majku Agnezu od Isusa i Sestru Genovevu, da im pokaže gornji dio crkve i iz opreza su ponijeli jednu stolicu za sklapanje. Kolikog li iznenadjenja kad su vidjeli tu poštovanu Majku kako se lakše od ostalih uspinje uskim stepenicama tornja, odbijajući da se odmori. Kad su stigli na gornju galeriju, uronila je u ljepotu sjajnog horizonta, koji se pružao daleko preko ravnice, ne obraćajući uopće pažnju na avione, koji su svuda okolo bacali bombe. Kad su je zaklinjali da se skloni iza kakvog stupa odgovorila je odvažno.

"Ne, pustite me da sve vidim, dok sam ovdje."

Osjetila je potrebu, da svoju poemu "Vidjela sam" upotpuni tom nenadanom vizijom Bazilike:

"Pour mes "Noces de Diamant",
J'avais eu ce désir étrange:
Visiter le beau Monument,
Le Temple érigé pour notre Ange."

Na moj dijamantni jubilej
imala sam čudnu želju:

da posjetim lijepi spomenik,
hram andjelu našem podignut.

Bila je uslišana, ali preko gvoždja i vatre. Njena vjera ipak nije klonula. Kako da se ne divimo mladenačkoj duši ove osamdeset godišnje starice, koja videći da je u opasnosti sve što joj je najdraže izustila ovaj poklik smionog pouzdanja:

"Mais d'ailleurs, quand disparaitrait
De notre Sainte tout vestige,
Notre coeur encor vous louerait,
O Dieu, que l'Amour seul dirige!

Car, dans vos profonds jugements,
Nous dit la Parole inspirée:
"Un seul jour est comme mille ans,
Et mille ans, comme une journée".

Ali i onda, kad isčezne
našoj Svetici svaki trag,
naše će te srce opet slaviti,
O, Bože, kojeg jedino ljubav pokreće!

Jer je u tvojim dubokim sudovima,
kaže nam nadahnuta Riječ,
jedan jedini dan kao tisuću godina,
i tisuću godina kao jedan dan.

Život rada i molitve nastavio se i izvan rešetaka; život koji je bio u velikoj opasnosti, naročito u izvjesnim razdobljima, kad su svećenici smatrali razboritim, da prije nego padne noć podijele potpunu apsoluciju. Koliko se krunica glasno izmolilo, koliko zaziva vikalo u nebo tokom tih dugih noćnih sati. Hrabra se Priorica neustrašivo izlagala opasnosti i zbog toga je svojoj okolini u nekoliko navrata

prouzrokovala smrtnu tjeskobu. Nakon jednog strahovitog bombardiranja za vrijeme kojega je ona jednostavno ostala sjediti za svojim radnim stolom, kraj jednog razbijenog stakla, našli su komadić bombe koji ju je mogao raniti. Tokom jednog drugog bombardiranja od kojeg se tresla Bazilika... i njeni gosti, videći kako se njena Zajednica uplašila, ona blago reče:

"Moramo blagoslivljati Boga, ma što se desilo".

Za vrijeme boravka u Bazilici silazila je nekoliko puta u Karmel, da se osobno uvjeri o šteti, a naročito o izvanrednoj zaštiti, koju je očigledno uživalo to mjesto. Videći sunčano dvorište, ružičnjake u obilnom cvatu, neopisivi mir klauzure nasuprot apokaliptičkim prizorima vani, njene su se oči napunile suzama i poljubila je zidove govoreći:

"Srce mi je puno zahvalnosti prema dragom Bogu, koji nas je tako očigledno poštedio. Toliko volim naš mali Karmel..."

Nakon što se posavjetovala i dobila povoljan odgovor, okoristila se tom prisilnom exklaustracijom da sa Sestrom Genovevom i svojim savjetnicama posjeti gradsko groblje, koje je bilo odmah pokraj Bazilike, da vidi onaj izabrani kutić gdje su se toliki ljudi dolazili moliti našoj svetici, i da klekne na grob svojih časnih roditelja. Zatim je posjetila dragi Buissonnets, koji je također bio pod vidljivom zaštitom. Naš jadni grad bio je veoma sumoran, ali nekoliko je susjeda saznalo da će doći Majka Agneza od Isusa; jedna mama naučila je svog dražesnog mališana da joj preda prekrasnu ružu, drugi su također donijeli

dječicu da ih ona zagrli, a majke su plakale od sreće.

Novost o svetici iz Lisieux-a urodila je velikim ganućem kako u Francuskoj tako i u inozemstvu, i dirljiva su pisma stizala sa svih strana. Na mnoga je odgovorila ona lično, zahvaljujući na tim znacima simpatija i hrabreći one koje je rat pogodio.

U tom okviru, koji je pomalo podsjećao na katakombe primila je 16. srpnja prve zavjete jedne mlade profese.

U to vrijeme ozbiljno se govorilo o evakuaciji Lisieux-a, koju su nametnule okupacione snage. Njegova Uzoritost kardinal Suhard i nekoliko naših pariških prijatelja nagovarali su redovnice da preduhitre to naredjenje i ponudili su im nekoliko redovničkih kuća kao sklonište. Stavili su im šta više na raspolaganje kamione Narodne pomoći, da prevezu njih i glavne relikvije.

Okrutna dilema: treba li zanemariti ovu dragocjenu i providencijalnu pomoć, koja se ne će više moći osigurati, ako se vojna situacija pogorša, i time riskirati opasni bijeg po cestama pod mitraljeskom vatrom?

S druge strane, napustiti Lisieux značilo je pravo progonstvo, to je značilo prepustiti Karmel pljačkanju i svakovrsnom uništenju. Svi su bili u tolikoj tjeskobi, da su u kripti organizirali devetnicu klanjanja i još se sjećamo poziva, kojeg je tom prilikom uputila Majka Agneza od Isusa, da žarko molimo pred "dragim malim Bogom". Što se nje tiče, njena je duša ostala jednako predana pred tom mogućnošću smrti i potpunog uništenja. U medjuvremenu povje-

rila nam je ovu misao, čiji neočekivani finale ostavlja dubok utisak:

"Ja molim i uzdam se. Molim dragog Boga da nam uzme taj kalež, ali to je sve. Mislim na Mojsiju, koji je govorio: Gospodine, ne ovo, ne ono. Ja ne mogu tako moliti. Bojim se, da mu ne nanesem bol moleći na primjer: Moj Bože, znam da me previše ljubiš da bi dopustio tu kušnju. Sigurna sam, da nas neobično ljubi, ali ne znam na koji n a č i n nam hoće to pokazati. Više volim prepustiti to njemu. Već nas je toliko štitio. Nije li čudesno, da usred tolikih strahota naš mali samostan još stoji? Ipak, uoči završetka naše velike devetnice kazala sam dragom Bogu za evakuaciju, koja izgleda neizbježna: Učini sve što hoćeš, ali nemoj dopustiti evakuaciju. Dobro osjećam, da mu to mogu kazati, jer obično prihvaćam sve što on hoće."

Ipak je ostavila svu slobodu onim svojim kćerima, koje bi možda htjele otići, ali nije se našla ni jedna.

Kroz nekoliko dana i noći odvijali su se artiljerijski dvoboji iznad naših glava, ali materinsko pouzdanje nije se prevarilo; ruka naše male Terezije štitila nas je do kraja.

Tokom boravka u kripti došlo je mnogo osoba iz grada i okolice, da pozdravi Majku Agnezu od Isusa, presretni što je vide izvan rešetaka. Njoj bi bilo draže da je mogla izbjeći tim posjetima, ali pristajala je na njih jednostavno iz dobrote. Kad su stigle savezničke trupe, bilo je dražesnih prizora. Ofici su tražili potpis "Pauline", sestre "Malog Cvjetića"; na svečanoj Misi, koja se služila sutradan nakon oslobodjenja i kojoj je prisustvo-

valo oko tisuću vojnika, bilo je organizirano skupljanje priloga. Priorica se bila čedno sakrila iza jedne balustrade u maloj kapelici Blažene Djevice, ali odjednom su se dvojica vojnika odijelila od svojih drugova, kleknula pred nju i stavili joj pred noge iznos njihovog skupljanja. "Dar siromaha", izvinuli su se oni, i s poštovanjem joj poljubili ruke.

\+ + +

Konačno, 27. kolovoza, na blagdan Probodenja Srca svete Terezije Avilske, kucnuo je čas povratka. U procesiji, noseći mali lijes od pozlaćenog srebra u kojem su počivale relikvije male svetice i praćena ganutim mnoštvom, zajednica je silazila s brežuljka u dragu klauzuru, koja joj se nikad nije učinila tako slatka i lijepa.

Evo malog nagovora, što nam ga je poklonila Majka Agneza od Isusa:

"Šta bih vam mogla kazati u ovom času povratka u naš blagoslovljeni samostan? Moje srce, kao i vaša, puno je zahvalnosti neizrecive. Trpjele smo, bez sumnje, ali koliko je bilo ublaženo to trpljenje. Izraelci zarobljeni u Babilonu plakali su na obalama rijeke sjećajući se Siona i odbijali su da pjevaju svoje pjesme u tudjoj zemlji.

"Mi smo mogle nastaviti pjevati naše pjesme, mi nismo bile u tudjoj zemlji i oni koji su nas okruživali nisu bili neprijatelji. A zatim, naše je progonstvo bilo ublaženo, posvećeno sa nekoliko svakodnevnih sv. Misa, prisutnošću Isusa u presvetom Sakramentu, blizinom i osloncem svetih svećenika, u ovoj divnoj kripti

sagradjenoj u slavu naše velike male Terezije. Mogli smo iz bliza promatrati sjajnu Baziliku, šetati se sanjajući o nebu po predvorju, ispod svodova, odakle se prostirao pogled daleko po lijepim ravnicama.

"Mogle smo takodjer posve iz bliza vidjeti čudesnu zaštitu, koju je uživala ova Bazilika po mnogim tragovima bombardiranja što se prostiru svuda okolo. I vidjeli smo iz one visine u ravnici, usred ruševina Lisieux-a, naš tornjić, našu neoštećenu crkvu.

"Jednog dana, kad su zahvalne misli posebno ispunjale moje srce, otvorila sam sv.Evandjelje i naišla na ove riječi: "A satnik, i koji su s njim čuvali Isusa, vidjevši, da se zemlja trese i šta se dogodilo, govorili su: Zaista, ovaj bijaše Sin Božji!" Tada sam usporedila: Zaista treba priznati osobitu Božju ljubav prema našoj maloj Tereziji, kad je učinio tako velike stvari da bi dokazao da je ona z a i s t a "Kći Božja".

"O, neka nam ona pomogne da revno ponovno otpočnemo naš redovnički život! I ne zaboravimo, da smo i mi mogli izgubiti život u onom potopu, kao tolike druge redovnice. Moramo dakle taj život koji nam je sačuvan u potpunosti upotrijebiti za slavu Božju, to jest vježbati se u svim krepostima, naročito u sestrinskoj ljubavi."

"Ako nas to i mnoge druge stvari tako skupo košta, mislimo da su ona ohrabrenja,koja su sv.Ivani Arškoj dali njeni Glasovi ujedno i za nas: Nemoj se brinuti za svoje mučeništvo, uzmi sve radosno, jer ćeš kao velika pobjednica ući u kraljevstvo nebesko."

"Jest, "uzmimo sve radosno" i što ćemo

više trpjeti, što ćemo više goriti na tihoj vatri svakodnevnih žrtava, to će biti veći i moćniji plamen ljubavi koji će očistiti naše duše i steći im da odu ravno u nebo."

Deveto poglavlje

PLEMENITI ZAVRŠETAK JEDNOG VELIKOG ŽIVOTA

Mučna starost. - Bolest i smrt. - Odjek u svijetu.

Preostaje nam još samo da opišemo predvečerje ovog dugog i plodnog života. Kao što nakon lijepo i sunčanog dana vidimo obzorje obasjano toplim tonovima, tako smo se mogli kod Majke Agneze od Isusa diviti krasnom zalazu...

Sve do 1945, čije su nevolje, kako smo već opisali, ozbiljno poljuljale njeno zdravlje, ona je živjela svojim normalnim životom punim dužnosti. Na kraju svojih privatnih duhovnih vježbi 1948, donijela je ovu duhovnu kiticu:

"Gospodin mi se pridružio već prvog dana moga putovanja kao učenicima u Emausu, i pratio me je do posljednjeg dana, jer ga nisam pustila da ode. Nadam se, dakle, da je ostao sa mnom, jer je k a s n o i d a n m o g a ž i v o t a j e n a z a p a d u. I vaš je takodjer, drage moje Sestre, jer je i najdulji život veoma kratak.

"Šta nam je dakle činiti?

"Ništa nego neprestano slušati Gospodina, slijediti njegova nadahnuća u svakom danu, svakom satu, trpjeti sve što on dopusti, u svemu se pouzdati u njega govoreći s našom svetom malom Terezijom: Uvijek ljubim sve što on učini.

"Doći će jednom i posljednji dan, kad ćemo s njime ući u nebesko svratište i tu će nam biti dano, da ga potpuno upoznamo "po lomljenju

kruha u vječnoj Zajednici."

Jedna ju je Sestra povjerljivo upitala, kako joj se Isus ukazao u samoći, a ona je odgovorila:

"Ne utješno, nego s milošću jakosti i istine."

U to isto vrijeme pričala nam je:

"Vidjela sam noćas u snu malu Tereziju. Izgledala je onako kakvu sam je nekad poznavala. Rekla mi je sa smiješkom:

"Starite, moja Majčice."

A ja sam joj odgovorila:

"Ništa me ne bi moglo toliko razveseliti kao ovo što ste mi sad kazali".

Nije dakle nastojala da se zavara i često je aludirala na svoju blizu smrt. Zar nije u siječnju 1943, kad je stigao novi kapelan, izjavila već kod prve posjete:

"Vi ćete mi, oče, dati Posljednju Pomast.

Uoči sv. Agneze 1949. dobila je upalu pluća, pa su smatrali da je bezuvjetno moraju prenijeti iz hladne ćelije, koja je bila okrenuta sjeveru, u zagrijanu bolesničku sobu, što je gledala na vrt i Baziliku. Bila je to za nju mala žrtva, ali je ipak pristala. Ova rečenica rezimira njen stav prema svim žrtvama, koje će joj od sada doći:

"8. svibnja proslavit će u posvemašnjoj intimnosti svoj "rubinski jubilej": kapljica krvi pomiješat će se sa bljeskom zlata i dijamanata."....

Uskoro je vidjela, kako joj pero ispada

iz ruke. Bila je to za nju istinska bol. Koliko je dobra, koliko posla učinila svojim perom! Njezin lijepi rukopis zapazio je i sv.Otac, koji je rekao mons.Picaud-u gledajući jedno pismo iz Lisieux-a: "Gledajte, monsinjore, kakav čvrsti rukopis i u toj dobi."

Jedan benediktinski redovnik rekao je govoreći o njoj:

"Htio bih vam kazati koliko se divim njenom lijepom rukopisu, koji je tako čvrst, širok, potpuno otvoren. Nisam grafolog, ali iz njega se osjeća lijepa duša..."

Pero je ovaj puta zatajilo, ali duša je ostala jaka. Majka Agneza od Isusa nije nikad mrmljala:

"Ja sam se predala dragom Bogu, rekla je ona u povjerenju Sestri Genovevi. Da bi joj pružili iluziju da još može pisati, pokušali su joj donijeti nešto na potpis. Trebalo joj je mnogo truda da oblikuje sićušna i drhtava slova. I njoj samoj se lice bolno zgrčilo, kad je vidjela jadni rezultat tolikog napora.

Još je hodala uz pomoć štapa i oslonjena na ruku koje svoje kćeri. Kad ju je jedna Sestra vidjela tako htjela ju je utješiti: "Dragi Bog vam je sačuvao noge, Majčice."

Ona se živo okrenula:

"Dragi Bog će učiniti što mu se bude svidjelo."

Jedna ju je novakinja podsjetila na treću godišnjicu svoga ulaska u Karmel:

"Tada sam vas primila još u punoj snazi", odgovorila je.

Duboko je trpjela videći kako joj malo po malo nestaje snage i kako se mora odreći zajedničkih vježbi. Njoj uvijek tako vjernoj dužnostima bila je prava duševna muka i dalje nositi dužnosti Priorice, kad više nije mogla biti prisutna medju svojim kćerima. Izložila je taj svoj strah poglavarima, koji su je umirili, dajući joj na znanje da sve do smrti mora ostati na mjestu kuda ju je postavila sveta Stolica.

Kadkad su je zatekli zamišljenu, a kad su je zapitali zašto:

"Sve mi izmiče" odgovorila je rezignirano.

Ili:

"Mislim samo na jedno, da zaista budem Božja."

"Predajem se; htjela bih, da mu se nikad ne oprem. Pitam se, šta će danas biti novo..." Htjela je reći: u odricanju.

\+ + +

1.studenog 1950 mogla je još primiti zavjete, ali nekoliko dana kasnije njena potpuna klonulost izazvala je veliku uznemirenost.

"Ona je svjetiljka, što se gasi zbog pomanjkanja ulja; vidjet ćete, da će usnuti da se više ne probudi", govorili su liječnici, pa smo pomislili, da bi bilo razborito podijeliti joj Posljednju Pomast, što je učinjeno 12. studenoga. Unatoč silne slabosti potpuno se sjedinila s obredom, a kad su je iza toga upitali želi li što:

"Ništa, samo nebo", prošaptala je.

Ta je pomisao na nebo nije više napuštala. Liječnici su je njegovali s odanošću, koju moramo nazvati "sinovskom". Njegova svetost Pio XII, kojeg su indirektno obavijestili, poslao joj je svoj blagoslov i izrazio želju da ga obavještavaju o njenom stanju.

Postepeno se stala vraćati u život na tako neočekivan način, da su liječnici u tome vidjeli čisto posredovanje njene svete Sestrice.

Ipak je prošla kroz strahote smrtne borbe. Jedne noći, kad je bila jako nemirna, njena je bolničarka čula kako šapće:

"Kako je smrt žalosna."

- Ma ne, Majčice, reče ona da je ohrabri, to je ulazak u život."

- Treba do tamo doći sam, nastavila je ona tjeskobno. Ne mogu više! Moj Bože, molimte, saslušaj mi se! Predajem se Tvojoj milosti.

Ili:

"O, moj Bože, dodji po mene". Ali odmah je dodala:

"Treba željeti samo što on hoće...Htjela bih, da dragi Bog bude proslavljen iznad svega!..."

Dragi Bog je htio dodati jedan zrak k pedeset godišnjici uprave.

U decembru doprli su u Karmel prvi odjeci apoštolske konstitucije: Sponsa Christi od 21. novembra poziva, kojeg je sv.Otac uputio redovnicima, da se povrate svečanim zavjetima. Pošto im je nebo sačuvalo Majku, redovnice su htjele da što prije predaju taj potpuni dar u njene ruke. Požurili su s pripremama za taj

čin, i 19. ožujka 1951. sama Majka Agneza od Isusa položila je svoje svečane zavjete i primila zavjete svojih kćeri. Bio je to izvanredno dirljiv obred, koji se obavio u njenoj bolesničkoj sobi. Ona je ostala ležati, ali podnijela ga je bez prevelikog umora. Pod tim istim uvjetima položila je jedna novakinja svoje zavjete, 27.februara.

S dolaskom proljeća mogla je čak otići u vrt i nastaviti svoja draga hodočašća od prije. Sunce joj je povratilo snagu i apetit; čitala je pokazujući mnogo interesa za sve. Bio je to pravi povratak u život, zbog čega su svi bili obasjani radošću i nadom, unatoč njenog ličnog uvjerenja, koje ju je sililo da govori:

"Ja sam vrlo blizu nebu. Isus me je još malo ostavio na zemlji, ali to je isto kao da me više nema."

"Kako smo sretni što pripadamo dragom Bogu! Sačuvao nam je lijepe stvari u nebu. Ne možemo znati šta je to... S p o z n a t i n j e g a. Žedjam za vodom vječnoga života!"

Hodanje ju je ipak veoma umaralo i morala se pomiriti s naslonjačom na točkove,kojeg se toliko bojala. Ali ni onda nije izustila ni jednu žalbu. Za vrijeme njenih šetnji pozvonili su Zajednici, koja je radosno dotrčala, da bude s njom na maloj rekreaciji i da primi njen blagoslov.

Kadkad je otišla do vitla, da vidi svoje drage vanjske sestre; napokon bi prisustvovala blagoslovu s presvetim Sakramentom.

2. srpnja, na godišnjicu njene prve sv. Pričesti Majka Agneza od Isusa provela je dobar jedan čas u oratoriju, gdje je bio izložen

presveti Sakramenat. Bila je to njena zadnja adoracija. Dogodilo se s njom kao s njenom svetom malom Sestricom, o čemu je ona pisala u "Novissima Verba":

"2. srpnja: Zadnji puta je poslije podne otišla u oratorij pred presveti Sakramenat; ali bila je na kraju snaga. Vidjela sam je kako dugo promatra Hostiju, ali znala sam, da je to bez ikakve utjehe, no s mnogo mira u srcu."

Mons. Germain došao je 13. srpnja u Karmel, da ponese i edfinitivno instalira u Bazilici veliku relikviju, desnu ruku svete Terezije od Djeteta Isusa, koja se već od 1934. čuvala za tu svrhu. Činilo se, da je nebo čekalo samo taj dogadjaj, da njegova slava pripadne Majci Agnezi od Isusa, jer se već sutradan osjećala slabijom.

U nedjelju 15. srpnja donio joj je kapelan svetu Pričest, kao i svakogdana od 11. studenog. Ali pred podne našli su je sasvim klonulu, kako se guši. Njen je liječnik bio odsutan, pa su pozvali njegovog požrtvovnog zamjenika, koji je ustanovio početak upale pluća. U podne je počela glasno moliti Angelus, ali je kod riječi Ecce ancilla Domini stala. Zar one nisu bile rezime čitavog njenog života provedenog u zaljubljenoj vjernosti?

Slijedeće noći pala je u neku vrstu polukome, koja je potjecala od uremije. Bilo je to 16. srpnja 1951., na šezdeset sedmu godišnjicu njenog primanja koprene. Odgovarajući na njen poziv, njena ju je nebeska Majka sakrila pod svojim velom, jer je 8. svibnja kazala govoreći o Blaženoj Djevici:

"Moramo je l j u b i t i, uvijek sve više ljubiti, jer o n a j e "vrata nebeska". I završila je kao s dubokim uzdahom:

"Ne mislite li i vi, da samo šutnja govori?

Je li odmjeravala ono što je čeka?

Na početku one noći, prije nego je pala u potpunu nesvijest, bolničarka je iznenadjena opazila njen bolni i tjeskobni pogled neprestano uperen u jedan akvarel, koji je prikazivao blagoslovljenu Djevicu, kako u svom naručju majčinski drži jednu umiruću Karmelićanku. Zatim je pogled upravila na presveto Lice, da ga malo kasnije uporno obrati Onoj, koja će za nju uskoro postati "Janua Coeli".

Dvije Sestre turijere učestvovale su u trodnevnici, koja se upravo tih dana organizirala u Lurdu povodom 7 stogodišnjice sv. Škapulara, i dale su u špilji služiti jednu sv. Misu na njenu nakanu.

"Vi me hoćete spriječiti da podjem u nebo, a ja to tako silno želim", rekla je nekoliko dana prije. Dragi Bog se smilovao njenoj želji... 17. srpnja bila je obnovljena milost posljednje Pomasti.

23. srpnja uputio joj je sveti Otac ovaj brzojav:

"Njegova svetost, saznavši za pogoršanje vašeg zdravstvenog stanja, očinski vam šalje obilje nebeske utjehe po sestrinskom zagovoru svete Terezije, posebni blagoslov."

Morali smo se, nažalost, zadovoljiti, da tu uzvišenu poruku stavimo samo nekoliko časa-

ka na njeno čelo.

Taj mirni san, bez vidljivih boli, trajao je tri dana, uznemirujući dvojicu liječnika, koji su je okružili najvećom brigom, koliko radi svog zvanja toliko i radi velikog poštovanja prema njoj, Jedan od njih, koji je bio veoma privržen našem Karmelu i smatrao je svojom majkom, zahvaljujući isto tako srdačnoj pomoći drugoga, koji ga je lično vozio u svom autu prešao je u nekoliko navrata onih dana put od Pariza do Lisieux-a, da vidi kako joj je.

Neumorno smo je promatrali: glave lagano nagnute na desnu stranu, podsjećala je na ljupko i povjerljivo držanje djeteta, koje je usnulo u Očevom naručju: "Usnula je u Gospodinu", primijetio je mons. Germain, kad je ušao da je blagoslovi.

God. 1897., 7.travnja odgovorila je sveta Terezija od Djeteta Isusa svojoj "Majčici", kad joj je ova priznala svoj strah pred strašnim odlaskom u smrt:

"Dragi Bog će vas usisati kao kapljicu rose."

Majka Agneza od Isusa zapisala je to utješno obećanje u svoje intimne bilješke i ovako ga komentirala:

"Gospodin nam je rekao preko proroka; da će se sunce pravde roditi za one koji ga ljube i da će u njegovim zrakama biti ozdravljenje.

"Mala kapljica rose ne će dakle biti uništena, nego samo usisana i privučena po Suncu Ljubavi; i zdravlje će biti u njegovim zrakama, to znači, da će je u isto vrijeme usisati i očistiti."

Ovo dvostruko proročanstvo, na kojem se temeljila posljednja nada naše Majke ostvarilo se pred našim očima: kao što se jutarnja rosa polako isparuje pod toplim sunčevim zrakama, tako je njena blagoslovljena duša slatko iščeznula u božansku kuću Ljubavi u jednom blagom i dugom snu.

U subotu u jutro, 28.srpnja, liječnik je ustanovio opće pogoršanje i saopćio mogućnost brzog svršetka. Zaista, u rano poslije podne stalo se ubrzano disanje prekidati, ali srce se borilo još nekoliko sati. Cijela je Zajednica okružila svoju ljubljenu Majku sa žaljenjem je ostavila kad je trebalo otpjevati Salve i poklon. Na poziv bolničkog zvona brzo su se sakupili, i četvrt sata prije Angelusa odjednom su nepomične i leđene ruke svete bolesnice čvrsto stisnule ruke njene bolničarke, zatim su se otvorile njene lijepe oči i uprla je jasan i lucidan pogled u svoje kceri.

Tko da opiše iznenadjenje redovnica pred iznenadnim budjenjem u ovom odsudnom času... Sve su brzo počele moliti njen omiljeli zaziv: "Isuse blaga i ponizna Srca, učini srce moje po srcu Tvome."

Odmah je uslijedio laki znak glavom, micanje usana, pa i smiješak, koji su označavali njen pristanak; dakle se vratila potpunoj svijesti, da kaže posljednji zbogom.

"Majčice, uz vas su sva vaša djeca sa Sestrom Genovevom."

Tada je pogledom obuhvatila svoju djecu i svrnula ga prema ljubljenoj Celini. Nastavili su sa zazivima presvetom Srcu, koje je ona

nekad s toliko žara molila: Isuse blaga i ponizna Srca, uzmi moje srce, neka bude posve Tvoje; zamijeni moje srce s Tvojim; stavi moje srce posve blizu Tvoga..." Ponovni znak glavom potvrdio je, da se ona sjedinjuje s molitvom.

Tihim glasom recitirali su Terezijino prikazivanje ljubavi, zatim:

"Ljubim Te, moj Bože.
"Djevice smiješka, nasmiješi mi se.

I konačno:

Sveta mala Terezijo, pomozi mi, dodji po mene.

I na taj poziv Terezija je "sišla". U istom času, sklopivši na pola oči, njena je "Majčica" izdahnula svoj posljednji dah i odletjela njoj u susret.

Svetica je već za života unaprijed uživala u slatkoći tog vječnog susreta :

"Moja Majčice, ne mogu vam izreći svoju zahvalnost; plačem, jer sam odviše dirnuta onim, što ste učinili za mene od mog djetinjstva. O, koliko vam dugujem! Ali kad budem u nebu reći ću istinu, reći ću svecima: moja mi je Majčica dala sve ovo, što vam se svidja na meni."

I gledali smo Tereziju, Božjeg Benjamina, kako ju je ispravno nazvala Majka Agneza od Isusa, kako lično predstavlja Vrhovnom Sucu i cijeloj zajednici svetaca tu "malu Majčicu", kojoj je toliko dugovala.

U travnju 1951. Majka Agneza od Isusa rekla nam je jednostavno:

"Vidjela sam čudesnih stvari u velikoj

knjizi Božjih tajna."

- Jesu li se te stvari odnosile na vas ili na druge, pitale su je.

- Na mene, potvrdila je ona.

Sad ih sigurno čita u punoj svjetlosti i uživa njihove slatke plodove.

Na njenom se licu zaista odražavao nebeski mir, vedra i neopisiva ljepota. Svladavši svoje uzbudjenje, Sestra Genoveva od presvetog Lica joj je zaklopila oči. Celini je palo u dio, da učini ovu posljednju dužnost "Majčici".

Čim se vani dočulo za tu žalosnu novost, naredio je mons. Germain da se zvoni, najprije zvono u Bazilici, kojem je Majka Agneza od Isusa bila kuma, zatim su se veličanstveno pridružila sva zvona. Reklo bi se, da je to navještanje neke pobjede, i velike radosti...

Te prve noći pokojničini ostatci bili su preneseni u bolesničku sobu naše male svetice, tamo gdje je toliko sestrinskih i izričitih uvjeravanja o vječnosti primila ona, koja je sad i sama prekinula svoje veze.

Sutradan u nedjelju prenijeli su je u kor, gdje se već rano prije podne organizirao pod nadzorom kapelana dirljivi defile, koji je trajao sve dok se u utorak u pet sati nije zatvorio kovčeg. Mnoštvo se tiskalo pred rešetkom i nije se dalo otjerati, jer su vijesti preko radija i novina pobudile nevjerojatno uzbudjenje u cijelome svijetu i ljudi su stizali avionom iz Belgije, Švicarske, pa i iz Amerike, da vide Majku Agnezu od Isusa i da se pomole pred njom.

Oko stotinu telegrama i kablograma stiglo je iz svih zemalja. A onaj od Vrhovnog svećenika bio je izuzetno potpisan njegovom rukom:

Vatikanski grad, 31. srpnja 1951.

S bolom smo primili vijest o smrti naše predrage kćeri Agneze od Isusa. Preporučujemo božanskom milosrdju dušu vaše poštovane Priorice, po zagovoru svetice, kojoj je ona bila i sestra i Majka i ujedno podjeljujemo Sestri Genovevi od Presvetog Lica i svim Redovnicama svoj apostolski blagoslov.

Pius P.P.XII.

U kolovoza obavljen je svečani pogreb, s pontifikalnim requiemom, kojeg je služio preuzv.gosp.Fallaize, biskup od Tebenuisa u prisutnosti preuzv.gosp.Mons.Picaud-a, biskupa iz Bayeux-a i Lisieux-a, koji je svoj put u Bretagnu odgodio za petnaest dana, u želji da Majci Agnezi od Isusa oda posljednji znak svoga dubokog poštovanja. Uz njega su bili preuzv.gospodin Mons.Pasquet, biskup iz Terezijinog i Paulininog rodnog mjesta, prečasni Opat trapističke opatije iz Soligny-a, Mons.Testa, auditor nuncijature u Parizu, kao izaslanik njegove preuzvišenosti apostolskog nuncija i drugi crkveni dostojanstvenici, od kojih su neki zamjenjivali svoje biskupe koji su bili spriječeni, te generalne poglavare.

Mnogopoštovani Otac provincijal O C.D. iz Pariza, prečasni Otac provincijal iz Avignon-Aquitaine-a i brojni poglavari i redovnici različitih samostana sačinjavali su karmelsku pratnju onoj, koja je toliko učinila da porodicu sv.Terezije Avilske i sv.Ivana od Križa obogati jednim novim cvijetom svetosti.

U divnom pjevanju pridružili su se zboru Bazilike karmelski redovnici i brojni prisutni svećenici.

Orgulje su intonirale melodiju pj esme, koja je tako dobro odgovarala prilici:

"Blago onima, koji od mladosti svoje
žive po zakonu Gospodnjem".

A onda melodija poeme, koju je komponirala ljubljena Majka:

"Kako je duši mojoj sladak sud Tvoj, o Bože!
Dobro sam znala, što ću u Tebi naći."

Nakon Mise popeo se mons.Picaud na propovjedaonicu i glasom kojeg je često prekidalo uzbudjenje istakao je svojom uvjerljivom rječitošću providencijalnu ulogu, koju je Majka Agneza od Isusa tako dobro izvršila u životu i poslije života svoje proslavljene Sestrice.

Zatim su biskupi, prelati i jedan dio svećenstva, oko sedamdeset i pet osoba, ušli u klauzuru da otpjevaju odrešenja, koja su dali naš Mnogopoštovani Otac provincijal pariške provincije i preuzvišena gospoda Pasquet i Fallaize. Otpjevali su ih a capella veleč.Oci Karmelićani, koji su zatim obučeni u svoje bijele ogrtače uzeli lijes da ga odnesu do grobnice smještene ispod kovčega sa moćima Male Terezije, gdje je već počivala Sestra Marija od Presvetog Srca.

Nije li Terezija prorekla taj čas, kad je u kolovozu 1897. kazala Majci Agnezi od Isusa:

"Uskoro ću biti u strašnom grobu. I vi će-

te jednom biti u njemu, moja Majčice. I kad vas vidim da dolazite k meni, "moje će ponižene kosti klicati od radosti."

I mi se radujemo toj prisutnosti, koja još jednom potvrdjuje obećanje, što je provrlo iz srca naše Majke:

"O, ja ne ću ostaviti svoj mali Karmel..."

θ•θ•θ•θ•θ•θ

D O D A T A K

NEKE MISLI MAJKE AGNEZE OD ISUSA

Ljubav prema Bogu

Uspnimo se pjevajući na Goru Ljubavi, znajući, da boli i radosti, s v e što nas snađe može samo doprinijeti i uvećati Isusovu ljubav u našim srcima zajedno s njegovim "mirom koji nadilazi svaki osjećaj".

Duša, koja ljubi dragog Boga i ispunjava trajno njegovu volju za njega je svemir radosti. Budimo takva duša i uzdignimo se našim žarom iznad kloake grijeha, koji prekriva skoro cijeli svijet.

Dati Bogu potpunu slobodu nad nama samima, to je istinska ljubav, neograničeno pouzdanje.

Ako osjećate neprestanu želju da dokažete svoju ljubav Isusu, tada ste jedna od onih duša, koje su se posve izručile Ljubavi.

Najmanji čin kreposti, najmanja žrtva, koju čini vjerna duša po nadahnuću Duha Svetoga, jest kao iskra, koja se otkinula od vatre, da ponese požar tamo kuda Bog hoće.

Vaš Zaručnik je liječnik ljubavi, koji vas slijedi i liječi male povrede, koje ste zadobili na putu.

Hrabro! Mi smo na putu prema našoj p r a v o j nebeskoj domovini, ali zar nije već ovdje na zemlji slatko ljubiti našeg Boga, koji je tako dobar?

P o n i z n o s t

Odgajajmo u našim zatvorenim vrtovima samo cvjetove čistog Evandjelja: poniznost, ljubav prema bližnjemu i zaborav samih sebe. I bit ćemo u potpunoj istini.

Ako u našem bijednom stanju sačuvamo krila poniznosti i pouzdanja, jednim ćemo zamahom dohvatiti vrhunce sreće na kojima duša već u ovom životu uživa plodove onoga, što je pretrpjela.

Što dublje i hrabro budemo ulazili u noć prave i iskrene poniznosti, to ćemo više blistati i sjati u našoj sredini.

Samo ponizna duša čini istinsko dobro i daje naknadu za najveće zlo, koje je oholost, podržava svijet svojom slabošću i očarava Duha Gospodnjeg, koji se u njoj širi bez zapreke, dajući mu da čini neiscrpna čudesa za spasenje duša i konačno, nalazi u njoj drugo nebo.

Ja prinosim dragom Bogu poderane krpice, ali on je tako dobar, da mu se svi ti komadići dopadaju; sastavlja ih komadić po komadić i svojim svemogućim milosrdjem stavlja na njih božanski sjaj pod kojim iščezavaju šavovi. To eto očekujem od njega.

Ne moramo u našem nastojanju oko savršenosti postići neke blještave uspjehe; dragi Bog to ne traži. On s radošću gleda na naše napore, kad su oni inspirirani ljubavlju. Kadkada čak i naše pogreške, koje smo ponizno primili uvećavaju njegovu sućutnu nježnost i diraju ga više nego naše pobjede.

Budimo uvijek spremni da priznamo naše po-

greške, nemojmo se bojati, da će se doznati za njih i da ćemo ih ponovno učiniti; nemojmo se šta više ni pred samima sobom ispričavati. pogledajmo im u oči, težeći neprestano za plamenom ljubavi, koji će ih sažeći, tada će one postati lijepo cvjetovi poniznosti i ne ćemo trebati davati naknadu za njih poslije smrti. Naprotiv, one će nam steći blago zasluga i slave za vječnost.

Istina je ono, što kaže pisac "Nasljeduj Krista", da "u onom času kad tražimo sebe, prestajemo ljubiti", ali isto je tako istina, da u onom času kad se ponizimo, ponovno počinjemo ili bolje nastavljamo ljubiti. Tu ljubav ne mogu prekinuti nehotične pogreške, koje ćemo okajavati do posljednjeg daha.

Ne smijemo zaboraviti, da dragog Boga molimo za poniznost, kao što u Očenašu molimo za kruh svagdanji, jer jedino je u njoj potpuna istina, koja može utažiti našu duhovnu glad i dati nam sreću i mir.

Najljepši Božji blagoslov ne mimoilazi skrivene duše, naprotiv, i ona duša, koja se godinama žrtvuje, može pod jednim pogledom svoga Zaručnika, bez vidljivog ljudskog povjerenja, izvršiti velike stvari i privući povjerenje svoga Stvoritelja.

Ako naš život prolazi kao sjena, provedimo ga takodjer u sjeni... Tada će se u našoj duši otvoriti bezdan mira u kojem će iščeznuti sva besmislena buka oholosti, dopuštajući nam da uživamo u Bogu.

Nama, koji ne činimo ništa veliko izvana, dopušteno je da se sjetimo onog božanskog Isusovog odgovora učenicima, kad su mu oni sa za-

nosom pripovijedali o svojim apostolskim djelima: "Veselite se radje, što su vaša imena zapisana u nebu". Čini mi se, da im je time htio kazati: Ništa nije veliko, osim blagosti i poniznosti, i ne ću vas suditi po vašim sjajnim djelima, nego po svome milosrdju, koje će vam steći milost i slavu.

Želim vam jaku milost prave poniznosti, koja je potpuno dovoljna; ona je naš mir, naša sreća u tjeskobama progonstva.

Kao što je Isus izabrao i vršio najjednostavniji, najprostiji posao kroz duge godine svoga smrtnoga života, izaberimo i mi sve što je ponizno, monotono, bez sjaja i nemojmo se razlikovati od naših Sestara, cijeneći samo jednu znanost, znanost istine, koja se sastoji jedino u tome da činimo volju Božju, bez i najmanje navezanosti na bilo što.

Nikada ne ćemo postići savršenosti; s milošću možemo postići samo toliko da budemo ponizni i tada ćemo s mirom i slatko moći obavljati svoje "malo pa ništa" u čemu se sastoje naše dužnosti.

Ako nemamo uvijek hrabrosti da se suprotstavimo trnju, kako bi ubrali lijepe ruže, ostaje nam mogućnost da se sagnemo i beremo jednostavne ljubičice, to jest, da se u sebi ponizimo, i to je pred dragim Bogom dosta.

P r e d a n j e

Svim kušnjama života hoću da odgovorim: Amen.

Za mene se milost sastoji u tome, da nalazim da je dobro sve, što Bog učini.

Kada ljubimo Boga, i kad mu se potpuno prepuštamo, tada je sve u redu unatoč najvećeg nereda naizgled.

Neka vaša duša u svakome času vrši taj čin predanja i ljubavi, ali posve jednostavno, kroz najobičnije dogadjaje, koji nam dodju.

Ništa se ne može usporediti s izravnim nadahnućima Isusovim, čak i u mraku, u šutnji vjere.

Gospodinova je želja da nikad ne trpimo, da se uvijek radujemo ljubeći vrhunaravnom ljubavlju, sve što on šalje, sve što dopušta, sve žrtve koje od nas traži.

Rado prihvatiti što Bog hoće u svim okolnostima našeg života, to je božanska a t o m s k a b o m b a, koja će uništiti u nama sve, što se ne svidja ili se manje svidja našemu Gospodinu i ostaviti cijeli prostor za njegovu ljubav.

Prodjimo hrabro i srcem posve predanim Bogu kroz kušnje, koje nam on šalje "da vidi dokle će ići naše pouzdanje," i ako ga budemo znali blagoslivljati u noći progonstva i slaviti ga u svemu što čini i dopušta, ne pokušavajući da razumijemo njegove otajstvene puteve, tim ćemo ga više blagoslivljati kad razdere sve koprene.

"Činimo sve radosna srca", čak i ono što nam se najmanje svidja i što bi moglo trajati cijeli naš život; privežimo se cijelom svojom voljom uz Boga bez razmišljanja; na taj ćemo način najbolje pripremiti našu vječnost svete slobode.

Prikažimo našem Bogu u svemu žrtvu hvale i zahvale. Nemojmo očekivati, da ćemo razumjeti onako, kako će nam to biti dano u vječnosti, "zašto je ovaj trn ranio naše srce", zašto je taj križ tako težak, tako nepotreban na izgled, i zašto nas ne oslobodi, unatoč našeg jecanja i suza. Pouzdajmo se u Gospodina. To je u njegovim očima ona "žrtva ugodna mirisa."

Ako se naš mir mora sastojati u velikoj strpljivosti, to znači da na ovoj zemlji pogonstva moramo biti kušani na različite načine i da apsolutna nutarnja i vanjska samoća, i uzevši sasvim naročite milosti, ne može trajati dugo; ona ne ulazi u planove Božje, koji hoće "da čovjekov život na zemlji bude neprestana borba."

Moramo reći Isusu "da" kad nas pita hoćemo li da nas ozdravi, hoćemo li njegova dobročinstva. Moramo kazati "da" na sva sredstva, koja on upotrebi i pustiti da nam ponekad stavi "blato na oči", kako bi zatim vidjeli njegova čudesa.

Dragi Bog zna "šta je za nas dobro". O, predanje, kakav je to lijek za sve nemire i koliko je slatkoće u njemu!

P o u z d a n j e

Samo nam pouzdanje može dati mir.

Samo slijepo pouzdanje u dragog Boga može nam dati snagu, da sve prihvatimo i da šta više budemo sretni u tom prihvaćanju.

Moramo se u svemu pouzdati u dragog Boga, i što manje razumijemo njegovu volju, to je većom ljubavlju i pouzdanjem moramo zagrliti. Inače, gdje bi bile zasluge vjere?

Širite sve više krila pouzdanja u Boga i nepovjerenja u samu sebe, kako biste visoko poletjeli i već u ovom životu stanovali u nebu.

Koliko imamo razloga, da se ne privežemo na zemlju! A s druge strane, koliko razloga, da sve svoje pouzdanje stavimo u Boga, koji upravlja našim životima po svojim skrivenim željama, za naše spasenje i našu vječnu sreću.

Kako je trpljenje potrebno, "da činimo dobro na zemlji", i kako je, u izvjesnim časovima, zaslužno naše pouzdanje u Boga. Jer ga samo to pouzdanje dira, sili ga da nam pomogne, uvećava njegovu ljubav u nama.

Na zemlji su sve karte skrivene i samo Bog pozna svoju igru ljubavi. Veoma mi se žuri, da saznam što je u kartama. Čekajući na to, jedino nam predanje i pouzdanje mogu sačuvati mir i sreću.

P u t d j e t i n j s t v a

Isus traži od nas, da se nanovo radjamo, kako bi bili uvijek sve jednostavniji, tako da nam u duši ne ostane ništa osim svijesti o našoj slabosti i u istoj mjeri pouzdanje u Boga, našega Oca.

Ne smijemo komplicirati naš duhovni život. Često nas oholost zavodi da kompliciramo stvari... Zar je Blažena Djevica provodila u Nazaretu kompliciran život? A Terezija se u jednostavnosti posvetila.

Kada se trudimo da sve učinimo što najbolje

možemo, Isus ne gleda na posljedice i zadovoljan je. Tada je njegova briga, da i bude sve najbolje.

Od nas, posve malenih duša Isus ne traži da dijelimo s njime njegovo trpljenje; on samo želi, da ljubeći ga suosjećamo s njime, da ublažimo njegove svete rane stavljajući po našim krepostima neku vrstu zavoja od neprestane ljubavi na njih.

Naša je duša pred Bogom kao platno za projiciranje. Ako po našim nakanama ostane čista, ne će je uprljati sve naše nevjere. Na malom putu, koji mi koracamo, dovoljna je poniznost, koja je tako laka kad priznajemo svoju slabost, da privuče na nas sve milosti Srca Isusovog, koje će nas očistiti.

Nemojte dopustiti, da susretnete ružu žrtve, a da je ne uberete za Isusa; a ako propustite to učiniti, brzo uberite ružu kajanja punog ljubavi i pouzdanja.

Veoma je jednostavno ugoditi Isusu, trebate samo kazati: ja ne mogu ništa, ali Isus može sve, i zato imam pouzdanja... Nakon toga možete padati i dizati se veselo do smrti.

Moramo cijeniti božansko svijetlo, koje se ovdje uzdiglo na našem horizontu. K nama dolaze iz cijelog svijeta, da se pomole našoj maloj Tereziji, a mi smo čuvari njenog groba. Nemojmo spavati na straži. Iz naših se duša, kao i iz kapele gdje počiva njeno tijelo, mora širiti struja vrhunaravnog života, koji je sama jednostavnost i prava poniznost.

Veliki su sveci trapili svoje tijelo danju i noću. Mi ćemo se poniziti i koracati putem, koji nije tako strog i slavit ćemo milo

srdje Gospodinovo prema malim poniznim dušama, kakve ćemo nastojati postati, koje će na kraju životnog puta dobiti za svoje sitne poslove pod njegovim krilima jednako, a kadkada i više nego velike duše, koje su podnijele sav teret dana i vrućine.

P o s l u š n o s t i o d r i c a n j e

Poslušnost, taj na izgled tako težak lanac, postat će vam, ako hoćete ono što su pticama krila, t.j. slatko i lagano sredstvo da se uzdignete do Isusa i do savršenosti njegove ljubavi.

Poslušnost je slična laganoj barci, čije kormilo drži sam Isus u osobi poglavara. Vjerna se duša prepušta toj božanskoj ruci i tada se ne boji ni vjetrova ni kušnje, ni oluja napasti, a vrijeme što je provela na moru ovoga života računa samo kao pobjede.

Slušajte slijepo, nemojte gubiti svoje vrijeme i mir važući u sebi je li dana zapovijed ispravna i razumna; ona pokazuje volju Božju i to vam mora biti dosta. Pohitite smjesta zatvorenih očiju u borbu govoreći si, da kad vas Gospodin zove on prima na sebe odgovornost za uspjeh ili neuspjeh.

Naši su zavjeti veliko bogatstvo, koje treba iskoristiti; ni mi kao ni onaj mladić iz Evandjelja ne možemo postati savršeni, ako sve ne žrtvujemo. Inače se izlažemo opasnosti, "da odemo žalosni" i siromašni kraj velikog bogatstva redovničkog života, na koje nam naša dobro izvršena obećanja daju pravo.

Nema veće sreće na svijetu od duše koja je umrla sama sebi. Ona uživa potpuni mir Gospodinov.

Nevjerojatno je, kako vjernost Pravilima do najmanje sitnice u šutnji i ovisnosti, koje su nam tu i tamo propisane, donosi nutarnji mir i sjedinjuje nas s dragim Bogom. Ona je kao lijepa potka, koju smo mu dali u našoj duši, da na njoj izveze svoju sliku.

D u ž n o s t i s a d a š n j e g č a s a

Svetost se sastoji jednostavno u tome, da iz sata u sat savršeno ispunjavamo volju Božju.

Nema druge tajne kako da postanemo sveti, osim da budemo vjerni milosti sadašnjega časa. Ona će nam donijeti mir i pravu sreću.

Naš svakodnevni posao nije ništa drugo nego strma cesta po kojoj se sa zemlje uspinjemo u nebo. Ne možemo preći taj put na krilima, možemo jedino cijelo vrijeme hodati, bilo da sunce sja, bilo da kiša lijeva po nama, t.j. i kada smo raspoloženi i kada nismo. Budući da putujemo u karavani, budimo spremni na nenadane udarce.

Budete li velikodušne, da svoj kalež ispijete do dna, t.j. da hrabro zagrlite sve svoje obaveze i da se bez prestanka žrtvujete za spasenje duša, naći ćete na dnu svih stvari Isusa, a Isus zaista nije gorko piće, on je mlijeko Ljubavi za malena ponizna srca.

S e s t r i n s k a l j u b a v

"Žrtve prikazane u pravdi ugodne su Gospodinu", rekao je jedan prorok. Čini mi se, da je ta pravednost sestrinska ljubav, koja jedina može naša djela pokore učiniti ugodnima Bogu.

U usporedbi s Isusovim kaležom naši kaleži ostaju uvijek veoma maleni. Primimo sve hrabro, a iznad svega zaljubljenim pouzdanjem, pa neka sadržavaju ne znam kako gorko piće. A zatim, podajmo jedna drugoj kalež sestrinske ljubavi, pokušajmo ublažiti gorčinu kaleža naših Sestara, ako nam je poznata; pijmo, ako možemo, njihov kalež zajedno s našim, "a da se to ne vidi", kaže naša draga mala Svetica.

Isus je po ljubavi i milosrdju postao Kraljem tolikih duša. Borimo se dakle istim oružjem.... Ako vidimo kadkada na našim sestrama slabosti, stvari koje nas po malo zbunjuju i koje su možebit zaista pogrešne, nemojmo se u mislima zaustavljati na tome. Nastojmo to malo zla nadvladati s mnogo dobra.

Ako smo zaista velikodušne moći ćemo našega Isusa vidjeti, slaviti ga i ljubiti na neki način još više u dušama, koje nas okružuju, nego pod prilikama božanske Euharistije.

Nemojmo ispričavati nesavršenost naše sestrinske ljubavi time, da nas neke naše Susestre ni malo ne podsjećaju na Isusa. Kolika je sličnost na oltaru, izmedju ono malo kruha i našeg Boga?

D u h m i r a

Budimo mirotvorci, duše, koje je Gospodin proglasio blažene i koje nebeskom politikom nastoje umanjiti neku teškoću otkrivajući nešto drugo što je ublažuje i napokon siju mir i slogu kuda god prolaze.

Na bojnom polju redovničkog života uživat ćemo mir, ako prihvatimo borbu onakvu kakvu nam Bog šalje, misleći da je ta svakodnevna borba kao kvasac o kojem govori EVANDJELJE, kvasac od kojeg će uskisnuti tijesto cijelog našeg rada i učiniti ga ugodnim Bogu.

Ako dragi Bog s jedne strane traži, On s druge daje. Mi mu dademo slamku, on nam vrati zlatnu šipku. Slamka je pokornički život, kojeg smo zagrlile, a zlatna šipka je mir srca i intimno sjedinjenje s Bogom.

Moramo prihvatiti Gospodinov jaram i pjevati mu pohvale, podnoseći, da svi prijatelji Božji nemaju isti ton i ne smijemo vjerovati da je naš ton najbolji.

Pravi mir postoji samo u srcima dobre volje.

P r o l a z n o s t ž i v o t a

Vrijeme prolazi kao bljesak i veoma ćemo brzo ući u luku. Neka taj bljesak bude jedan jedini plamen ljubavi.

Vrijeme prolazi i njegov se tok nikad ne može zaustaviti. O, da, kolika je sreća, što tako brzo putujemo u nebo!

Život je tako kratak! Kolike li sreće misliti na to, govoriti si, da ćemo s u t r a biti u nebu, kraj Isusa, koji nas je toliko ljubio da je umro za nas, kraj Marije, koja nas je ljubila toliko, da je pristala, da kroz duge godine bude bez Isusa, kako bi nam primjerom pokazala, da moramo cijeniti i posvetiti svoj život samoće, odricanja i osamljenosti srca.

D u h v j e r e

O, tražimo uvijek Isusa u s v e m u!

Gledajmo uvijek u Gospodina, inače će nam vježbanje u krepostima biti nemoguće. Bez toga pogleda, koji privlači k nama božansku snagu ne možemo učiniti ništa dobra.

Svakog ćete se dana sve više svidjati Isusu, ako ga b u d e t e g l e d a l i u svim stvarima i ako njegova volja bude uvijek vaša.

Kako je lako ljubiti i služiti tako dobrom Bogu, Bogu koji je sa tako malim zadovoljan! Vjerovati u njegov ljubavni pogled, koji potpuno čisti i grli našu dušu, ponizno jecati zbog naše nemoći da ga slavimo, blagoslivljati ga, dovoljno ga ljubiti i to je sve! Ostalo će dodati njegovo božansko djelovanje.

Budimo lagani oblaci. Dižimo se neprestano iz olujnog mora ovoga života do uzvišenih predjela, gdje se duša sjedinjuje s Bogom bez ikakve zapreke, jer svojom visinom vjere i pouzdanja nadvisuje i najbjesnije oluje.

Nekoliko tračaka sunca i mnogo oblaka! to

je život! Ali kada je sunce Isus, dovoljan je jedan tračak da prihvatimo, zaboravimo sve oblake.

Uvijek moramo vjerovati, da nam dragi Bog daje svoje darove u srazmjeru s našim pouzdanjem. Prije nego što će ozdraviti intimne rane, koje mu donosimo, rane srca, duše, razne napasti, pita nas, kao što je pitao ona dva slijepca iz Evandjelja: Vjeruješ li, da ti to mogu učiniti? Ako iz dna srca kažemo "da" on nas odmah ozdravlja i to je katkada veliko čudo, koje on čini u tajnosti, čudo koje ćemo shvatiti jedino u nebu.

T r p l j e n j e

Koliko se na zemlji mora trpjeti! Ali to je sjeme naše vječne radosti.

Trpljenje otkida srce od svega stvorenoga, kao da nam je dragi Bog stavio krila.

Kada bi mogli jasno vidjeti koliko nam naše kušnje privlače milosti, progonstvo ne bi više bilo progonstvo.

Isus koji je za nas umro na Kalvariji morao bi za nas biti knjiga Života, koja bi nas naučila ljubiti. U jednoj jedinoj neopisivoj stranici daje nam čitavu nauku.

Za nas je prednost ako "teško nosimo svoj križ", ako ne "uživamo u svojoj žalosti", jer bi to moglo biti opasno. Moramo se rastresti zaboravljajući na sebe i ljubeći svoga bližnjega.

Pijmo gorki kalež, kada nam ga dragi Bog pruži, do posljednje kapi. Ako nam pruži kupu

radosti, ispijmo i nju do kraja, ali nemogmo nikada nastojati da joj dodamo više nego je to učinila njegova božanska ruka, i kada je s v r š e n o, ne tražimo ništa više.

Ima ozbiljnih cvjetova, koji takodjer imaju svoju ljepotu i svoj posebni miris.

"D a, t r p j e t i l j u b e ć i j e s t n a j č i s t i j a s r e ć a."

Da naš Gospodin nije došao na zemlju, da radi, trpi i umre za nas i poput nas, sve bi bilo veoma tužno i mračno na zemlji; ali otkad je on kušao sve naše gorčine, one su izgubile svoj žalac.

Kada je srce ranjeno, milost ulazi kroz tu ranu u valovima.

Koliko moramo trpjeti... A ipak treba pjevati himnu pouzdanja. To nam Isus daje da možemo pjevati i ta himna dobre volje sasvim je dovoljna.

Zahvalno ljubite sve radi čega ste trpjeli u prošlosti, zahvalno ljubite i ovo sada i ono u budućnosti, jer je sve bilo i bit će s l a t k o ć a, koju nam priža Isus.

Isus je proslavio svog nebeskog Oca na svečanosti svadbe u Kani jednako kao i u noćima molitve na gori; i mi ga jednako slavimo u čistim radostima kao i u danima trpljenja kada, kao i naša mala Svetica, moramo brati ruže usred najkrvavijeg trnja.

Zaista, križ čvrsto usadjen u jedan život znači uzvišenu milost čiju ćemo cijenu saznati istom u nebu....

Ovdje na zemlji vidimo samo trnje, ali

jednog će dana nestati ostavljajući nam samo ruže vječne radosti.

Život na zemlji znači vrijeme pokore, trpljenja, plača i mi tu zemlju moramo natopiti suzama; i kada ta žetva ne bi sazrela, ne bi ni nebeske ruže pale na jadne duše, što su provele život u progonstvu.

Priznajem, da su momentano kušnje tako jake, da gotovo osjećam ono što je osjetio sv. Pavao: "dosadu što živi" na zemlji gdje ima toliko nepravde, ljubomore, čak perfidnosti... Ali sve je to korisno za dušu, ona osjeća, kako joj u tim mračnim danima rastu krila.

Naše progonstvo ne može biti lišeno trpljenja, moramo svakog dana nositi svoj križ; ali otkad je Isus nosio križ, on je izgubio svoju težinu, tako da i mi možemo kazati sa svetim župnikom Arškim: "Iz trnja izlazi miris, a križ odiše slatkoćom."

Sve muke i nestalna slava ovoga svijeta nestat će kao bljesak; ali u jednom svetom životu nema večeri, jer mu noć smrti donosi vječni dan.

Ako nas naš Bog kuša i ako se mi cijelim srcem podvrgavamo njegovoj volji ma kako da su te kušnje teške, on ne može u tome ustrajati, nego nas ne čekajući nebo divno utješi.

Rečeno je, da su Hebrejci vazmeno janje jeli sa gorkim travama. Bila je to slika naše dužnosti, da najprije prodjemo kroz gorčinu, kako bismo kasnije našli slatkoću, da najprije kušamo križ, ako hoćemo uživati u Ljubavi.

Za pravu ljubav nije neophodna želja za trpljenjem, nego je želja da u svemu ispunjavamo volju Božju dovoljna da participiramo u istoj skrivenoj snazi, koja je dopustila Isusu da za vrijeme svoje Muke govori Ocu: "Neka tvoja volja bude, a ne moja."

U jednom pokorničkom životu punom odricanja, sreća i križ dadu se lako spojiti. Nikad nemamo nikakvog razloga da ne budemo sretni, ukoliko ne nastojimo da u nekoj stvari stresemo sa sebe Božji jaram, koji je ipak tako sladak.

Naš cilj nije trpljenje, naš je cilj nebo, kojeg moramo steći za sebe i za mnoge duše. Najprije nebo mira, ovdje na zemlji, zatim slavno nebo. Nemojmo se dakle tužiti zbog duljine našeg života trpljenja, jer on napokon nije ništa drugo nego put kojim ćemo doći do vječnog i sretnog života, u kojem će nam se ovaj činiti kao tren.

Blažena Djevica

Njegujmo u sebi pobožnost i pouzdanje u našu nebesku Majku, koja nije uvijek razumjela ono što se dogadja, ali se uvijek potpuno podvrgavala. Tada će se i nama dogoditi, što se dogodilo njoj kad je izlazila iz hrama: slijedit će nas Isus i bit će nam podložan na jedan neiskazan način, kojeg ćemo razumjeti tek u nebu.

Nebeska Kraljica posvetila se ovdje na zemlji, bacajući, kao i mi, na vazda raspaljenu vatru svoga srca sitne slamke svakodnevnog odricanja; jednom je samo bacila na nju drvo križa, kako se i nama dogadja u velikim kušnjama života.

Zadnje Marijine godine koje je provela kod Ivana, godine zaogrnute šutnjom i mrakom bile su tako velike, tako rječite i sjajne pred Gospodinom, da su one pomogle i učvrstile Crkvu koja se radjala više nego sve propovijedi Apostola.

Zašto nije Blažena Djevica, prije svoga slavnog Uznesenja ostavila svetoj Crkvi neki dokumenat o sv.Pričesti, o dužnostima, pripravè koju ona zahtijeva? Zar ona ne bi govorila bolje nego najveći naučitelji? A ako nije ništa kazala bilo je to zato, jer se nema što kazati jer je to vrlo jednostavno, jer je za svaku dob posve prirodno da želi jesti svoj Kruh svagdanji. Dijete ne treba učiti, da pije mlijeko s majčinih prsiju, ono se samo uhvati za njih i pije život, kojeg traži cijelo njegovo biće.

R a z n o

Krepost je božanski plamen, koji prodire kroz najtvrdje zidove i kojeg se ne može ni sakriti ni ugasiti, jer je odraz nebeskog i besmrtnog svijetla.

Ako je teško dopasti se ljudima, ako se teško dopadnemo i sami sebi, veoma ćemo se lako dopasti Gospodinu, koji ne mari za ono što mi mislimo, nego nam čisti srca prema našim željama i koji napokon po Duhu Svetome oblikuje u nama osjećaje koji mu se svidjaju, jecaje, koji zazivlju njegovu milost i stiču njegovu ljubav.

Čovjek nema samo muke nego i radosti također; dragi Bog je zadovoljan kad ne mislimo

samo na muke, nego i na radosti.

Držimo čvrsto uzde naše mašte, koju i protiv naše volje privlači sad jedan sad drugi predmet i trudimo se, da poput pčele uronimo u spasonosne čaške cvjetova radosti ili trpljenja, koji su nam stavljeni u ruke, crpeći iz njih sav sok kojeg sadržavaju, kako bismo oblikovali med pohvala Bogu i pouzdanja u njegovu očinsku ljubav.

Naše karmelske su duše kao fotografske leće, koje su uvijek okrenute prema nebu.

Kako je ugodna atmosfera naših samostana, ona bi trebala pročistiti atmosferu u svijetu. Zbog njih je dragi Bog uvijek milosrdan i tako strpljiv.

Ako je posuda našeg srca tek na pola otvorena, primit će samo za sebe darove Božje, ali ako je po poniznosti, ljubavi i dobrim djelima potpuno otvorena, neće biti samo puna nego će se prelijevati na sve strane.

Ovaj je jadni život zaista Sveta sedmica, gdje moramo gledati kako je naš dobri Bog tako malo ljubljen; jedni ga slabo poznaju, drugi ga mrze, a njegova je Crkva neprestano progonjena. Neka naš Gospodin nadje u našim srcima odštetu i sreću.

Kada bismo znali koliko nas dragi Bog ljubi! Njegovo očinsko Srce nije prema nama "ledeno" nego puno vatre... i kad dodje čas, on može sve oko nas otopiti. Imajmo pouzdanja!

Djavao može u jednoj vanjskoj oluji opustošiti naš vrt, ali ne može ništa u vrtu naših duša, kojeg je zasijao i čuva dragi Bog.

koji nas toliko ljubi. Čujemo grmljavinu, ali ona navješta dugu.

Naš je život sastavljen od utjehe i žalosti; kadkada križ teško tišti naša ramena, ali na zaokretu puta naš ga dobri Gospodin oduzme i pruži nam lijepu ružu.

* * * * * *

IZVADCI IZ NAGOVORA

MAJKE AGNEZE OD ISUSA NJENIM KĆERIMA

27. siječnja 19o7.

... Sveti učitelji kažu, ako hoćemo biti posrednici, da se moramo svidjeti Knezu. Uostalom, imamo primjer u kraljici Esteri. Ako se ne budemo svidjali, ne ćemo moći posredovati, i obratno, što se više budemo svidjale to ćemo lakše posredovati. Proučavajmo dakle i brinimo se jedino kako da se svidimo našemu Knezu mira. Upotrebimo sva sredstva da ga očaramo. Poslužimo se i našom slabošću u tu svrhu. Ne znači da se ne ćemo svidjati Gospodinu, ako padamo pod teretom žalosti, suprotnosti i pod velikim i malim životnim kušnjama. Ima načina, da ga naši padovi očaraju više nego pobjede. Gledajte Esteru pred Asverom. U času kad je posmula sišao je on sa svoga prijestolja, dotakao je svojim žezlom i ponudio joj sve svoje bogatstvo. Tako će biti i s nama, ako u prisutnosti našega dobrog Kralja ostanemo uvijek urešene odjećom ljubavi i ako uvijek padnemo u naručje naše pratnje, t.j. poniznosti i nepokolebivog pouzdanja u njegovo milosrdje, tada će mu se sve svidjati i mi ćemo moći u potpunosti koristiti moć posredovanja i svijet ne će uzalud računati na nas.

2o. prosinca 1918.

Ovo je čas, da se slatko podsjetimo na riječi, koje su Andjeli izrekli pred betlehemskom štalicom: "Mir na zemlji ljudima dobre volje". Sadašnji bi nas dogadjaji mogli prevariti o pravom značenju mira, koje je Isus svojim rodjenjem donio na svijet. Kazali su nam, da će mir biti potpisan za nekoliko mjeseci, a mi osjećamo, da će naš mir biti potpisan tek u nebu. Znači dakle, da za duše rat traje sve do večeri njihovog života. Kadkada će bez sumnje

moći odložiti oružje, ne će uvijek voditi nemilosrdnu i krvavu bitku, ali ipak, nikad ne će biti "demobilizirani", jer revnim vježbanjem u kreposti morati ćemo do smrti brižno čuvati granice, da ne bi stari neprijatelj ponovno navalio na nas i pobijedio nas. Takav je život kršćanina, a naročito naš radi naših redovničkih zavjeta.

... Ipak Andjeli nisu lagali, kad su objavili mir nad kolijevkom Djeteta Isusa. Imat ćemo dakle božanski mir, ako budemo dobre volje, ako budemo jednostavni kao pastiri, blagi i ponizni kao Isus. Za nas se taj mir sastoji u strpljivosti, u borbi; on je za nas u vjernom ispunjavanju naših dužnosti, naročito onih koje nas najviše stoje. I ono najmanje pomaže nam da učinimo korak naprijed; ne prema triumfalnom ulazu u osvojene gradove, nego prema dušama, koje je naša skrivena pobjeda, bez vidljive slave, istrgla iz tiranije djavla i vratila Bogu mira.

... I malo Djetešce Isus, koje ćemo za koji čas ugledati u jaslicama, takodjer je došlo da se bori i već prvog dana donio nam je mir i mač. Ali on, Knez mira, u isto je vrijeme i jaki i moćni Bog u borbi, a na ramenima nosi znak svoga dostojanstva, koji nije ništa drugo nego znak Križa. Borimo se u njegovoj sjeni i nemojmo zaboraviti, da je jedino na ovom mjestu Isusovom Krvlju potpisan naš vječni mir.

4. prosinca 1919.

Jedna mi je od vas pokazala veoma dirljivi listić pod naslovom: "Talilac srebra". Evo njegovog teksta:

"Netko, tko je htio produbiti značenje ri-

ječi proroka Malahije: Sjesti će da istali i očisti srebro, raspitao se kod jednog zanatlije o procesu kod talenja srebra: Je li zaista potrebno sjediti kod toga posla? upitao je on najprije. Jest, odgovorio je talioc, moram sjediti; posao je dugačak, oči mi moraju biti neprestano uprte u peć, jer ako i za jedan čas prodje vrijeme koje je neophodno potrebno, kovina bi se pokvarila i ne bi joj više mogao dati sav njen sjaj.

"Njegovom se sagovorniku smjesta ukazala sva ljepota i istina prorokovog izraza: Sjesti će da istopi i očisti srebro. I objašnjenje koje je dobio nadahnulo mu je ovu refleksiju:

"Naš Gospodin vidi da je potrebno da svoju djecu stavi u peć, a njegove su oči neprestano uprte u posao koji se tamo obavlja. Sva njegova mudrost i dobrota uložene su u to, da se plamen kušnje ne popne ni za jedan stupanj, da se ni za jednu minutu ne premaši vrijeme koje je neophodno potrebno za očišćenje i uljepšanje duša. Njihovi križevi nisu dakle slučajni; "kose njihove su izbrojene".

Talilac je dodao, da je najbolji dokaz da je njegov posao uspio, kad vidi kako se njegova slika odrazuje u srebru. Isto će tako Božji posao čišćenja biti savršen, kad se u njegovim odabranicima bude odražavala njegova slika.

U prvi mah ćete pomisliti, da se ta lijepa slika ne odnosi direktno na pripravu za Božić. Ne mislite li ipak, zajedno sa mnom, da nas ona podsjeća na neizmjernu Božju dobrotu, koji je, da nam još bolje pokaže svoju brigu za naše posvećenje i svoju očinsku samilost prema našoj bijedi, poslao svoga Sina, ne samo da sjedi kraj naše peći, nego i zato da nam naš slat-

ki Isus može kazati: I ja sam takodjer prošao kroz peć po svojim poniženjima i patnjama, ja sam učinio najveći dio posla oko vašeg spasenja, jer sam otkupio vaše duše, jer sam se za vas posvetio.

A one kojima bi se vrijeme kušnje moglo učiniti predugačko on mora podsjetiti, da su u njihovu posudu za talenje zajedno s njima bačene mnoge siromašne duše, da se u plamenu njihove žrtve istope i pročiste, koje bi bez njihove požrtvovnosti pale u vječni oganj.

Budimo dakle hrabre, jer u isto vrijeme dok trpimo za te duše u našu se dušu utiskuje tako blještava slika našeg milosrdnog Zaručnika kakva nikada ne bi bila da trpimo samo za sebe.

Mi ćemo vidjeti sve divote neba, ali veoma slavimo Gospodina kad vjerujemo u njih i ovdje, dok živimo u tami našega progonstva. Molimo za tu milost "božanskog Talioca srebra", kojemu ćemo se uskoro pokloniti kraj njegove peći, to jest u neopisivom poniženju njegovog najranijeg djetinjstva, koje ima toliko čara i koje je tako puno pouke za nas.

24. studena 1925.

Na završetku radosti, kojima je za Karmel bila obilježena godina Kanonizacije.

Prošli su svi naši veliki blagdani! Jest, ali oni će neizbrisivom uspomenom ostati utisnuti u naše srce.

... Sada više nije vrijeme Hosane, palmi, ruža i krune. Čas u kojem se nalazimo podsjeća me na prizor iz Evandjelja, koji je u svojoj jednostavnosti tako lijep i poučan.

Nakon Uskrsnuća našega Gospodina apostoli nisu ostali u zanosu uskrsne radosti. Morali su se brzo vratiti dužnostima posve običnog i monotonog života. Bili su siromašni i morali su zasluživati svoj kruh. Jedne je večeri Petar rekao učenicima: "Idem u ribolov", a oni su mu odgovorili: "Idemo i mi s tobom." Ukrcali su se dakle u noćnoj tišini, sa svojim uspomenama i u isto vrijeme u brizi hoće li uhvatiti ribu.

To je naš sadašnji čas. Ja sam vam kazala: "vraćam se u ribolov". Vi ste mi odgovorile: "I mi idemo s vama". I ponovno smo se ukrcale sa svojim velikim uspomenama, u noći malih skrivenih žrtava vjernosti pravilima, daleko od svake buke, da steknemo život za duše, jer je to naše zvanje i zalog vječnoga života.

Ali usred ovog šutljivog mora naša duša mora i dalje svetkovati i pjevati himnu ljubavi i zahvalnosti. To je još važnije nego da uhvatimo puno ribe. Vi znate, da dragi Bog ne gleda toliko na naša djela koliko na raspoloženje srca. Ako ga ne prestanemo slaviti i pjevati mu o njegovoj ljubavi, moći će nam kazati u zoru našega vječnog dana: "Bacite brzo mrežu na desno i naći ćete." Mi ćemo tada poći prema njemu u radosti i obilju.

17. ožujka 1933.

Vi se sjećate lijepog snježnog pejsaža, kojemu smo se zajedno divile jednog jutra ove zime. Morale smo se požuriti, jer se osjećalo, da će vjetar, kiša, sunce i nekoliko koraka po aleji sve uništiti. Tako moramo na sve gledati ovdje na zemlji. Mladost prolazi brzo kao taj jutarnji snijeg. Ali što nikad ne prolazi to je ono, što dragi Bog spušta u naše srce - on,

koji po svojoj milosti stanuje u njemu - ono, što on svojim milosrdnim pogledom prekriva, ono, što on sam učvršćuje. I kao što su pod snijegom korov, drač i trnje jednako lijepi kao najljepše biljke, tako će i u našoj duši sve biti lijepo pod očima Gospodinovim, ako budemo molili milost da postanemo duboko ponizni, što ćemo i postići u onoj mjeri kolika će biti naša želja.

27. lipanj 1933.

Jednom sam vam u dvije riječi izrekla misao, koja mi je došla povodom one male uljene naslage, debele svega jedan centimetar i koja je unatoč tako malenog obujma prouzrokovala znatno odronjavanje terena na brežuljku Bazilike.

Zar se ta naslaga, koja je tako tanka, a koja je ipak prouzrokovala tako ozbiljno rušenje, ne može usporediti s poniznošću, tim nebeskim uljem, koje dragi Bog stavi u dnu neke duše dobre volje i koje joj daje da se s lakoćom oslobodi mase napasti, borbe, različite bijede, koje je kadkad pritištu; uostalom,uvijek ima toliko stvari koje bi trebale otpasti. Bez poniznosti sva bi ova zemlja bila jedan jedinstveni blok s našom dušom i mi bismo se umorili pod njegovim teretom, umjesto da samo radosno nosimo slatki i lagani Gospodinov jaram.

Ali ponavljam, tu dragocjenu naslagu može staviti samo Bog u najdublje dubine naše duše, koji nam je daje ako ga s pouzdanjem molimo za nju. U Evandjelju nas naš Gospodin potiče na to pouzdanje u molitvi u tolikoj mje-

ri, da joj pridaje moć da pomiče gore. A mi znamo, da je naša draga mala Svetica imala u u tome sretna iskustva, jer je na kraju života mogla kazati, da je s njene duše klizalo sve ljudsko kao s uljevite površine, ne prodirući u nju.

Tako izgledaju velike pouke, koje nam mogu dati najmanje stvari. Slušajmo ih, jer one dolaze izravno od Duha Svetoga, koji stanuje u nama i koji nas hoće poučiti u svakom času, preko najmanjih stvari, preko prirode, svime što vidimo i čujemo.

0000000000

S a d r ž a j

Predgovor..... 1

Prvo poglavlje

ŽIVOT U SVIJETU

Budjenje jedne duše..... 5
Pitomica samostana od Pohodjenja u Mansu 9
Majčina smrt..... 2o
Dom u Buissonnetsu..... 23

Drugo poglavlje

PRVI POČECI U SAMOSTANU

Karmelićansko zvanje..... 27
Postulat i redovničko oblačenje..... 29
Zavjeti..... 35
Marijin dolazak u samostan..... 37

Treće poglavlje

SVIJETLO I SJENE

Sestra Agneza od Isusa upravlja Terezijinim koracima..... 41
Dirljivo duhovno sestrinstvo..... 46
Bolest gosp. Martina i pobožnost prema Presvetom Licu..... 51

Četvrto poglavlje

ISKAZI JEDNE SVETICE

Prvi puta poglavarica..... 59
"Povijest jedne duše"..... 63

"Novissima Verba"..... 67

Peto poglavlje

NEUMORNA RADNICA ZA TEREZLJINU PROSLAVU

Objavljivanje Manuskripta..... 73
Drugi puta poglavarica..... 75
Iskazi na Procesima..... 79
Beatifikacija..... 86
Kanonizacija..... 95
Kušnje..... 98
Utjecaj u svijetu..... lol

Šesto poglavlje

DUŠA DJELOTVORNE LJUBAVI

Duh vjere..... lo3
Sjedinjenje s Bogom..... lo8
Pobožnost prema Otajstvima Muke..... 115
Sestrinska ljubav..... 121

Sedmo poglavlje

UZOR I APOSTOL DUHOVNOGA DJETINJSTVA

Poniznost i nutarnje siromaštvo..... 127
Pouzdanje i predanje..... 133
Jednostavnost..... 138
Vjernost staleškim dužnostima..... 14o
Odgojiteljica duša..... 143

Osmo poglavlje

NEBO MILOSTI I NEBO OLUJA

Zlatni jubilej..... 159
Bijeg u Baziliku..... 162
Povratak u Karmel..... 173

Deveto poglavlje

PLEMENITI ZAVRŠETAK
JEDNOG VELIKOG ŽIVOTA

Mučna starost..... 176
Bolest i smrt..... 179
Odjek u svijetu..... 187

Dodatak

Neke misli Majke Agneze od Isusa..... 193
Izvadci iz nagovora Majke Agneze od Isusa njenim kćerima..... 213

.....

I s p r a v c i

Str.	Redak	Mjesto	Treba
1.	3.odozdo	duhovitost	duhovnost (to je u predgov. hrv.izdanju)
15.	11.odozdo	Vizintandinka	Vizitandinka
2o.	8.odozgo	Vizitindjinku	Vizitandinku
32.	2o.odozgo	koja je bila cijela njoj posvećena	koju je ona cijelu sama sastavila
52.	3.odozdo	žasno	časno
56.	5.odozdo	Sommariumu	Summariumu
63.	6.odozdo	sestrici	sestri
66.	1o.odozgo	1897.	1896.
67.	6.odozdo	piše ona	reče ona
74.	1o.odozgo	poglavara opatije Mondaye Premonstrac	poglavara Premonstratenza u opatiji Monday
75.	6.odozdo	K.u Lisieux-u	Karmela u Lisieux-u
75.	3.odozdo	suprioricu	subprioricu
76.	2.odozdo	ćeme	ćemo
8o.	8.odozgo	groblju	grobu
81.	8.odozgo	1941.	1914.
81.	1o.odozdo	gažnosti	važnosti
95.	1.odozdo	"mala Majčica"	"Majčica"
96.	1.odozdo	je je	ju je
97.	6.odozdo	sveta stolica	Sveta Stolica
98.	14.odozgo	svetost	Svetost
111.	3.odozgo	sedamdesetgodišnjoj	više nego osamdesetgodišnjoj
113.	11.odozdo	Njime, na	Njime, da na
12o.	11.odozdo	"Od kad	"Odkad
121.	1.odozgo	Exlutet	Exultet
134.	15.odozgo	su-priore	subpriorice

Str.	Redak	Mjesto	Treba
136.	8.odozdo	moli	molim
138.	12.odozgo	trpljenja	trapljenja
138.	2.odozdo	discipline	pokorničke vježbe
143.	3.odozgo	daj sve	daj da sve
143.	6.odozgo	dok	da
143.	7.odozgo	bijedu ne postane	bijedu postane
143.	7.odozdo	blagdana naših	svečanosti prigodom beatifikacije
154.	8.odozdo	dovili	divili
157.	9.odozdo	"H o ć u vidjeti	"Hoću v i d j e t i
158.	11.odozgo	najvrnjoj	najcrnjoj
166.	14.odozgo	izvadila je	izvadili su
172.	8.odozgo	me	nas
172.	4.odozdo	Ofici	Oficiri
179.	9.odozgo	sveta	Sveta
18o.	5.odozdo	redovnicima	redovnicama
182.	12.odozgo	edfinitivno	definitivno
186.	5.odozdo	"malu Majčicu"	"Majčicu"
188.	15.odozgo	Tebenuisa	Thmuisa
2o6.	9.odozgo	"Vjeruješ li, da ti	"Vjerujete li, da vam

.....